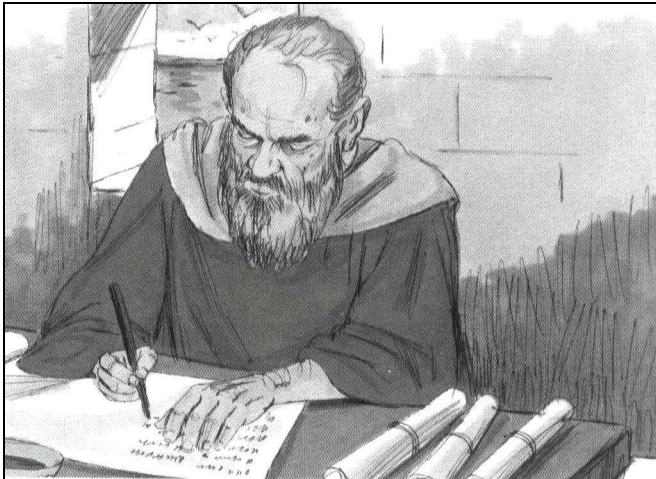

Maktubu dē nê
LUK
duwa

Maktubu dɛ nê
LUK
duwa

Comité de Traduction de la Bible en Langue Soumraye

N'Djamena, Tchad

2009

Titre en français : Evangile selon Luc

En Langue : Somrai [sor]

Parlée dans : Le canton soumraye, sous-préfecture de
Deressia, dans le département de Tandjile-
Est au Tchad

Genre : Saintes Ecritures

Première édition, mars 2009

Nombre d'exemplaires: 100

© 2009 Comité de Traduction de la Bible en Langue
Soumraye, N'Djaména, Tchad

Maktubu də nê Luk duwa

1 ¹Jan mache gə Teyopil, nare naŋ kaŋja bərmê dara janga mani pat nê Jesu alagə dwaŋaninê dodê maktubulê. ²Cendi jangə i mani nê nare woni yara mani gə dərêgə pi pa gwale day me, woni yara mani di asə berni gwale gə nê Mārĩ duwa di me ca. ³I dara yande me, əndi kaw, nê kaŋjê gwale gə ta di gəndəw na, dara ba nê jangəm nəm dodê, əjəm Teyopil gə nê yerəm ba mê i gun. Nê kaŋjə gwale gə nê Jesu duwa pat gəndəw də piyê bəra 'yaŋa duwalê, nê dangrəw ladə me ca. ⁴Nê jangəw nəm dara əjəm kaw, mê 'wacŋana dara gəlê gə gə gələm gandəw di, ba i gwale səw.

Paja gə nê Mārĩ duwa way gwale dara yaa gə nê Jā Batis duwa

⁵Wala gə Herod lam gə dwārĩ managə səŋa də Judeyê da, aba bwasa Mārĩ mən gə 'wogəw Jakari ilê. Anji ilê managə woni bwasa Mārĩ nê gə sabəgə abe gə gə 'wogəw Abiya gəndəwê dwaŋagəlê. Dyamo sumdə i Elisabet. Tandi i Arō mwaw. ⁶Cendi ca dayê ca, i nare sədêgə nê ha təba Mārĩ dərêwê me, pam bi gə 'wo gə nê Mārĩ duwa gə dusərêgə də mən me ca. ⁷Dəm da, cendi yê dwe bêdê, dara Elisabet i madri me, cendi ca dayê ca halbəle me ca. ⁸⁺⁹Wala gə ta də lê da, i nê Jakari gə nəma duwa wala day gaba ala sarəga. Cendi biy Jakari ya Juwip mani day nê gəndêgə ba ərəm nəm de. Cendi biyêw dara anju ba dəmnê kulu gə nê Mārĩyê me, ba ulnê chemde nê bi ya dŋogəsang de di. ¹⁰Managə anji

Luk 1

ilê kulê ulê chemde lê da, nare nê hara dara amsa Māřĩ nê gəndêgə wor da, dayar day dəbê iche me amsêw nəm.

¹¹ Managə ta də lê dok, paja gə nê Māřĩ duwa dəmê gəra dəbə mana gaba ulê chemdeyê di tulu də əsay gə abeyê.

¹² Managə Jakari yêrəw dəbêlê da, səw sadəw tag-tag me, laņa kaw aləw me ca. ¹³ Əřə, paja gə nê Māřĩ duwa gə ta di wayəw da : « Jakari, kal ala laņa dı, dara amsa dəma da, Māřĩ dwoy. Dyam də Elisabet ha yam dwe gə abe me, mê ha 'wagaw suməw Jā. ¹⁴ Səm ha 'ywalam dara dwe gə ta di me, nare naņ ha aja pide dara ya duwa di me ca. ¹⁵ Anji ha gədê gun gə geche managə Aba ciri gə Māřĩ dərêwê me, ha cha gani gə 'wogəw « vin » həņe bêdê me, gani gə đang gə maņe həņe bêdê me ca. I dundi də nê Māřĩ duwa me, ha dama dusuwê managə anji wor nəm 'iw nudêdêlê sən.

¹⁶ Dwe gə ta di, đan ha 'waga nare nê Israyel naņ, dara hara gandagə Māřĩ səwê. ¹⁷ Anji ha đangra bərmê gə nê Māřĩ duwa pi do me, Māřĩ hara sən. Dundi duwa də anji algə giyê me dwana duwa me da, wun ya də nê aba waya gwale gə nê Māřĩ duwa gə gə 'wogəw Eli de. Anji ha daya nare day gə nê dəndəragə, dara ba urnə sədêgə me, ha 'waga woni ala mani nê acņe, dara ba cwarnaalna mani ya nare nê dusərêgə lade de me ca. Yande da, anji ha đangra nare ba kədənə nare woni neyəma yê Aba ciri gə Māřĩ dusərêgalê me ca. » ¹⁸ Jakari ur paja gə nê Māřĩ duwa da : « Mani nê ya ta de da, nê ha 'wacņa gə man ba i sədə mo ? Dara nin gə dyaman ca da, nê halbənine đəm. » ¹⁹ Əřə, paja gə nê Māřĩ duwa co wayəw da : « Əndi, nê i Gabriyel. Nê dəbə Māřĩ dərêwê ip dara ala gə giyê duwa. I anji me, giyən dara ba nê hane waynam nō də lade də ta di. ²⁰ Caga da, yêr. Nê

ha əməm waya gə gwale bam bəraa, ɗaɗ dyam də ha ya gə dwe dodê ba, dara m̄ gəɗê gwale ni bam. Gwale ni gə ta di, ɗaɗ ha alala i gə wala duwa ba. » Ta də me, i gwale gə paja gə nê M̄r̄i duwa wayəw Jakari di. ²¹ Nare woni ɗəbê iche di, ɓedə Jakari ta-ta me, cendi ərəm dara aɗji ba dama kulê nañe. ²² Managə aɗji dəmê iche ɗəm da, aɗji neyəm wayagə gwale bêdê. Cendi kaw ocɗ dara mani ba dəmê 'ywawe kulê. Jakari da, gəlbêgə i əsaw mərə, neyəm waya gwale bêdê. ²³ Managə wala duwa gaba ala giyê də 'yeɗ bam pat ɗəm da, aɗji cor ha ulay duwalê. ²⁴ Al wala ɓani da, dyamo də Elisabet di u gudi me, tandi budê sədə neyəm duru ji. Tandi way da : ²⁵ « Aba ciri gə M̄r̄i yêr ɗagəni ni me, 'yan gudi gə ta di. Yande da, aɗji biyən jawe bam dənê nare ɗərêgəlê. »

Paja gə nê M̄r̄i duwa way gwale dara yaa gə nê Jesu

²⁶ Duru gə kubi gə Elisabet u gə gudi dalawê da, M̄r̄i giy paja duwa gə Gabriyel managə ciri də Nasaret, wama gə Galileyê. ²⁷ Aɗji giyəw managə dwe də more, də abe gə gə 'wogəw Josep al mogəni ɗəra. Josep da, i dole gə Dabid mwaw. Dwe də more də ta di, gə 'ogdə Mari. ²⁸ Paja dəm gəndêdêlê kulê me waydə da : « Kal siy 'ywoli, məndi, də M̄r̄i pi bəw diyê. M̄r̄i dam i gandi. » ²⁹ Managə Mari dwoy gwale gə ta də da, dusədə cubədə naɗ me tandi way da : « Labiya də ta də da, gəndədə ba i man mo ? » ³⁰ Paja gə nê M̄r̄i duwa waydə da : « Kal ala laɗa di, Mari. M̄r̄i ɓəri al gandi ladni. ³¹ Yêr, dê ha 'wo gudi me, dê ha ya dwe gə abe me, dê ha 'wagaw suməw Jesu. ³² Gə ha 'yaw gasənini me, gə ha 'wagaw M̄r̄i gaba dama mani ɗədêgəlê pat gorəndəw me ca. Aba ciri gə M̄r̄i ha 'yaw gage gə ɗwəri gə nê mwaw gə

Dabid duwa. ³³ Anji ha lama dwārī managə nare nê Israyel dədəgəlê gə dərêw bəṛən me, dwārī duwa da, 'yaṇa dəra ha 'yalə bêdê bəṛən me ca. ³⁴ Əṛə, Mari wayəw paja gə nê Mārī duwa da : « Mani nê ya ta de da, ha alala man man mo ? Dara nê ocṇ abe di mən bêdê sən. » ³⁵ Paja codə waydə da : « Dundi də nê Mārī duwa ha chê diyê me, dwana də nê Mārī gaba dama daa duwa ha əbəy dun diyê me ca. I dara yande me, dwe gə dê ha yaw, gə Mārī biyəw dara ba ina gun duwa di, gə ha 'wagaw Mārī gorəndəw sən. ³⁶ Caga da kaw, wiley də Elisabet də madri me, də hal naṇ də gə way ba ya dwe bêdê di, i gə gudi gaba duru kubi dəm. ³⁷ Mani nê ta di ha alala, dara mani mən dwoy Mārī bêdê. » ³⁸ Mari cow wayəw paja da : « Əndi, nê i kwoy də Aba ciri gə nê Mārī duwa, kal mani nê ta di alalna ya ba mê waynəm de. » Əṛə, paja gə nê Mārī duwa so ya kaldə.

Mari ha dara yara Elisabet

³⁹ Managə wala gə ta də lê da, Mari d'angərə sədə me so kalang ha kuṛa dədə managə ciri də wama gə Judeyê. ⁴⁰ Tandi gəra dəm kərê nê Jakariyê me aldə Elisabet labiya. ⁴¹ Managə Elisabet dwoy Mari labiya dəra mwom da, dwe gə nudêdêlê də cogdə səw naṇ me, dundi də nê Mārī duwa gəra dam dusêdêlê me ca. ⁴² Əṛə, Elisabet sojə gwale daa pəng-pəng me way da : « Caga da, Mārī pi bəw diyê naṇ, dwoy kwanday namde bam pat me, pi bəw gorəndi gə nudeyê duwê me ca. ⁴³ Nê i wi me, Aba ciri ni iw hara yêrən mo ? ⁴⁴ Nê ocṇ com dara də i Aba ciri ni iw, dara managə nê dwoy labiya diya mwom da, dwe gə nudənê səw 'ywoləw me cogdə səw naṇ me ca. ⁴⁵ Mārī pi bəw diyê naṇ, məndi

də dê kala dusi managə gwale gə anji wayay də duwê, dara gwale gə anji wayay ta di, ha alale 'yang. »

Diri də nê Mari dëra

⁴⁶ Mari way da : « Bən tən 'wogə Aba ciri gə Mārĩ gə jilay me, ⁴⁷ sən 'ywolən managə Mārĩ ni gaba bəlên də duwê me ca. ⁴⁸ Dara anji yêr kwoy duwa də pəgən di năgəni dëra. 'Yang, ca ga ka ha pi da, nare gə targadə day ha waya dara Mārĩ ba pi bəw dənê, ⁴⁹ dara Mārĩ gaba dwana nañ alan mani nê geche me, anji kaw i gun gə wun mənaw jiga me ca. ⁵⁰ Dusi də lade də nê Mārĩ duwa da, dam i gə narje woni alaw horêmbê gə targadə day gə targadə day. ⁵¹ Mārĩ al mani nê geche gə dwana duwa me cêgədə nare woni 'waga sêdêgə bam jiga-jiga me ca. ⁵² Anji nongrə dolgə nê gechide gagəge dayê bugədəgə dodê me, lay woni năgəni chigədəgə lê diyê. ⁵³ Anji 'yagə nare woni cherni mani nañ me, woni 'ywa da, 'yworgə da əsəragə pəgən. ⁵⁴ Anji gëra wagə nare duwa nê Israyel lê. Anji nəm dusi də lade ⁵⁵ də anji al gə Abraham me mwagəraw me də bam bêdê gə dərən bəřən. Anji al ya ba biygə gə mwagərandə nê pi bi yande. » Ta də me, i diri də Mari tu də di. ⁵⁶ Mari dam gə Elisabet neyəm ya duru subu de do me, tandi cor ha ulay sən.

Yaa gə nê Jă Batis duwa

⁵⁷ Managə Elisabet wala dëra gaba yaa neyəm mwom da, tandi yê dwe gə abe. ⁵⁸ Woni ciri dëra bədə me, wařadə me, dwoy ladni gə Aba ciri gə Mārĩ ba al gandədə da, cendi gëra ajə pide gandədə me ca.

Sawa gə baṅa də nê Jā Batis duwa

⁵⁹ Managə gə yêw al wala dunasər mwom da, nare hara dara sawaw dwe də baṅa bam. Cendi ur de ba gə 'wogəw « Jakari », sumi gə nê abo duwa. ⁶⁰ Əṛə, iw waygə da : « 'Wagəṅaw yande bêdê. Gə ha 'wagaw Jā. » ⁶¹ Waṛadə codə waydə da : « I wi waṛay dwaṛagəlê gə 'wogəw yande mo ? » ⁶² Əṛə, cendi gəlbəw abo də əsəragə, urəw gaba anju ba ha 'waga dwe di i man mo ? ⁶³ Jakari urgə ba unəw habda gə gə pələw dara janga gə maniyê di. Cendi 'wow me, anji jangə ba da : « Suməw i Jā. » Yande da, nare pat yibdə dədəgə. ⁶⁴ Managə ta də lê dok, Jakari bəw tənêr bam, way gwale me, 'wogə Măṛi gə jilay me ca. ⁶⁵ Managə ta də lê da, laṅa al woni ciri day bədə me, dusəṛəgə kaw cubdəgə me ca. Managə ciri də daa kuṛa də Jude dədə pat da, nare way mani nê alal gwale day nê ta di. ⁶⁶ Nare nê dwoy mani nê alal nê ta di, gwale day da, cendi yə dusəṛəgəlê me urbə sədəgə ba da : « Dwe gə ta di bək da, ha gədə i na mo ? » Dara Aba ciri gə Măṛi asə əsəw i duwê.

Diri də nê Jakari duwa

⁶⁷ Dundi də nê Măṛi duwa dam Jakari gə nê dwe də abo di dusuwê me, anji kəbə gwale gə Măṛi wayaw gandəw di ba da : ⁶⁸ « Kal narje 'wagəna Aba ciri gə i Măṛi gə nê Israel day də gə jilay, dara anji yêr nare duwa ṅagəni day me, kədəgə daa me ca. ⁶⁹ Anji giyêgə nare duwa aba bələ mana mən gaba dwana. Anji i dole gə Dabid mwaw me, dole gə Dabid di i aba giyê gə nê Măṛi duwa. ⁷⁰ Gwale gə ta di, woni waya gwale gə nê Măṛi duwa nê pi bək nê dusəṛəgə wusə

də wayəw. ⁷¹ Anji way d̄ang ba ha kədê nare duwa daa woni maṛande day, woni cadbagə əsəragəlê. ⁷² Anji gəlêndə ladni duwa i gə mwagərاندə nê pi bək me, dusəw guw managə gwale gə anji maw gə dusəw də wuse her də duwê me ca. ⁷³ Dara Māṛī da, anji sərgəw mwagərاندə gə Abraham səw, ba ha alandə mani nê ta di. ⁷⁴ Anji sərgəw səw dara wala gə ba kədənêndə daa woni maṛande ənda əsəragəlê mwom da, ba dê alnang giyê duwa dəban dusi də laṇa, ⁷⁵ dara ba dê damnang gə dusi də wuse her me, ba də alnang mani nê təba Māṛī dərêwê wala gə dê waṛang nəm səṇa dədê ka səṇ. ⁷⁶ Əjəm gə gorəndən da, gə ha 'wagam gun gaba waya gwale gə nê Aba dama mani pat dədêgəlê duwa me, mê ha hara ala giyê Aba ciri dərêwê pi, dara d̄angṛaw gə bərmê duwa. ⁷⁷ Mê ha gəlêgə narje duwa dara Māṛī ba kal dusəw həlal managə acṇa day duwê me, dara anju ur ba bəlgəle me ca. ⁷⁸ Mani nê ta di alal, i dara dusi də lade də nê Māṛī ənda duwa də d̄aning. Dusi də lade də nê Māṛī duwa də ta di me, ha dəmêndə gə aba bəlêndə gə ha acṇa mana dədêndəlê, ya dawa ba də dəmê nəm daa ta de. ⁷⁹ Anji ha dəmê dara acṇagə gə woni dama diləmə me, woni dama bəyada made me mana, dara ba woləndə bondə managə bərmê gaba dama gə həlala jwam lê me ca. » Ta də me, i diri də Jakari tu də di. ⁸⁰ Əṛə, Jā jor gədê gun me, dərêw kaw naa me ca. Anji so ha dama bam kudmi dalawê bəraa do me, cwara gəra asə berni daa managə nare nê Israyel pat dərêgəlê səṇ.

Yaa gə nê Jesu Krist duwa

2 ¹ Yaa gə nê Jā duwa taruwê da, dole gə geche gə Sesar Ogust u bəw waygə woni giyê duwa dara ba hana

Luk 2

asənw nare nê managə lew gə duwalê pat le. ²Asa gə nare gə dərən daa gə ta di, alal i wala gə Kiriniyus gə i dole gə geche gə 'wow hara chuw dara lama gə dwāřĩ managə səna də Siriyê. ³Gun gə wey wey kaw ha managə səna duwalê me, gə ha jangaw gə suməw də lê sən. ⁴I dara ta də me, Josep kaw so managə ciri də Nasaret, wama gə Galileyê, ba hagə ha managə ciri də Betlehem, wama gə Judeyê. Ciri də ta di, i ciri də nê dole gə pi gə Dabid duwa me, Josep i Dabid mwaw me ca. ⁵Cendi ha day gə dyamo də Mari ca, dara ba gə ha janga sumdəgə. Dyamo də Mari da, i gə gudi lê nudêdêlê dəm. ⁶Wala gə cendi wor damə Betlehem sən da, Mari wala dərə gaba yaa neyəm dəm. ⁷Tandi yê gorəndədə gə manjili me, tandi legərəw daa gə barge me asəw managə mani nê gə dāngrəgə dara bwagəgə mani nê paga chimi dwařagəlê. Dara managə kulu gə məje dayê da, mana gaba 'ya yeŋgə da. ⁸Managə səna də Betlehem da, woni gama mani nê paga damê bam ciri tuldêlê ip, gama mani day nê pagalê gə changa. ⁹Paja gə nê Māřĩ duwa mən dəm dədêgəlê jisgə me, duwa də nê Māřĩ duwa acnəgə mana bam dən-dən. Əřə, laņa cor algə naņe. ¹⁰Paja gə nê Māřĩ duwa waygə da: «Kalna ala laņa dı. Dwayna, nê hara wayang i gwale gə lade gə nare pat dwaynaw da, sədêgə ha 'ywalagə naņe. ¹¹Changa də laba lê da, gə yang aba bəlê mana mən managə ciri də nê Dabid lê. Anji i Aba ciri dan gə gə 'wogəw Krist gə Māřĩ biyəw di. ¹²Anê yarna dwe gə maŋ gə legərəw daa gə barge me, gə asəw managə mani nê gə dāngrəgə dara bwagə gə mani nê paga chimi dwařagəlê da, i anji.» ¹³Managə ta də lê dok da, paja nê nê Māřĩ duwa nê dāng dəmê gə gəřə gəra dayar gə paja gə pi də daa mən. Cendi tu diri me 'wogə

Māřĩ gə jilay me ba da : ¹⁴ « Kal Māřĩ gaba dama mani pat dədəgəlê suməw 'wagəna me, nare nê Māřĩ urgə səna dədə ka da, gə damna gə həlala jwam me ca. » ¹⁵ Managə paja nê nê Māřĩ duwa di bəřəŋə ya da, kal woni gama mani nê paga mwom da, cendi wajəbə da : « Caga da, hanandə managə Betlehem ba. Dê harang yara mani nê alal nê Aba ciri wayêndə gwale day di gə dərêndə. » ¹⁶ Cendi swa hara kalang me, gəra 'ywo Mari day gə Josep me dwe gə maŋ də 'yalə dodê managə mani nê gə dāngřəgə dara bwagəgə mani nê paga chimi dwařagəlê. ¹⁷ Managə woni gama mani nê paga hara gəra yêr dwe gə maŋ di mwom da, cendi biygə woni dama duwê gwale gə paja wayagə gandəw dara dwe gə maŋ di. ¹⁸ Nare nê dwoy gwale gə woni gama mani nê paga di kəbəgə gandəw da, cendi yibdə dədəgə naŋ. ¹⁹ Mari dəra da, yə gwale gə ta di pat, gam dusêdəlê me, ərêmə diyê me ca. ²⁰ Əřə, woni gama mani nê paga cor ha mana dayê. Cendi tu diri bow gə Māřĩ jilay dərêgə daa, dara mani nê cendi dwayagə me, yaragə me ca. Mani nê ta di wun ya paja gə nê Māřĩ duwa ba wayagə nəm pi de diget-diget. ²¹ Wala gə dwe gə maŋ di al wala dunasər mwom da, gə saw baŋa bam me, gə 'wogəw suməw Jesu. Sumi gə ta di, i gə paja gə nê Māřĩ duwa 'wogəw gandəw wala gə iw wor 'wê gudi duwa səŋ di.

Josep day gə Mari hargə kulu gə nê Māřĩyê

²²⁻²⁴ Bi gə 'wo gə nê Moyis duwa way da : Namde woni ya da, hana ciri də nê Māřĩyê alna sarəga da me, gə ha kədə nare nê ladbe Māřĩ dərêwê. I dara ta də me, wala gaba ala sarəga də neyəm mwom da, cendi 'wê dwe gə maŋ di hara

gandəw managə Jerisalem dara ala sarəga də nê namde day. Sarəga də ta di, gə al i gə kogəl də bare sər labaa də kergede sər me. Dang da, bi gə 'wo gə nê Moyis duwa way ba da : Dwe gə abe gə dərêñê piyə da, gə ha 'yaw gandəw Aba ciri gə Māřĩ. Cendi hara gə mañ di dara ba gə gələw daa Aba ciri gə Māřĩ dərêwê me ca.

Simeyo, gun gaba alaw Māřĩ horêmbê

²⁵ Managə wala gə ta də lê da, abe mən damê Jerisalem, suməw i Simeyo. Abe gə ta di, i gun gaba alaw Māřĩ horêmbê me al mani nê təba me ca. Anji dam ba bedə aba kədê nare nê Israyel daa də ba. Dundi də nê Māřĩ duwa ilê gandəw me ca. ²⁶ Abe gə ta di, dundi də nê Māřĩ duwa wayaw pi, anju ba ha mara bêdê. Anji ba yara Krist gə nê Aba ciri duwa gə dərêw ba, do me, anju ba ha mara sən. ²⁷ Wala gə nê Mari day gə tərêdê worgə lê ciri də nê Māřĩyê dara ala gə biy gə 'wê gə nê Māřĩ duwa ba waynəm de sən da, dundi də nê Māřĩ duwa wala Simeyo hara gandəw managə ciri də nê Māřĩyê me ca. ²⁸ Simeyo uw mañ di yəw suwê me, aləw Māřĩ doche me, tu diri ba da : ²⁹ « Aba ciri ni, caga da mê al mani nê mê biyən gə bəm də dəm. Mwom da, nê marnale kaw, nê ha hara gə həlala jwam. ³⁰ Dara nê yê aba bəlê narje di gə dərən dəm. ³¹ Aba bəlê mana gə ta di, i gə mê dangrəw dara narje pat managə sənə dədê di. ³² Anji wun ya mana gə acne gaba gəlêgə nare woni 'wacna Māřĩ bêdê Māřĩ səw pədêñê. Me anji, i sumi gə 'waga gə nê nare dəma nê Israyel day me ca. » ³³ Managə gwale gə Simeyo wayəw dara dwe gə ta di 'yeñ bam da, iw day gə abo yibdê dədêgə. ³⁴ Anji pi bəw dədêgəlê me waydə iw də Mari da :

«Yêr, dwe gə ta di ha gədê gun me, nare woni gəñê gwale duwa bam da, ha bugdara bam me, woni urə gwale duwa da, Măřî ha asagə sumi gə 'waga dədêgəlê me ca. Anji ha gədê gun gê Măřî giyêw, gə nare ha gəñəw bam. ³⁵ Yande do me, anji ha gəlê ərêmə gə nare day gə budəw dodê da pədəñê. Məndi də Mari da, dê ha jiba me, dusi ha meyənda bam nañ ya gun ba 'woyi gə sugənə de. »

An, deme dədə waya gwale gə nê Măřî duwa

³⁶ Managə kulu gə nê Măřîyê da, deme dədə waya gwale gə nê Măřî duwa mən ilê, gə 'wogdə An. Tandi i Panuyel durmo me, Panuyel i Aser mwaw. Deme də ta di, hal nañe. Managə tandi so gə dənani dərə da, u abe mən tenene dam gandəw al aliya wurgəsubu me, tərêdə di mar bam. ³⁷ Caga da, managə aliya dərə neyəm gənəñ dunasər gə di wodə kaw, tandi wor dam wambə com. Deme də ta di, di mən yande, tandi jal hara gə kulu gə nê Măřîyê bêdê. Tandi al giyê gə nê Măřî duwa gə dawa me gə changa me, u asiyam amsəw nəm me ca. ³⁸ Wala gə Simeyon worê biyəgə Jesu wəraw buwê sən da, tandi dəmê gərə 'wogə Măřî gə jilay. Nare woni dam beyada gun gaba kədê Israyel daa da, tandi waygə dwe gə ta di gwale duwa. Jesu wəraw cor ha gandəw Nasaret bi. ³⁹ Wala gə Jesu wəraw al mani nê biy gə 'wo gə nê Măřî duwa ərêmə gə bam pat mwom da, cendi cor ha ulay dayê Nasaret wama gə Galileyê bi. ⁴⁰ Managə ta də lê da, dwe də jor gədê gun me dərêw kaw naa 'wocñ gwale me ca. Măřî kaw pi bəw duwê al gandəw duwani nañ me ca.

Jesu dām managə kulu gə nê Mārîyê

⁴¹ Aliya gə aliya da, Jesu waṛaw ha i managə Jerisalem dara ala pet də Pak. ⁴² Managə Jesu aliya duwa neyəm mwac di sər dām da, waṛaw so ha gandəw ba gə ala pet də ta di, ya mani day nê gəndêgə ba ərəm nəm de. ⁴³ Managə pet day də 'yeŋ bam mwom da, cendi cor ba gə hay ulay. Əṛə, gorəndagə gə Jesu də wor dodê Jerisalem taragəlê me, waṛaw də 'wocŋ bêdê. ⁴⁴ Cendi ərəm dara anji ba ilê harê bərməlê kwandaw dwaṛagəlê. Managə cendi hargə bəraa turgu mwom da, cendi kanjêw managə waṛagə lê me, woni 'wacŋa dayê me dwaṛagəlê me ca. ⁴⁵ Əṛə, cendi 'ywow bêdê. Mwom da, cendi kanjaw me cwara hara Jerisalem bi. ⁴⁶ Al wala subu mwom da, cendi 'ywow managə kulu gə nê Mārî duwa lê, damê managə woni gəlêgə nare nê Juwip mani dwaṛagəlê. Anji dam dwoy gwale day me urgə gwale me ca. ⁴⁷ Nare pat woni dama dwaya gwale duwa da, cendi yibdê dəđêgə dara 'wacŋa duwa me, gwale duwa gə anji cogəlê diyê də me ca. ⁴⁸ Managə waṛaw yəṛəw damalê mwom da, cendi yibdê dəđêgə me iw wayəw da : « Dwe ga, mê alnin i na yande yag dām ? Yêr, nin gə abəm ca, nê kanjəmnin i kanja gə dusəṛənin saw laŋa bəṛəŋ ta bêdê mo ? » ⁴⁹ Anji cogə waygə da : « Anê jiba səđəng kanjên i dana mo ? Anê 'wocŋ dara ba nê ha dama managə kulu gə nê Aban gə Mārî duwalê bêdê mo ? » ⁵⁰ Waṛaw di dwoy gwale duwa gə ta di me, cendi 'wocŋ gəndəw bêdê. ⁵¹ Jesu də swa gandagə cwara gə hara managə Nasaret me anji algə horêmbê ya pi de me ca. Iw də Mari da, yə mani nê alal ta di pat dusədəlê. ⁵² Jesu

duwa da, cor gədê gun me dərêw naa me, anji gədê gun gə lade Māřĩ dərêwê me nare dərêgəlê me ca.

Berni də nê Jã Batis duwa

3¹ Managə dole gə geche gaba wama səna dədê ka pat gə 'wogəw Tiber lam gə dwāřĩ managə Rom neyəm aliya mwac bi ji da, Pons Pilat lam duwa dwāřĩ managə ciri də Judeyê. Wala gə ta də lê da, Herod Tetərak lam duwa dwāřĩ managə ciri də Galileyê me, chendəw gə Pilip lam duwa dwāřĩ managə ciri də Itureyê me Tərakonitê me, chendəw gə Lisanas lam duwa dwāřĩ managə ciri də Abilen lê me ca. ²Wala gə ta də lê da, Han me Kayip me i woni bwasa Māřĩ nê gechide də cendi. I aliya gə ta də lê me, Māřĩ 'yaw Jã gə nê Jakari gorəndəw giyê gaba asa berni duwa bam kudmi dalawê. ³Jã kədər managə kuray gə Jurdã dugdu də talê me də kalê me, waygə narje pat ba da : cendi ba kalna acne day tarəw bam me, ba alna batem me, dara kal Māřĩ ba kalna dusəw həlalna managə acna day duwê me ca. ⁴Mani nê Jã algə di da, bor ya nê nê aba waya gwale gə nê Māřĩ duwa gə 'wogəw Esay jangêw bəg de ba da : « Gə dwoy gun mən mařəjaw swaya lê bam kudmi dalawê way ba da : Dangrənaw Aba ciri bərmê duwa kal dəbnê təba ! ⁵Mana gə chigde dodê da, gə ha twaw daa me, gə hogde da, gə ha dərsəw dodê me, bərmê gə dogde da, gə ha jagdaw dəbdə təba təba me, bərmê gə acne kurjam kurjam kaw, gə ha ywaw dodê ledede me ca. ⁶Nare nê managə səna dədê ka pat ha yara Aba bəlê mana di gə dərêgə. » ⁷Nare nê gəre hara dara Jã ba alnagə batem. Jã waygə da : « Məgay dəndadə nê ga, i wi me gəlêng bərmê gaba wa bəlê sədêng

Luk 3

managə sariya də nê Māřĩ duwa də haralê ip də lê mo ?
⁸ Alna mani nê ha gəlêgə narje dara ba anê gəŋ ala gə acŋa bam dəm di. Kalna waya 'yeni gang ba da : « Nenin, nê inin Abraham mwagəraw di ! » Caga da, nê wayang : Yarna, kuřa də bolbərə də ta di, Māřĩ neyəm kədədə dine 'yaw Abraham bêdê mo ?
⁹ Yarna ladnale, sariya də nê Māřĩ duwa da, wun ya gun gə dəbə gə bəgame əsəwê dara aja gə habda dodê gənduwê ta de. Habda gə wey wey gə yana ladna bêdê da, gə ha saw bam dodê gənduwê led asaw duwalê. »
¹⁰ Managə ta də lê di, nare nê gəře urəw da : « Nenin da, nê ha alanin i man mo ? »
¹¹ Jã cogə waygə da : « Gun gə gumaj duwa ina sər da, bəřnê mən 'yanaw jaw gə duwa ilê bêdê. Gun gə mani duwa nê wama ina lê da, unê həŋe 'yanaw jaw gə duwa ilê bêdê me ca. »
¹² Woni sala mani hara nəm 'yagə dolgə kaw, hara ba gə al batem də me ca. Cendi kaw, urəw da : « Aba gəlê mani, me nenin da, nê ha alanin i man mo ? »
¹³ Jã cogə waygə da : « Dawa də anê salna mani da, kalna sala dwaya ərəmê gə ərəmêng də bam di. »
¹⁴ Asəngar kaw urəw da : « Me nenin da, nê ha alanin i man mo ? » Jã cogə waygə da : « Kalna chaba gə gun mani duwa gə dwana dī me, sawnaw gun gwale duwê dəban gəndəw dara kudəw nəm bêdê me ca. Yande da, gamna gursu dan də gə 'ywagang durulê mərə. »
¹⁵ Nare woni asa angal day, dwaya gwale gə nê Jã duwa me, dama bedaw me ca da. Cendi ərəmdə dusəřêgəlê ga Jã di, ba i Krist, gun gə Māřĩ biyəw di som.
¹⁶ Jã cor waygə pat dayə ba da : « Əndi da, nê alang batem i gə nimi mərə. Gun gə dafŋ haralə da, dwana duwa dwoy də ni bam. Gun gə ta di, əndi nê neyəm asa dəgəlan managə dəgəlaw duwa də anji asədə dodê dədə bêdê. Anji duwa da,

ha alang batem gə dundi də nê Mārī duwa me, gə duwa me ca. ¹⁷ Anji yə ɖagna duwa dâdâ hwiya swagê ilê əsəwê, dara hwiya gə swagê dərêgə. Swagê dərêgə nê lade da, anji ha layagə bwagə beche duwalê me, chimi day da, anji ha uləgə bam duwa dâdâ budê bam bêdê lê. ¹⁸ Ərə, Jā gəsə narje gə gwale gə ɖang jiga jiga. Anji waygə cendi ba kalna dusərêgə managə nō də lade dâdê. ¹⁹ Targən ɖang da, Jā wayəw Herod dara chendəw dyamo də Herodiyad də anju ba udə ta di me, mani nê ɖang nan nê acne nê anju ba algə me ca da, ba 'ywoləw Mārī bêdê. ²⁰ Managə Herod dwoy gwale gə ta də da, anji al acna gə geche ɖang : yə Jā asəw dangeyê.

Batem də nê Jesu duwa

²¹ Wala gə gə wor yə Jā dange sən da, nare nan gəra al batem me, Jesu kaw gə aləw batem me ca. Managə Jesu wor nimi dwaɾagəlê sən me, amsə Mārī me ca da, Mārī tən siyaya bam. ²² Ərə, dundi də nê Mārī duwa chê gə səw duwa wun ya kogəl de, gəra chi duwê. Managə ta də lê dok da, gun maɾəjaw nəmê daa Mārīyê me way da : « Əjəm da, mê i gorəndən. Nê urəm nan me sən 'ywolən dəmê di. »

Jesu mwagəraw gəndêgə

²³ Wala gə Jesu di gə giyê duwa gəndəw da, aliya duwa neyəm ya gənən subu de. Anji i, ya nare ba ərəm nəm de, Josep gorəndəw. Josep i Heli gorəndəw, ²⁴ Heli i Matat gorəndəw, Matat i Lebi gorəndəw, Lebi i Melchi gorəndəw, Melchi i Yanay gorəndəw, Yanay i Josep gorəndəw, ²⁵ Josep i Matatiyas gorəndəw, Matatiyas i Amos gorəndəw, Amos i Nahum gorəndəw, Nahum

Luk 3

i Esəli gorəndəw, Esəli i Nagay gorəndəw, ²⁶Nagay i Mat gorəndəw, Mat i Matatiyas gorəndəw, Matatiyas i Semeyin gorəndəw, Semeyin i Yosech gorəndəw, Yosech i Yoda gorəndəw, ²⁷Yoda i Yowanan gorəndəw, Yowanan i Resa gorəndəw, Resa i Jorobabel gorəndəw, Jorobabel i Salatiyel gorəndəw, Salatiyel i Neri gorəndəw, ²⁸Neri i Melchi gorəndəw, Melchi i Adi gorəndəw, Adi i Kosam gorəndəw, Kosam i Elmadam gorəndəw, Elmadam i Er gorəndəw, ²⁹Er i Jesu gorəndəw, Jesu i Eliyeser gorəndəw, Eliyeser i Yorim gorəndəw, Yorim i Matat gorəndəw, Matat i Lebi gorəndəw, ³⁰Lebi i Simeyo gorəndəw, Simeyo i Juda gorəndəw, Juda i Josep gorəndəw, Josep i Yonam gorəndəw, Yonam i Eliyakim gorəndəw, ³¹Eliyakim i Meleya gorəndəw, Meleya i Mena gorəndəw, Mena i Matata gorəndəw, Matata i Nata gorəndəw, Nata i Dabid gorəndəw, ³²Dabid i Jese gorəndəw, Jese i Jobed gorəndəw, Jobed i Bowas gorəndəw, Bowas i Sala gorəndəw, Sala i Naso gorəndəw, ³³Naso i Aminadab gorəndəw, Aminadab i Admin gorəndəw, Admin i Arni gorəndəw, Arni i Hesron gorəndəw, Heros i Pares gorəndəw, Pares i Juda gorəndəw, ³⁴Juda i Jakob gorəndəw, Jakob i Isak gorəndəw, Isak i Abraham gorəndəw, Abraham i Tera gorəndəw, Tera i Nahor gorəndəw, ³⁵Nahor i Seruk gorəndəw, Seruk i Rehu gorəndəw, Rehu i Pelek gorəndəw, Pelek i Heber gorəndəw, Heber i Sala gorəndəw, ³⁶Sala i Kaynam gorəndəw, Kaynam i Arpachad gorəndəw, Arpachad i Sem gorəndəw, Sem i Nowe gorəndəw, Nowe i Lemek gorəndəw, ³⁷Lemek i Matusalem gorəndəw, Matusalem i Henok gorəndəw, Henok i Yered gorəndəw, Yered i Malelel gorəndəw, Malelel i

Kaynam gorəndəw, ³⁸Kaynam i Henos gorəndəw, Henos i Set gorəndəw, Set i Adam gorəndəw, Adam i Māřĩ gorəndəw.

Sidan gərsə Jesu

4¹ Managə Jesu swa kuray gə Jurdā buwê da, dundi də nê Māřĩ duwa damê dusuwê. Dundi də ta di woləw ha nəm bam kudmi dalawê. ² Jesu dam bam kudmi dalawê al wala gənəñ wodə me, sidan dəbəlê tuluwê dara gərsəw, ga anju ba ha ala acna mo. Wala gə ta di dalawê da, Jesu wom mani mən bêdê. Managə wala gə gənəñ wodə di 'yen bam mwom da, cherni gəra aləw nañ. ³ Əřə, sidan gəra wayaw da : « Əjəm, mê ina i Māřĩ gorəndəw 'yang da, waydə kura də ta di, də cwarna gədənəm mani nê wama. » ⁴ Jesu codə waydə da : « Gə jangə maktubu də nê Māřĩ yê ba da : I mani nê wama məra me, gun gə gəsage bəl nəm səna dədê ka bêdê. » ⁵ Dang tugu, sidan u Jesu hanəm daa cop kuřa dədê me, gələw dwāřĩ də səna dədê ka pat me, ⁶ wayaw da : « Dwāřĩ də ta di pat gə 'ywala dəra da, gə 'yan gandədə i əsənê, əndi. Nê ha 'yam gandədə le dara, gun gə nê urnə ba nê 'yanaw da, nê ha 'yawə. ⁷ De mê pinə gubərəm dodê dərênê da, nê ha 'yam gandədəle pat. » ⁸ Jesu codə waydə da : « Gə jangə maktubu də nê Māřĩ yê ba da : I Aba ciri dəma gə Māřĩ mən tenene me, mê ha bwasaw me, i anju mən tenene me, mê ha kala dusəm duwê me ca. » ⁹ Sidan wol Jesu đang tugu ha gandəw managə Jerisalem me, ha chow daa kulu gə nê Māřĩ duwa gə geche dugədəw də hwoyê nañe me wayəw da : « Əjəm, mê ina i Māřĩ gorəndəw 'yang da, pare chây dodê. » ¹⁰ Sidan wayəw đang : « Gə jangə maktubu lê ba

da : « Māřĩ ha wayagə paja duwa ba gamname, ¹¹ dawa də bamê parne chine dodê da, cendi ba bwana əsəragə yinəm daa, dara gədam kaw ba dəmarna kuřa lê hənə bêdê. »
¹² Jesu codə waydə da : « Gə jangə maktubulê ba da : Aba ciri dəma gə Māřĩ da, kal gərsəw dı. » ¹³ Wala gə sidan gərsê Jesu bam pat mwom da, tandi so ya kaləw bedə wala gə dangê dəm.

Jesu diy giyê duwa gəndəw managə Galile

¹⁴ Jesu cwara hara managə Galile gə dwana də nê dundi də nê Māřĩ duwa dəra. Managə ta də lê da, narje way gwale duwa sənə də ta də lê pat. ¹⁵ Jesu gəlgə nare gwale duwa managə kululi woni dayara nê nê Juwip dayê me, nare woni dwaya gwale duwa pat da 'wogəw gə jilay me ca.

Nare nê Nasaret gəñ Jesu bam

¹⁶ Jesu cwara hara managə Nasaret, ciri duwa də anji jorê di. Anji gəra dəm kulu gaba dayara gə nê Juwip dayê gə wala gə Saba ya te moñ duwa ba alnəm de. Mwom da, anji so dəbə da dara asa gə maktubu də nê Māřĩ duwa. ¹⁷ Gə 'yaw Jesu maktubu də nê aba waya gwale gə nê Māřĩ duwa gə 'wogəw Esay duwa əsəwê. Managə Jesu təndə bam mwom da, anji kanjê me 'ywo gwale gə gə jangəw bəg ba da :
¹⁸ « Dundi də nê Māřĩ duwa ilê gan. Anji biyən anju dara ba nê waynagə nare woni nəgəni nō də lade də nê Māřĩ duwa. Anji giyən dara ba nê waynagə nare nê dam dangeyê, cendi ba kərgə daa dəm me, nê dərêgə bəw bam kaw, ba cwarna yarna mana me, woni ala kwaynani də nê kwandagə day kaw, ba nê kərnêgə da me ca. ¹⁹ Anji giyən dara ba nê

ər̄m̄n̄əgə nare aliya gə M̄āṛī ba ha 'yagə nare 'ywala də me ca. » ²⁰ Əṛə, Jesu legər maktubu də an̄ji asədə di da me, 'yaw gandədə aba ala giyê əsəwê me, an̄ji dam dodê dara gəlêgə nare mani. Nare nê dam kulu gaba dayara gə nê Juwip dayê ta di pat, 'yar yerəw hərəm me doməṇ gwale duwa di me ca. ²¹ Jesu waygə da : « Wala gə laba lê da, 'yeni nê anê dam dwoy gwale gə nê asəw ta də da, mani di yala alal d̄əm. » ²² Nare nê pat nê dam dwoy gwale duwa da, bi gwale duwa gə lade. Cendi yibdə d̄əđəgə dara gwale duwa gə lade gə an̄ji waygə gandəw ta di. Yande da, nê mən urbə sədêgə ba da : « Dwe gə ta di, i Josep gorəndəw də b̄êđê mo ? » ²³ Əṛə, Jesu cogə waygə da : « I sədê 'yang, anê ha wayan i gwale dan gə diri gə ta di : « Dokter, bəl səm d̄əma, əjəm gaba ciri do. » Anê ha wayan d̄ang ba da : « Mani nê m̄ə alagə managə Kapernayim pat nê gə waynin gwale day da, algə managə ka, ulay d̄əmalê də me ca. » ²⁴ Jesu cor waygə da : « Dwayna ladna, nê wayang i gwale səw. Aba waya gwale gə nê M̄āṛī duwa wayne gwale ladne managə d̄angê me, gərney wayna ulay duwalê da, nare ha yê b̄êđê com. ²⁵ Nê wayang I sədê 'yang, wala gə Eli way gwale gə nê M̄āṛī duwa managə s̄əṇa də Israyel lê da, M̄āṛī 'wə b̄êđê aliya subu gə duru kubi. Wala gə ta də lê da, badgara də geche əndər managə ciri də Israyel lê pat me namde nê wambə ilê naṇe me ca. ²⁶ Yande kaw, M̄āṛī giy Eli managə wambə də Israyel mən tenene sədê b̄êđê. Əṛə, an̄ji giyəw managə wambə d̄ədə 'wacṇa M̄āṛī b̄êđê də dam managə Sarepta, s̄əṇa də Sidolê sədê dara tandi ba wanawê. ²⁷ Dwayna gwale mən d̄ang : Wala gə Elise way gwale gə nê M̄āṛī duwa s̄əṇa də Israyel lê da, nare woni cagəm naṇ ilê s̄əṇa də Israyel lê. Yande

pat kaw, gun mən tenene dwaṛagəlê, mwom gə ta di kaləw bêdê. Əṛə, cor i Naman gə ciri də Siriyê me, 'ywo labiya anju. »²⁸ Nare nê dam managə kulu gaba dayara gə nê Juwip dayê dwoy gwale duwa dara mani nê Măṛi algə ta də pat da, jawe yibgə me dusərêgə nagə naṇe me ca. ²⁹ Cendi bəṛəṇə daa me nongṛaw dəmê nəm bam iche ciri gogər dəralê me, gəra dəbə gandəw kuṛa də gə aw ciri lê ta di dədê, dara ba gə nwanğəṛaw əndaw dodê. ³⁰ Jesu da, co dərêw əndər dwaṛagəlê me tobər ya yala duwa.

Jesu 'ywor dundi də acṇe bam

³¹ Jesu swa gəra managə Kapernayum, ciri də Galileyê daa. Anji gəra gəlgə nare gwale gə nê Măṛi duwa gə wala gə Sabalê. ³² Nare nê dwoy gwale duwa da, yibdə dədêgə dara anji way gwale duwa də da, i gə dwana də nê Măṛi duwa. ³³ Nare nê dam kulu gə nê Măṛi duwa də dwaṛagəlê da, gun mən gə dundi də acṇe damê suwê ilê. Anji so swoy maṛəjaw da naṇ : ³⁴ « Ay, Jesu gə Nasaret, mê ur i na sədêninê mo ? Mê hara i bək dara meyəndanin bam mo ? Nê ocṇ dara ba mê i gun gə nê Măṛi duwa. ³⁵ Əṛə, Jesu əṛəṇ dundi də acṇe me waydə da : « Desə bi da me dəm bam abe gə ta di suwê ! » Dundi də acṇe də u abe di əndəw dodê nare dwaṛagəlê me, dəm bam suwê dəban alaw mani nê acṇe bêdê me ca. ³⁶ Nare pat yibdə dədêgə me way ba da : « Gwale gə ta di, i gwale na yande mo ? » Gun gə ta di əṛəṇ dundi nê acṇe gə dwana me, cendi dəm bam. ³⁷ Mani nê Jesu algə pat ta di, nare way gwale duwa managə səṇa də ta də lê pat.

Jesu so woni mwom nañ da

³⁸ Jesu so kulu gaba dayara gə nê Juwip dayê gər kərê nê Simo lê da. Simo nwaw mwom aldə me sədə urə nañe me ca. I dara ta də me, nare amsə Jesu anju ba swanadə da mwom gə ta də lê di. ³⁹ Anji dîmbəl dədê me ərəñ mwom gaba urədə sədə ta di. Managə ta də lê dok, mwom də hwoyde me, tandi so daa algə mani nê wama. ⁴⁰ Managə dawa d'wondə mwom da, nare nê gam wařagə woni mwom gə jiga jiga ilê sədêgəlê da, layagə hara nəm Jesu suwê. Anji bəlbə əsêw dədêgəlê mən mən me cendi 'ywo labiya pat. ⁴¹ Dundi də acne kaw nañ gandə bam nare sədêgəlê me. Cendi bo gura dərêgə daa ba da : « Əjəm, mê i Măřĩ gorəndəw. » Ərə, Jesu ərəñəgə, cendi ba desna bədêgə da, dara cendi ocñ com dara anji ba i Krist, gun gə Măřĩ giyêw di.

Jesu ur ba asə berni managə səña də Israyel lê

⁴² Managə mana wal bam mwom da, Jesu so ha bam kudmi dalawê. Nare nê gəre kañjəw me paməw ha 'ywaw bam. Cendi ur ba gə əməw dodê dara anju ba damnalə səña dayê də jang. ⁴³ Jesu cogə waygə da : « Əndi da, nê hara i dara wayagə nare nō də lade də nê dwăřĩ də nê Măřĩ duwa managə ciri də gechide də dangê pat. I dara ta də me, Măřĩ di giyən nəm. ⁴⁴ Ərə, anji asə berni managə kululi woni dayara nê nê Juwip day nê səña də Israyel lê pat.

Jesu 'wogə paja duwa nê pi

5 ¹ Wala mən, Jesu gəra dəbə kuray gə bəle gə Jenesaret buwə asə berni gwale gə nê Măřĩ duwa. Nare nê gəre nê

Luk 5

hara dara dwaya gwale duwa di, chəbəw əməw mana gaba cwa səw bam. ²Managə ta də lə da, Jesu yər bəruwa sər ilə kuray buwə. Bəruwa gə sər gə ta di, woni ciri duwa chigədə dodə ya dara wuja law day bam. ³Ərə, Jesu hagə bəruwa gə nə Simon lə me, 'wagaw anju ba hane 'waynaw chidənəw hana nəm korgəŋ hənə. Gər korgəŋ mwom da, Jesu dam dodə bəruwa dalawə me gəlgə nare nə gərə nə dəbə kuray buwə mani. ⁴Managə anji way gwale duwa 'yeŋ bam pat mwom da, anji wayəw Simo : « 'Woy bəruwa də ha gandəw donnə me, jana law dan di urnə mənang dəm. » ⁵Simon cow wayəw da : « Aba gələgə nare mani, nə urnin mana walnin da bac kaw, nə 'ywonin mani mən bədə. Caga, mə wayən yande mwom da, nə ha ja law də dodə. » ⁶Cendi bo law də me, law di yibəw goche 'won daa, al dara chabara bam. ⁷Ərə, cendi gəlgə kwandagə nə bəruwa gə dəngə gə wara dəbə kuray buwə di əsəragə 'wagagə ba hane wanagələ. Kwandagə di gərə 'ywoğə me, cendi lay goche di 'wonbə bəruwa də da ca duwalə al dara dəwanba dodə. ⁸Managə Simo Piyer yər mani nə ta də mwom da, anji hara gərə pi gubərəw dodə Jesu dərəwə me wayəw da : « Aba ciri ni, u səm bam hənə sənə dara əndi, nə i gun gaba ala acna. » ⁹Simo way yande dara laŋa algəle pat day gə kwandaw nə dəbgə bəruwalə me, dara goche nə law layagə nə al laŋa ta di. ¹⁰Managə Simo kwandaw woni urə gandəw dwağagələ da, Jebede dəndaw nə Jak me Jə me ilə. Ərə, Jesu wayəw Simo da : « Kal laŋa dī. Caga da, mə ha kanjan i nare, mə ha urə goche bədə dəm. » ¹¹Managə ta də lə da, cendi 'waya bəruwə di hara kaləw daa ayniyə me, kal goche də me law də me bam, so borgə pam Jesu tarəw.

Jesu so aba cagəm daa

¹² Wala mən, Jesu swa gəra ciri də geche mən dwaṛəlê da, gun gaba cagəm sabəw bam nañ mən ilê. Managə anji yêr Jesu mwom da, gəra əndər dodê dərêwê me amsəw ba da : « Aba ciri ni, dərêm urnê da, sən ha səṛê bam me nê ha cwara gədə gun gə lade bi. » ¹³ Əṛə, Jesu yê əsəw bəl aba cagəm di səw me way da : « Nê ure, kal səm di səṛənê bam. » Managə ta də lê dok, aba cagəm di səw səṛə bam kəvbap. ¹⁴ Jesu wayəw da, anju ba cəmnəw gun gwale gə ta də da bêdê. Anju ba hana gəlnê səw managə aba bwasa Māṛī dərêwê me, anju baalna sarəga dara anju ba gədə i gun gə lade, ya Moyis ba ərəm nəm de. Mani nê ta di ha gədə i mani woni biyêgə sandragə dara səm də ba səṛə i bam 'yang. ¹⁵ Managə mani nê ta di alal bam mwom da, Jesu no duwa nəm nare sumdêgəlê nañ dwoy gə pi bam. Wala gə wala, nare nê gəṛe nañ hara dara dwaya gwale duwa me dara anju ba swanagə da mwom dayê me ca. ¹⁶ Wala gə mənê da, cendi 'ywow bêdê dara anji bi səw ya bam kudmi dalawê dara amsa gə Māṛī do me, cwara hara sən.

Jesu so aba piyara ṛegdu daa

¹⁷ Wala mən, Jesu ilê gəlêgə nare gwaleyê. Tuluwê da, nare nê Parisiyens me woni gəlêgə kwandagə bi gə 'wo gə nê Moyis duwa damə dwaya gwale duwa lê. Nare nê ta di swa i sənə də Galileyê me də Judeyê me də Jerisalemê me ca. Managə ta də lê da, Aba ciri gə Māṛī 'yaw Jesu dwana duwa əsêwê. I dwana də ta də me, Jesu so nəm gə nare da mwomê. ¹⁸ Nare nê mən dəbala gun gə ṛegdu gə gəsa me gəra kanjə

Luk 5

bərmê bagə dəm gandəw kulê bagə ha chəw Jesu dərêwê.
¹⁹ Managə cendi gər ip mwom da, cendi 'ywo bərmê gaba dəmê kulê də bêdê, dara nare 'yarbar nañe. Mwom da, cendi hagə daa kulu duwê me, bwalbə kulu dəw bam me, 'wow aba mwom di, nwalaw chêw dodê Jesu dərêwê. ²⁰ Managə ta də lê da, Jesu yêr dara nare də ba kal i dusêrêgê duwê 'yang me, ba ha swa gə i gun day di da me ca da, anji wayəw aba mwom di da : « Jan mache, caga da, nê kal dusən həlal acna dəma də duwê dəm. » ²¹ Nare nê Parisiyens me woni gəlêgə kwandagə bi gə 'wo gə nê Moyis duwa dam ərəmdə gwale dusêrêgəlê ba da : « Gun gə ta di i wi me, co səw ya ba i Māřĩ de bara ? Gun gaba kala dusəw həlala acna duwê da, i Māřĩ mən tenene mərə. » ²² Jesu ocñ ərəmə day com me, cogə waygə da : « Dara na me, anê ərəm gwale dusêrêngê yande mo ? » ²³ Anji cor waygə da : « Wayaw gə gun, « Nê kal dusən həlal acna dəma duwê » labaa « So ha daa », i gwale gə wey mən me, woməw Māřĩ mo ? ²⁴ Nê ha alang mani, dara ba anê 'wacnana ba əndi gə gun gorəndəw, ba nê i gə dwana dədə kala dusən həlala gun acna duwa duwê managə səna lê ka. » Əřə, anji co wayəw aba řegdu də da : « Nê wayəm, so dəbə da, legər gəsa dəma də da me ha ulay dəmalê. » ²⁵ Managə ta də lê dok, aba řegdu di so da nare dərêgəlê, legərə gəsa duwa gə anji ilê də daa. Anji so əndər ha ulay duwalê, 'wogə Māřĩ gə jilay dərêw da. ²⁶ Nare pat yibdə dədêgə me 'wogə Māřĩ gə jilay me ca. Cendi, laña algə me, way da : « Wala gə laba da, nê yêrnin mani nê daña nê di mən nê yêrgənin bêdê səñ di.

Jesu 'wogə Lebi

²⁷ Targəñ dang da, Jesu swa dəmê iche me gəra 'ywa abe mən gaba hwaga sala gə gə 'wogəw Lebi damê kulu duwa gaba hwaga sala di dalawê. Jesu wayəw da : « Pam tarən ! »
²⁸ Ərə, Lebi so kal mani duwa nê ta di bam pat me anji pam Jesu tarəw. ²⁹ Al wala bani da, Lebi d'worbə haye nan me 'wogəgə Jesu kərê duwalê. Managə wama gə ta də buwê da, anji 'waga nare woni hwaga sala me, nê dang kaw damê me ca. ³⁰ Nare nê Parisiyens me nare nê mənnê dwařagəlê woni gəlêgə kwandagə bi gə 'wo gə nê Moyis duwa me, namdə gwale dodê me so waygə Jesu paja duwa ba da : « 'Yeni da, anê neyəm wama mani me cha mani me gə nare woni hwaga sala me woni ala acña me mən man man mo ? » ³¹ Jesu cogə waygə da : « Nare nê sədêgə labiya da, kanjə dokter bêdê. I woni mwom me, kanjə dokter cendi. ³² I na yande da, əndi kaw, nê hara i dara 'waga nare nê dusərêgə lade bêdê. Bak da, nê hara i dara 'waga nare woni ala acña ba hane bwana bədêgə me, ba kalna acña day də bam me ca.

Jesu me 'wo gə asyam me

³³ Nare nê Parisiye ur Jesu da : « Jā paja duwa me, paja nê nê Parisiye day me u gə asyam me amsə gə Mārī jwap jwap me ca. Cor man me, nê dəma u day asyam bêdê mo ? ³⁴ Jesu cogə waygə da : « Gun gaba 'waga nare dyamdərani duwalê di wor damê gə nare di sən da, nare nê ta di 'wo asyam bêdê. ³⁵ Wala hare, əndi gə nê i ya deme də dərway tərêdə de di, nê dara 'yalê bêdê do me, cendi ha 'wo asyam wala gə ta də lə sən. »

Gəlôgə gə dərway gə nê Jesu duwa

³⁶ Jesu cor waygə gwale gə diri : « Gun neyəm chawa barge duwa gə dərway tulu hara nəm asaw gə maṛənge mabəla bêdê. Dara na ? Gun dəalna yande da, anji meyəndə barge gə dərway dəbam me, gə anji asəw mabla dəkaw, ha lada bêdê dara cendi wundər bêdê me ca. ³⁷ Dang da, gun neyəm bwa gani gə dərway managə gugəlê gə maṛənge lê bêdê. Dara na ? Gun alna yande da, gani di ha sugdə me, gugəlê ha usəṛara bam me ca. Yande da, gani dəme, gugəlê dəme, ca ha bwaw səw bam. ³⁸ 'Ywala duwa da, gani gə dərway da, gə bow i managə gugəlê gə dərwayê. ³⁹ Nare woni cha gani gə kalang da, ur gə dərway bêdê. Cendi way ba i gə kalang me, ba 'ywol anju. »

Jesu me wala gə Saba me

6 ¹ Wala mən gə Saba, Jesu day gə paja duwa sogə hargə me jêgə gə yiga gə geme dalawê. Paja duwa pi geme dəme, gogələw gə əsəragə wom. ² Əṛə, Parisiye nê yab nê yêrgə wamalê da waygə da : « Anê al mani nê biy ənda gə 'wê əm ala day bam gə wala gə Saba yande dana mo ? » ³ Jesu cogə waygə da : « Anê asə mani nê Dabid algə managə maktubu lê bêdê mo ? Wala gə cherni aləw day gə nare duwa da, anji al i na mo ? ⁴ Anji dəm kulu gə nê Māṛī yê me, lay mapa gə chəgədəw Māṛī kulê di, womu. Anji wom me 'yagə nare duwa dəme ca. Bak da, mapa gə ta di, i woni bwasa Māṛī woməw cendi mərə. » ⁵ Jesu waygə da : « Əndi gə gun gorəndəw di, nê i Saba aba ciri dəra, əndi. » ⁶ Wala gə Saba gə dāngə da, Jesu dəm ha kulu gaba dayara gə nê Juwip day

me dam gəlêgə nare mani. Nare dwaṛagəlê da, gun mən gə əsəw gə abe mar masəngala bam ilê me ca. ⁷ Woni gəlêgə nare bi gə 'wo me, Parisiye me, damê asa angal day yara ga Jesu ba swa aba mwom də daa gə wala gə Saba mo. Cendi dam yêr yande, ga ba gə 'ywo bərmê gaba bwaw Jesu gwale duwê mo. ⁸ Jesu da, ocñ ərêmə day com. Anji wayəw abe gə əsəw mar masəngala gə ta di : « So dəbə daa təba nare dərêgəlê. » Managə ta də lê da, anji so dəbə daa nare dərêgəlê di. ⁹ Əṛə, Jesu waygə da : « Nê urêng səñ : Bak da, wala gə Saba da, biy gə 'wê ur dara ba mê alna i mani nê lade labaa nê acñe mo ? Ur dara ba mê bəlnê gun daa labaa mê kalnaw marna bam mo ? » ¹⁰ Jesu co dərêw managə nare dədêgəlê pat me, wayəw abe gə ta di : « Yê daṛam di daa ! » Anji yê daṛaw di daa me daṛaw di cor ladə mana dərə lê bi. ¹¹ Managə ta də lê da, woni gəlêgə nare bi gə 'wo me, Parisiye me, dusərêgə nagə nañ Jesu duwê me, kədə ya woni widəbê de. Cendi gagə me ərəm mani nê ba gə ha alaw me ca.

Jesu 'wogə woni asa berni duwa

¹² Wala gə dangə da, Jesu so ha da kuṛa dədə dara amsa Māṛī. Anji amsə Māṛī mana waləw daa baj. ¹³ Managə mana wal bam mwom da, anji 'waga paja duwa di hara nəm suwê. Anji gəra anjər nê yap mwac di sər me 'wogəgə sumdəgə woni waya gwale duwa me ca. ¹⁴ Nare nê ta di i nê : Simo (gə anji 'wagaw suməw Piyer) me, chendəw gə Andre me, Jak day gə Jā me, Pilip day gə Bartelemi me, ¹⁵ Matiye day gə Toma me, Jak gə nə Alpe gorəndəw me Simo (gaba əndara

Luk 6

nare nê Jelot gændêgêlê) me, ¹⁶ Jud gə nê Jak gorəndəw me Judas Iskariyot, gə gədə aba yə Jesu kələw bam di me ca.

Jesu gəlgə nare gwale me sogə daa mwom dayê me ca

¹⁷ Wala gə Jesu day gə paja duwa nê anji anjəragə mwaj di sər di, cendi chêgə daa kuṛa dədə, gəra dəbə səna dədə. Managə ta də lê da, paja duwa nê gəre me narje nê 'yərbare nê swa managə ciri də Judeyê me Jerisalem me, ciri də dam kuray buwê wama gə Tirê me gə Sidowê me kaw ilê me ca. ¹⁸ Cendi hara i dara dwaya gə gwale gə Jesu wayəw me, dara anju ba swanagə daa mwom dayê me ca. Woni dundi də acne ilê sədəgêlê kaw, anji 'yworgə gandagə bam. ¹⁹ Nare nê ta də pad kanjə bərmê dara ba gə bəl səw. Dara mê bəlnê səw mwom da, anji i gə dwana dədə 'ywaram mwom bam səmê.

'Ywala me acna me

²⁰ Managə Jesu u dərêw daa, yêr paja duwa mwom da, anji waygə da: «'Yeni nê kugəra nê caga ka da, kalna sədəng 'ywalnang naṇe dara dwāṛi də nê Māṛi duwa i dan, 'yeni. ²¹ 'Yeni nê cherni wamang caga caga ka da, kalna sədəng 'ywalnang, dara anê ha wama êbdêle. 'Yeni nê anê ilê bwa gura caga ka da, kalna sədəng 'ywalnang, dara anê ha keyagda baya pəgəṇ. ²² Wala gə nare gəṇêng bam labaa cadəbənanang labaa 'ywarnang bam sədəgêlê labaa sabənanang gwale dədəngê mad-mad dara ba anê kəbən i əndi gə gun gorəndəw da, kalna sədəng 'ywalnang pəgəṇ. ²³ Mani nê ya ta de di alnana da, kalna sədəng 'ywalnang me, ajəna pide me ca. Dara i Māṛi gaba dama daa də me, ha 'ywangang

gwayni dan gə geche, anju. Gəlê gə dərən gə 'ywang ta di, yarna woni waya gwale gə nê Mārĩ duwa nê pi kaw, mwagərang nê pi gəlgə dərêgə yande me ca. ²⁴'Yeni woni 'ywa mani caga ka da, bwana bagən dara anê 'ywo 'ywala dan bam dəm. ²⁵'Yeni woni êbdê caga ka da, bwana bagən dara cherni ha alange. 'Yeni woni piyê baya caga ka da, bwana bagən dara anê ha dama ñagəniyê me guralê me ca. ²⁶'Yeni nê nare pad way gwale dan gə lade caga ka da, bwana bagən. Yarna, mwagərang nê pi kaw way gwale gə lade yande dara woni waya gwale gə nê Mārĩ duwa gə kulagə me ca. »

Urê gə woni maṛande dəma

²⁷ Əṛə, Jesu waygə da : « 'Yeni nê anê dam ilê dwaya gwale ni da, dwayna, nê ilê wayangə : Urnê woni maṛande dan me, woni ala ganang acṇa kaw, 'yeni da, alna gandagə ladni com. ²⁸ Woni sərgəng da, piynə bədəng dədêgəlê me, woni gələng dərəng da, amsəna Mārĩ daragə me ca. ²⁹ Gun ajəna gajam nê əsəm gə abeyê da, cow nê jeleyê me ca. Gun urnê ba layna barge dəma gə geche bam da, kaləw a lay gumaj dəmalê me ca. ³⁰ Gun gə wey urnəm mani da, 'yaw me, gun unê mani dəma da, urəw dara ba cwanam daa ba bədê me ca. ³¹ Mani nê anê ur narje ba alnang da, 'yeni kaw, alnagə narje nê ta di yande me ca. ³² Anê urnê narje woni urəng mərə me anê urnê nê dāng bədê da, 'ywala dəma ilê na lê Mārĩ dərêwê mo ? Dara woni ala acṇa kaw, ur woni urêgəle me ca. ³³ Anê alna ladni gə woni alang ladni mərə da, 'ywala dəma ilê na lê Mārĩ dərêwê mo ? Dara woni ala acṇa kaw, al yande me ca. ³⁴ Mê 'wanaw i gun gə mə ərəm sanga ba cwam

Luk 6

mani daa bi mæra da, 'ywala dæma ilê na lê Mǎřĩ dærêwê mo? Woni ala acņa kaw 'wogê kwandagê woni ala acņa di mani me, æræm sanga ba ha i da bi bêdê mo? ³⁵ Əřæ, 'yeni da, urnê wuni mařande dan lê mealna gandagê ladni me ca. Anê 'wanaw gun mani da, ærmênê dara ba cwanang da ba bêdê. Anêalna yande mwom da, Mǎřĩ ha 'ywagang gwayni dan nanale, me anê i Mǎřĩ gaba dama mani dædêgêlê pat dændaw, dara anji al ladni gæ nare nê woni ala mægæmêni me nê dusærêgê uřæm me ca. »

Alagê duwani gæ jam gun

³⁶ «Alna mani gælnêgê nare dara ba nê i woni duwani dara abrandæw di, i aba duwani. ³⁷ Anê wayna kwandang gwale day gæ acņe bêdê da, 'yeni di kaw gæ ha waya gwale dan gæ acņe bêdê me ca. Anê bwanagê kwandang gwale dædêgêlê bêdê da, Mǎřĩ kaw ha bwang gwale dædêngê bêdê me ca. Anê kalna dusærêng hêlalna kwandang dædêgêlê da, 'yeni kaw, Mǎřĩ ha kala dusæw hêlala dædêngê me ca. ³⁸ Anê wunêgê kwandang mani da, 'yeni di kaw, Mǎřĩ ha 'yang yande dæ me ca. Gæ ha 'wo i mani nê lade me, gæ ha ærmêng næm wana da telele bwang bargê dan bæwê, i mani nê anê æræm gæ mani 'yagê nare ta di gang me, sanga Mǎřĩ ha æræmêng næmê yande me ca. » ³⁹ Jesu cor waygê gwale gæ diri đang: «Gun gæ dærêw bæw da, sur jaw gæ dærêw bæw man man mo? Cendi ha bwaragê ca dayê gubulê bêdê mo? ⁴⁰ Paja da đwoy aba ciri duwa mo? Paja gæ woy gæ gælnêw mani ladna da, wun i ya aba ciri duwa de. ⁴¹ Dara na me, mê yêr sogêlê gæ hæņe ændêr chendæm dudæwê me. Əřæ cwor mê yêr habda gæ geche gæ dudæmê bêdê mo? ⁴² Cwor man me,

mê wayêw chendəm : Chən kal nê um sogêlê bam dudəmê me, mê yêr habda gə geche gə ilê dudəmê bêdê mo ? Abe gə ərəmê duwa acn, əw sogêlê gə geche bam dudəmê kal mê yêr lade do me, mê əw gə nê chenəm duwa də bam duduwê sən. ⁴³ Habda gə lade da, ha ya-ya gə acne man mo ? Me, habda gə acne da, ha ya ya gə lade bêdê man mo ? ⁴⁴ Habda gə woy kaw gə ha 'wocnəw i dara yaa duwa. Gun nem cê dwaga yaa dəra managə chêlê dədê bêdê. Gun nem cê chiy yaa dəra managə guy dəwê bêdê me ca. ⁴⁵ Gun gə dusəw ladə da, al i mani nê lade me, gun gə dusəw acne da, al i mani nê acne me ca. I dara gwale di 'woni gun dusəw da me, dəmê gun bəwê sən. »

Paja nê nê Jesu duwa nê lade me nê acne me ca

⁴⁶ « Dara na me, anê 'wogən Aba ciri, Aba ciri me, anê al mani nê nê wayang gandagə də bêdê mo ? ⁴⁷ Gun gə hanə sênê dwayna gwale ni me, unêalna gə giya da, nê ha gələng mani nê anji ha wunêgə. ⁴⁸ Anji wun i ya gun gaba awa kulu. Gə pol kulu duwa di gəndəw dŋngə dodê me, asə kulu di gəndəw sənə də woye dədê. Wala gə kuray byarnay hane dəbənê kulu di gəndəwê kaw, ha ichəw bam bêdê, dara gəndəw poləl i dodê cog. ⁴⁹ Dəm da, aba dwaya gwale 'wo alagə giyê bêdê da, wun ya aba asa kulu duwa daa sənə dədê pəgən, dəban pwala gəndəw dodê bêdê ta de. Wala gə kuray byarne gərnay dəbənê gəndəwê mwom da, kulu gə ta di ha jurə bam bwam, ərə sənə wor 'yara lê, tandi mərə. »

Jesu so kwaya gə nê geche gə asəngar day daa

7¹ Managə Jesu way gwale duwa bam pat, nare nê gəre dərêgəlê mwom da, anji so ha managə Kapernayim. ² Wala gə ta də lê da, kwaya gə nê geche gə asəngar day mən i mwom gə made. Kwaya gə ta di, aba ciri duwa urəw nañe. ³ Managə geche gə asəngar day dwoy gwale gə gə way dara Jesu mwom da, anji so kəji gechide nê nê Juyip day yab, ba hana mərgənêw dara ba hane swanaw kwaya duwa də daa mwomê. ⁴ Managə cendi gəra 'ywo Jesu mwom da, cendi mərgəw ba da : « Sow kwaya duwa də da de. ⁵ Abe gə ta di ur sənə nin nañe. I anji me, awunin kulu gaba dayara di daa, anju. » ⁶ Jesu so ha gandagə mən. Managə Jesu gəra ib mwom da, geche gə asəngar day di yaraw haralê me giyê kwandaw mosê ba hana waynaw Jesu da : « Kal hwaya səm nañ dî, aba ciri, dara əndi da, dwana ni neyəm də mê ha hara dəmê kərê niyê bêdê. ⁷ I dara ta di me, nê neyəma hara 'ywam sən ni bêdê. Dəm da, way gwale mən kal kwaya ni di swana daa. ⁸ Əndi kaw, nê i gə geche ni ilê dənê me, nê i geche gə asəngar day me ca. Wala gə nê waynaw mən ba hana da, anji hale. Nê waynaw gə dfang ba hane da, anji harale me ca. Nê waynaw kwaya ni ba alna mani nê ta də kaw, anji algəle. » ⁹ Managə Jesu dwoy gwale gə nê geche gə asəngar day di bam me, dəbə dwoy gwale duwa gə waya di 'ywoləw me ca da, cwo dərêw yêr nare nê gəre nê woni pamaw di me waygə ba da : « Managə nare nê Israyel dwařagəlê da, gun gaba kala dusəw ya abe gə ta də da, nê 'ywo lê bêdê. » ¹⁰ Managə nare nê geche gə asgar day kəjəgə

di cwor ha ulay mwom da, cendi 'ywo aba mwom di so daa lapiya pəgəŋ.

Jesu sodə deme gorəndədə daa madeyê

¹¹ Wala mən Jesu so ha dang managə ciri də gə 'wogədə Nayinê. Paja duwa me nare nê gəre naŋ me ha gandəw.

¹² Managə anji gəra ciri bədê ib mwom da, 'ywo nare dəbala gun gə mare dara hara mow bam. Gun gə ta di i deme də wambə gorəndədə gə mən tenene. Managə ta də lê di, nare nê ciri dwařəlê naŋ pam gun gə mare di tarəw. ¹³ Aba ciri gə Jesu yêr amara iw di me, dərêw 'yəngəw me waydə deme da : « Kal nulê dî. » ¹⁴ Managə ta də lê da, Jesu chidê gəra gun gə mare di səwê ib me bəl gəsa gə gə legərəw nəm di gə əsəw, əřə woni 'wow di dəbə dodê. Anji way da : « Dwe gə mache, nê wayəm, so daa ! » ¹⁵ Amara di bəw a daa, so dam daa me way gwale. Jesu waydə deme da : « Yêr, gorəndi di i ta. » ¹⁶ Nare pat nê damê managə ta də lê di, laŋa algə me, 'wogə Māřî gə jilay me way da : « Aba waya gwale gə nê Māřî duwa gə geche yalə dwařandəlê me Māřî yala dara yara nare duwa ŋagəni day me ca. » ¹⁷ Gwale gə nê Jesu duwa gə ta di no duwa nəm managə ciri də Judeyê me də gugərêdə daa-lê pat me ca.

Gwale gə Jesu way dara Jā

¹⁸ Paja nê nê Jā kəbəw aba ciri day mani nê alal ta di pat me, anji 'waga nê sər kwandagə dwařagəlê. ¹⁹ Anji giygə ba hana urnê aba ciri anju ba i gun gə nare nê nê Māřî duwa way ba harəlê di labaa ba i gun gə dang mo ? ²⁰ Managə cendi ha gər Jesu səwê ib mwom da, wayəw da : « I Jā gaba

alagə nare batem me giyênin, ba nê urnêmnin da : Əjəm ba mê i gun gə nare nê nê Mārī duwa ba way gwale duwa ba harê di, labaa ba i gun gə dāng mo ? » ²¹ Managə dawa ta də lê da, Jesu so nare daa mwomê nañ me, majgani dayê me, nê dundi də acne ilê sədêgəlê kaw, anji 'yworgə gandədə bam, nare nañ nê dərêgə bu kaw yêr mana me ca. ²² Ərə, anji cogə waygə nare nê Jā kəjêgə di ba da : « Hana cimnəw Jā di mani nê anê yərgə gə dərêng me, anê dwoygə gə sumdêng me di, nare nê dərêgə bu kaw yêr mana, nê majgəndə kaw bərəñ ha daa təba, nare nê cagəm algə kaw, cagəm sərə bam sədêgəlê, nê sumdəgə dūgər kaw, dwoy gwale, nê mare kaw, bərəñ daa madeyê me ca. Nō də lade də kaw, gə way gwale dərə 'yagə woni ɲagəni me ca. ²³ Gun də 'wocɲana mani nê nê algə di gəndêgə ladna bêdê me, kalna dusəw lê dənê jang me da, səw ha 'ywalawe. » ²⁴ Managə nare nê Jā kəjəgə di cor ha ulay dəm da, Jesu waygə nare nê gərə di gwale gə nê Jā : « Anê 'wo yara i na managə kudmi dalawê də mo ? Anê yara i dərəwa gə gale gəgdəw cow kame-kame di mo ? ²⁵ Bag da, anê 'wo yara i na mo ? Anê yara i gun gə hurə barge gə lade mo ? Bag da, nare woni hurba barge gə ladbe me, dam 'ywala lê me ca da, dam i kululi nê ladbe nê d̄wārīnê bêdê mo ? ²⁶ Yande da, anê 'wo yara i na mo ? Gun gaba waya gwale gə nê Mārī duwa di mo ? I sədə, nê wayang i gun gə dwoy aba waya gwale gə nê Mārī duwa bam. ²⁷ I gun gə gə jangə gwale duwa maktubu də nê Mārīyê ba : Yêr, nê giy aba giyê ni mən yalê dərêmə dara ba dāngərənəm bərmê dəma. ²⁸ Dwoyna, nê wayang : Managə nare nê gə yêgə dodê səna dədê ka d̄wārəgəlê da, gun gə geche gaba d̄waya Jā da, ilê bêdê. Dəm da, managə d̄wārī də nê Mārīyê

da, gun inam i dwe gə 'yêng kaw, an̄ji i geche, an̄ju. »²⁹ Nare nê pat də me, nê woni hwaga sala (lempo) me, nê dwoy gwale gə Jā waygə gandəw da, kal sədêgə, an̄ji algə batem me cendi 'woc̄n dara Māṛī ba i gun gaba ala mani gə dərən̄ təba. ³⁰ Nare nê Parisye me, nare wuni gəlêgə kwandagə biy gə 'wê gə nê Moyis duwa me ca da, gəṅ alagə batem də nê Jā duwa bam me gəṅ mani nê Māṛī ur ba al gandagə bam me ca. ³¹ « Nare nê wala gə ta də lê da, də ha 'wogə ərməgə gə wi mo ? Cendi wun i ya wi de mo ? ³² Cendi wun i ya dine nê 'yêng nê woni dama wun̄jə buṛêgəlê me, 'wogədə sədêgə ka me ka me ba da, nê tongnin mani nê to me, anê n̄aṛêlê diyê bêdê me, nê tongnin diri də made kaw, anê nulê diyê bêdê me ca. ³³ Yande da, Jā Batis gəra duwalê da, an̄ji wom mani bêdê me, chê gani bêdê me ca. Əṛə, anê way da, dwama ba chi ilê duwê. ³⁴ Managə əndi gə gun gorəndəw, nê gəra da, nê wom me nê chê me ca da, anê way ba nê i aba wama naṅ me, aba widəbê gani me. Dang tugu, anê way ba nê i woni hwaga sala jaragə mache me woni ala ac̄na jaragə mache me ca. ³⁵ Əṛə, dərêṅ naa də nê Māṛī duwa da, woni kala dusərêgə dədə da, yêrdə ba i mani nê lade. »

Jesu kal dusəw wusə deme dədə ala ac̄na dədə

³⁶ Abe gə parisye mən 'wogə Jesu ba hana wamna mani nê wama gandəw. An̄ji dəm kərê duwalê me damə managə tabəle bədê. ³⁷ Əṛə, managə ciri də ta də lê da, deme mən dədə ala ac̄na ilê. Managə tandi dwaya dara Jesu ba damê tabəle bədê kərê nê abe gə parisye lê da, tandi 'wo gasəsa gə kili duwa wmom naṅ əsêdêlê me hara nəm. ³⁸ Tandî gəra dəbə targəṅ Jesu gədawê me, nul gura, dərêdê nimi

day di ən Jesu gədaw daa me tandi sarəw bam gə wudən nê dədə, me chi-chim gədaw me tidərêw itər səwê me ca. ³⁹Managə parisiye gə 'wagaw ta di ba yêrdə yande da, anji ərəm dusəwê ba da: Dee, gun gə ta di i nam i aba waya gwale gənê Māřī duwa 'yang da, anji ha 'wacna dara deme dədə bəlbə səw ta di, ba i idə ala acna. ⁴⁰Ərə, Jesu cwow wayəw da: «Simo, nê ur ba nê wayəm gwale mən.» Simo cwow wayəw ba: «Way, aba gəlêgə nare gwale.» ⁴¹Jesu wayəw da: «Gun mən 'yagə nare sər gursu iya. Gə mən de ha 'ywagaw i sag aru ji me, gə dāng ha 'ywagaw sag gəndəw ji me ca. ⁴²Managə nare nê ta di 'ywo gursu dədə cwaw aba 'yagə iya di daa bêdê mwom da, anji kalgə gursu di bam ca dayê ca. Ərəmê dəma lê da, managə nare nê sər nê ta di dwařagəlê da, i gə wey me, ha urê abe gə ta di nañ mo?» ⁴³Simo cwor wayəw da: «Ərmê ni yê da, i gun gə gə kaləw gursu nañ bam duwê ta di.» Jesu cwor wayəw da: «Caga da, mê way i gwale səw.» ⁴⁴Ərə, Jesu cwo dərêw əji deme də me, wayəw Simo da: «Deme də mê yêrdə ta di, nê yala kərê dəmalê kaw, mê 'yan nimi nê sabə gə gədan bam bêdê, me deme də tandi sabən gədan bam gə nimi nê dərêdə me, sarən bam gə wudən nê dədə me ca. ⁴⁵Managə nê yala nəm kərê dəmalê ba da, mê chə-chəm bən bêdê me, deme də ta di hoy chi-chimə gə gədan bêdê. ⁴⁶Əjəm da, mê kogdən swani gə biye dənê bêdê me, deme də ta di tidərən gədanê. ⁴⁷I dara ta di me, nê wayəm da: Simo, duwani də tandi al gan nañ ta di me, acna dəra gə nañ biyər nəm bam dədə. I dara ta di me, gun gə gə binəw acna duwa bam bəni da, anji kaw al duwani bəni mərə me ca.» ⁴⁸Jesu cwor waydə deme da: «Acna diya biyêr bam diyê dəm.» ⁴⁹Ərə, nare nê dam

gandəw tabəle bədê mən di urbə sədêgə ba da : Gun gə ta di i wi me, ba biygə nare acna day bam mo ? ⁵⁰ Jesu waydə deme da : « Dusi də dê kaldə dənê də me, bələy, kal Māřĩ hana gandi gə həlala jwam. »

Woni bwa Jesu

8 ¹ Al wala bani da Jesu so ha ciri də gechideyê me də dineyê me dara waya nō də lade də nê dwařĩ də nê Māřĩ duwa. Paja duwa nê mwac di sər me ² namde nê yap nê anji sogə widəbə dayə me mwom dayê di bow ha nəm. Namde nê ta di i nê Mari də ciri də Magdalalê də anji 'yordə dundi də acne wurgəsubu bam sədê. ³ Jã də nê chusa gə i geche gə nê woni ala giyê kərê nê dole gə Herod lê dyamo, Susan me namde nê dang me day mani day waw nəm gə Jesu lê giyê duwalê me ca.

Gwale gə diri gə nê aba gəsê swagê duwa

⁴ Nare dayar Jesu suwê nañ me nê swa ciriyê jiga jiga kaw hara dara dwaya gwale duwa me ca. Anji so waygə gwale gə diri ba da : ⁵ « Gun mən so ha ba chəgdê swagê duwa. Managə anji ilê chêlê mwom da, swagê dərêgə nê yap wujabar bor managə bərmêlê. Nare dərbəgə dodê gə gədəragə me dirbi kaw gəra təgəgə womgə bam me ca. ⁶ Swagê dərêgə nê yap bor kuřa lê. Cendi dəm me gəra woy bam dara tubə ilê gəndêgəlê nañ bêdê. ⁷ Swagê dərêgə nê dang bor hura dalawê, hura di so yəgə daa swamama əmgə jwara bam. ⁸ Swagə dərêgə nê mən bor managə səna də ladeyê. Cendi dəm jor ladə me naa dərêgə me ca. Swagê nê ta di dədêgə mən da dərêgə yarbar nañ. » Managə ta də

lê di Jesu so waygə da : « Gun gə sumdêw woni dwaya gwale inalê, a dwayna ladna. »

⁹ Paja duwa di urəw gwale gə diri gə ta di gəndəw. ¹⁰ Jesu waygə da : « 'Yeni da, gwale gə budêlê gə ərəm dara dwāřĩ də nê Māřĩ duwa da, anê 'wocŋ com me, nare nê đang da gə wayagə i gə diri dara gə ur dara cendi dam ya ba gə yêr de me yêr bêdê, dam ya ba gə dwoye de me dwoy bêdê. » ¹¹ Jesu waygə da : « Yarna gwale gə diri gə ta di gəndəw. Swagê wun ya gwale gə nê Māřĩ duwa de. ¹² Swagê woni bwara bərmêlê da, wun ya nare nê dwoy gwale gə nê Māřĩ duwa me sidan biyəw bam dusêrêgêlê əmgə kala gə dusêrêgə dara 'ywa gə bəlê bam. ¹³ Swagê woni bwara kuřalê da, wun ya nare nê gəra dwoy gwale gə nê Māřĩ duwa gə sii 'ywala məndagə me da, sabəragə ya dodê bêdê. Cendi kal dusêrêgə wala bani mərə, wala gə sidan gərsənêgə mwom da, cendi wa gəŋ bam. ¹⁴ Swagê nê wujabar bor managə hura dalawê da, wun ya nare nê dwoy gwale gə nê Māřĩ duwa me cor ha mana dayê. Ərmê gə gwale me, mal me, 'ywala gə səŋa dədê me, yəgə daa swamama əmgə naa gə dədêgə bam. ¹⁵ Swagê nê wujabar bor mana gə səŋa də ladeyê da, i nare nê dwoy gwale gə nê Māřĩ duwa me yəw gə dusêrêgə də lade me al mani nê acŋe bêdê, cendi yə gwale gə ta di dusêrêgêlê đəbə woy nəm me ha nəm pi pi me ca. »

Gwale gə diri gə nê Lampa dəra

¹⁶ « Gun neyəm gərê duwa lampalê me əbêdə mani dədê bêdê me udə chədə solbê gəndêgêlê bêdê me ca. 'Bag da, gə udə chədə i daa mani dədêgêlê dara ba acŋanagə nare wuni dêmê kulê mana. ¹⁷ 'Daŋ wala gə 'yəneyê da, mani nê nare

algə məndagə nê dəban dəmê iche ha 'yalê bêdê me nê nare algə budəlê nê dəban dəmê iche bêdê kaw ha 'yalə bêdê me ca. ¹⁸ Asəna angal dan managə gwale gə anê ilê dwayawê, gun gə dwayna gwale ladna caga ka da, gə ha 'yaw mani lê diyê me gə aba dwaya bêdê da, mani nê hənə anji ərəm ba dwoygə ta di kaw gə ha 'wogə i bam.

Jesu waraw

¹⁹ Jesu iw me chamraw me hara ba gə 'ywow me cendi 'ywo bərmê bêdê dara nare 'yarbar nañe. ²⁰ Nare gəra wayəw da : « Im me chamram me dəbəgəlê iche ur ba gə 'ywome. » ²¹ Jesu cwogə waygə da : « In me chamran me da, i nare woni dwaya gwale gə nê Mārī duwa me uw al gə giyê. »

Jesu day gə gale

²² Wala mən, Jesu ajiləgə bərwa gə gecheyê gə paja duwa me anji waygə da : « 'Waynadə bərwa gə geche, hanandə kuray dugdu də ta lê », me cendi hargə. ²³ Managə bərwa ilê nalalê da, Jesu i duwa nuni. Ərə, gale gə geche biyara, gəra u nimi bo bərwa dalawê 'won daa, al dara dwardale. ²⁴ Cendi chidə Jesu səwê ib me nuw daa, me wayəw da : « Aba gəlê mani, aba gəlê mani, dê ilê marangê. » Anji a daa me ərən gale day gə nimi di me, cendi dəbə dodê me mana cwor həlal. ²⁵ Cwor anji waygə da : « Ta də me, dusi dan də kala də ilê woy ? » Cendi laña algə me dusəreğə cubgə me wayjəbə bulê dayê ba da : « Gun gə ta də i wi me, ərən gale me nimi nê kuray me ca kaw, cendi lañəw mo ? »

Jesu me gun gaba widəbə me

²⁶ Wala gə ta də lə di, Jesu day gə paja duwa gəra gə managə sənə də Geraseniye dayê, də i Galile dərêdêlê təba.

²⁷ Managə Jesu chə dodê bərwalê bo gədaw dodê sənəlê mwom da, gun mən gə ciryê gaba widəbê hara saw dərêw daa. Gun gə ta di al aliya nən hurê barge səwê bêdê me, dam ulay bêdê me ca. Mana duwa gə dama da, i munəni dədêgəlê.

²⁸ Managə anji yara Jesu haralê mwom da, swaya gura ha əndara dodê dərêwê me, way gə marəjaw daa nan ba da : « Jesu gə nê Mārī gaba dama daa cwog gorəndəw, mê ur i na sənê mo ? » Nê amsəm de, kal gələn dərən di. »

²⁹ Abe gə ta di way yande dara Jesu waydə dundi də acne də ba dəmnê bam səwê. Piy da, abe gə ta di dundi də acne di gəlêw dərêw aliya nanə. Gə bow sul əsêwê me kaya-kaya gədawê me kaw, anji agdəgə bam me dundi də acne di uw ha nəm bam kudmi dalawê.

³⁰ Ərə, Jesu urêw da : « Gə 'wogəm man mo ? » Anji wayəw da : « Gə 'wogən gərê. » Abe gə ta di way yande dara dundi də acne nan ilê səwê.

³¹ Dundi də acne di amsə Jesu ba 'ywarnagə bwanagə bengê bêdê.

³² Managə ta di tuləwê da, nare dəbə ilê gama gochong dayê daa kuṛa dədê me gochong day di gərêle. Dundi də acne di amsə Jesu ba kalnagə bagə ha gochong sədê me anji kalgə ha.

³³ Dundi də acne di dəmê bam gun səwê ha bwara gochong sədê me, gochong di bərənê daa kuṛa dədê sərənjer bwor kurayê chê nimi mar bam pat.

³⁴ Managə nare woni gama gochong di bagə yêr mani nê alal ta di da cendi wa ha cimêgə nare nō day ciri də gechedeyê me də dineyê me ca.

³⁵ Nare də dəmê hara dara yara mani nê alal ta di. Cendi gəra Jesu

tulawê ib me yêr aba widəbə di dərêw biyər dodə damê dodê Jesu gədawê. Anji hurê barge səwê me, dərêw bəyêr me ca. Managə ta də lê da, nare di laņa algə. ³⁶ Nare nê yêr mani di cimêgə kwandagə aba widəbə di dərêw ba biyər i man man mo. ³⁷ Nare nê sənə də Geraseniyalê pat amsə Jesu ba hana kalnagə sənə day dī, dara cendi laņa algəle nanə. Ərə, Jesu so ajəl daa bərwalê. ³⁸ Managə Jesu ilê haralê mwom da, abe gə dundi də acne dəm bam səwê di amsəw ba ha gandəw me, Jesu wayəw da : « Bêdê. ³⁹ Cwor ha ulay dəmalê me mê ha kəbêgə nare mani nê Mārī al gandəm ta di daa pat. » Abe gə ta di so ha cimdê mani nê Jesu al gandəw di managə ciri də gechədeyê pat.

Jesu me made me mwom me

⁴⁰ Managə Jesu cwara hara kuray dugdəw də kalê da, nare nê gəre saw dərêw daa, dara cendi de dam bedəwê dodê. ⁴¹ Abe mən gə 'wogə Jayirus gəra. Abe gə ta di i geche gə nê kulu gə nê Mārī duwa. Anji hara gəra əndêr dodê Jesu gədawê me amsəw ba hane kərê duwalê. ⁴² Anji 'wogəw dara duṛmêw də mən tenene də aliya dərə nem mwaj di sər di, al dara marale. Managə Jesu ilê haralê da, nare nê gəre di dəmdəw daa ka me ka me. ⁴³ Managə ta də lê da, deme mən də bare chêw sədê al aliya mwac di sər ilê nare dwaṛagəlê. Tandi meyəndə əsədə bam nan Doktor əsəragəlê kaw, hoydə bêdê. ⁴⁴ Tandi kwanga Jesu tarəwê gəra bəl barge duwa bəw. Managə ta də lê dok, bare gə ha sədê di hoydə. ⁴⁵ Ərə, Jesu urgə da : « I wi bələn mo ? » Cendi pat bəl bədêgə sarni me, Piyer wayəw da : « Nare nê gəre nê liwum daa dəmdəm kame kame ta me, mê ur aba bəlêm dāng tugə mo ? » ⁴⁶ Ərə,

Jesu waygə da : « Gun mən bəlne, dara nê yêr dwana ni dəm 'wê iche. » ⁴⁷ Deme də ta di yêr dara gəndədə ba biyêr i daa da, sədə sadədə tag tag me, hara gəra əndêr dodê Jesu gədawê. Tandi kəbəw daa nare dərêgəlê pat dara na me, ba dê bəl barge duwa bəw, me i man me, ba dê 'ywo gə labiya də dog me mo. ⁴⁸ Jesu waydə da : « Dusi də dê kal də nê me dê 'ywo gə labiya, ha gə həlala jwam. » ⁴⁹ Managə Jesu ilê waya gwaleyê jang sən da, gun swa kərê nê Jayrus lê gəra wayəw da : « Durmê m di mar bam dəm me, mê 'wogə Aba gəlê mani hanəm al gə na dāng mo ? » ⁵⁰ Ərə, Jesu dwoy me wayəw Jayrus ba da : « Kal ala laṅa dī. Kal dusəm dənê, durmê m di ha swa daa pəgəṅ. » ⁵¹ Managə Jesu gəra ciri dwaṛəlê mwom da, anji əmgə narje dəmê gandəw kərê bam. Anji kal i Piyer me Jā me Jak me dwe də abadə me idə me mərə. ⁵² Narje pat bo gura me al nāgəni me, dara dwe di, ərə Jesu waygə da : « Kalna nulê dī. Tandi i nuni, mare bəddê. » ⁵³ Ərə, nare di aləw mēng dara cendi 'wocṅ dara tandi ba mare 'yang. ⁵⁴ Managə ta də lê da, Jesu yə dwe əsêdə me waydə gə maṛəjaw da naṅ ba : « So daa, durmê n ni dədə. » ⁵⁵ Tandi bədə a daa me so dam daa dog. Jesu waygə cendi ba 'yanadə mani nê wama. ⁵⁶ Waṛadə yəbdə dədəgə me Jesu waygə cendi ba cimnêw gun mani nê alal ta di daa bəddê.

Giyə gə nê paja nê mwac di sər day

9 ¹ Wala mən Jesu day paja duwa nê mwac di sər dodê me 'yagə dwana dədə swa woni widəbə daa me swa gə nare daa mwom dayê me ca. ² Ərə, anji kəjəgə ba hana alnagə nare berni də nê dwāṛī də nê Māṛī duwa me, ba swanagə daa mwom dayê me ca. ³ Jesu waygə da : « Managə anê ilê

harlê da, unê mani mən əsərangê bêdê : cəlang bêdê me, magəla bêdê me, sadə bêdê me, gursə bêdê me, layna gumaj sər bêdê me ca. ⁴ Ciri də anê dəmnêlê me nare də urnê gwale dan da, damnalê jang bəra swa dan gə daa lê ba. ⁵ Managə ciri də anê dəmnêlê me nare urnêng bêdê da, bəṛəṇənə hana ajəna usəsə daa gə gədərang, dara gəṇê gə cendi gəṇêng bam di. » ⁶ I yande me, Jesu paja duwa sogə ha nəm ciriyê ciriyê. Ciri də wey də cendi dəmê da, way nō də lade də nê Māṛi duwa gwale dərə me, so nare daa managə mwom dayê me ca. ⁷ Wala gə ta də lê da, dole gaba lama dwāṛi managə Galile gə 'wogəw Herod. Managə anji dwoy gwale gə way dara Jesu da, dusəw cubəw naṇe. Əṛə, nare nê yab way da ba i Jā Batis me ba dəmê daa munulê. ⁸ Nare nê dāng way day da ba i Eli me ba cwara yala anju. Nê mən way da ba i aba waya gwale gə nê Māṛi duwa mən managə woni waya gwale gə nê Māṛi duwa dwaṛagəlê me, ba dəmê daa munulê anju. ⁹ Herod way da : « Jā da, nê waygə nare 'yəw saw dəw bam ka me. Gun gə gə way gwale duwa ta di, i wi dāng tugu ? » Anji kanjə bərmê ur ba yêr Jesu di.

Jesu me nare nê dubu ji me

¹⁰ Wala gə woni waya gwale gə nê Jesu duwa nê anji kəjəgə di cwara, gəra kəbəw mani nê cendi alagə pat də da. Anji wolgə ha nəm bam məndagə ciri də gə 'wogədə Betsayda tuldəlê ib. ¹¹ Əṛə, nare di dwoy gwale duwa me paməw tarəwê. Anji yəgə səwê waygə gwale gənê dwāṛi də nê Māṛi duwa me, sogə daa mwom dayê me ca. ¹² Managə dawa al dara dṛwada mwom da, paja nê mwaj di sər gəra 'ywo Jesu me wayəw da : « bəṛəṇ nare də daa kalgə gə ha

ciri də gechideyê me də dineyê me, gə ha kanja mana gə 'ya me mani nê wama me, dara ka di də 'yang i bam. » ¹³ Jesu cwogə waygə da : « 'Yanagə mani nê wama, 'yeni ! » Cendi cwow wayəw da : « Əsəraninê ka da, i mapa ji me goche sər me mərə. Mê ur dara ba nê hananin sugəlê kəlnêgə nare nê gəre nê ta di mani nê wama wunêgə mo ? » ¹⁴ Managə ta də lê da, nare nê abje neyəm ya dubu ji de. Ərə, Jesu waygə paja duwa da : « Kalnagə gə damna sabarna dodê ya nare gənən ji, ji de. » ¹⁵ Paja duwa di dwoy bəw me kalgə dam dodê pat dayê. ¹⁶ Jesu lay mapa gə ji də me, goche nê sər də me əsəwê, me u dərêw daa əmsə Māřĩ dara mani nê wama nê ta di. Anji bwołbəw dodê me 'yagə paja duwa əsəgə nare nê gəre nê ta di. ¹⁷ Nare də pat wom əbədəgə me gəndəw wor dodê gə lay 'wonbə kərange mwac di sər daa.

Jesu i Mesi

¹⁸ Wala mən, Jesu ha bam hənə dara əmsə gə Māřĩ me paja duwa ha gəndəw me. Anji urgə da : « Nare də way ba nê i wi mo ? » ¹⁹ Cendi cwo wayəw da : « Nare nê mən way ba mê i Ja Batis. Nê mən way ba mê i Eli. Nê dāng way da ba mê i gun mən managə nare nê woni waya gwale gə nê Māřĩ duwa nê pi dwařagəlê me ba dəmê daa munulê. » ²⁰ Jesu cwor urgə da : « Me 'yeni da, anê ərəm i man daran mo ? » Piyer cwor wayəw da : « Əjəm, mê i Krist gə Māřĩ biyəw. » ²¹ Jesu waygə cendi ba cəmnêw gun gwale gə ta di da bêdê pa pa. ²² Anji cwor əsəgəlê diyê dāng : « Əndi gə gun gorəndəw da, gə ha gələn dərən nanə. Gechide nê nê Juwip day me gechide nê nê woni bwasa Māřĩ day me woni 'wacna bi gə 'wo me ha

gəṇəw bam. Gə ha 'yaw bam me wala gə subu duwalê da, anji ha dəmê daa munulê. »

²³ Ərə, anji waygə pat dayə daa : « Gun gə urnê ba pamnan da, a ərmənê dəw duwalê anju gang bêdê, a unê habda duwa gə dagəla duwê gə wala gə wala me pamnan nəm. (Note : 'Wo gə habda dara hara mara nəm.) ²⁴ Dara gun gə urnê ba bəlnê səw duwa da, ha asa səw bam, me gun gə asna səw duwa bam dara dən da, anji ha 'ywa bəlê gaba dama gə dərêw bəṛêṇ. ²⁵ Gun urnê ba 'ywana 'ywala gə sənalê ka pat me asəna gə səw bam da, 'ywala duwa ilê nalê mo ? ²⁶ Gun alnan jawe me alnaw gwale ni jawe me ca da, əndi gə gun gorəndəw kaw, nê ha alaw jawe wala gə anji dara cwara gə sumi gə 'waga duwa me gə nê abo duwa me gə nê paja duwa nê daa day me ca. ²⁷ Nê wayang i gwale səw : Nare nê yab nê ilê dwaṛangə ka ha mara bêdê, cendi ha yara dwāṛi də nê Māṛi duwa gə dərêgə do. »

Sumi gə 'waga gə nê Jesu duwa

²⁸ Managə Jesu way gwale gə ta di neyəm ya wala wurgəsubu de da, anji wol Piyer me Jā me Jak me cendi hagəgə ha daa kuṛa dədê dara amsa gə Māṛi. ²⁹ Managə anji ilê amsalê da, dərêw cwor wun jiga me, barge duwa gədə burage təc me 'yogədə naṇ me ca. ³⁰ Managə ta də lê da, nare sər dəbəlê waya gwaleyê gə Jesu. Nare nê ta di i nê Moyis day gə Eli. ³¹ Cendi dəmê managə sumi gə 'waga gə nê Māṛi duwalê, way gwale gə Jesu dara giyə duwa gə anju ba ha 'yaṇaw me, made də anju ba ha maradə managə Jerisalem. ³² Piyer day gə kwandaw nê sər di bor igə nuni. Managə dərêgə a daa mwom da, cendi yêr sumi gə 'waga gə nê Jesu

duwa me nare nê sər nê d̄əbə gandəw də me ca. ³³Managə nare nê sər di b̄əriŋ ya mwom da, Piyer wayəw Jesu da : «Ladni duwa da, d̄ə damang ka. Nê hanin dangəra kundi subu : mən dəma me, mən Moyis duwa me, mən Eli duwa me ca. » Anji ocŋ gwale gə anji wayəw ta di gəndəw b̄əđə. ³⁴Managə anji il̄ə waya gwale gə di l̄ə mwom da, siyaya swa mugə daa gwam. Paja di laŋa algə managə cendi d̄əb̄ə siyaya dwaŋəl̄ə. ³⁵Gun mən marjaw nəm̄ə daa siyaya l̄ə ba da : « Ta di me, i gorəndən əndi me, nê biȳəw dwayna gwale duwa. » ³⁶Managə marje nê ta di nəm bam mwom da, gun mən tenene kaw il̄ə b̄əđə. Wor i Jesu mənaw. Wala gə ta d̄ə l̄ə da, paja di dam b̄əđəgə məgəni, cəməw gun mən mani nê cendi ȳərgə ta di da b̄əđə.

Jesu me dwe gə meyende me

³⁷Sanga d̄əra da, Jesu day gə paja duwa swagə daa kuŋa d̄əđə ch̄əgə dod̄ə. Nare nê gəre naŋ saw d̄ər̄əw daa. ³⁸Managə nare nê gəre dwaŋagəl̄ə da, gun mən soy marjaw daa ba da : « Aba gəl̄ə mani, nê amsəm, ȳər gorəndən. I anji mən tenene duwal̄ə. ³⁹Dundi d̄ə acŋe il̄ə s̄əw̄ə. Wala gə swanaw mwom da, uw ənd̄əw dod̄ə, anji sojə gura me hungəŋə dod̄ə, b̄əw sugədə me kaləw kalang b̄əđə me ca. Aləw kaləw i made b̄əđə ba. ⁴⁰Nê amsə paja dəma ba 'ywarnə dundi d̄ə bam kaw, cendi neyəm 'ywaradə b̄əđə. » ⁴¹Jesu cogə waygə da : « An̄ə i nare nê acŋe nê dusi dan d̄ə kala il̄ə b̄əđə me ca. An̄ə ur ba nê damna ganang i wala əndi d̄əng mo ? Nê ha dama ganang wala əndi d̄əng dara wanḡə mo ? » Əŋə, anji wayəw abe ba hane gə gorəndəm di ka. ⁴²Managə dwe di il̄ə hara dara 'ywa Jesu da, dundi di uw

ændêw dodê sənâlê me habdê me ca. Jesu ərən dundi dâ acne di gə dwana ba dəmnê bam dwe di səwê. Anji so dwe di daa me uw 'yaw gandəw abo. ⁴³ Nare nê dəbê managə ta dâ lê pat da, yəbdê dədêgə dara dwana dâ nê Mārī duwa. Managə gun gə woy kaw worê yê duwê dara mani nê Jesu algə ta di da, anji waygə paja duwa da : ⁴⁴ « Kalna sumdêng ladna, dwayna gwale gə nê ilê wayangê. Əndi gə gun gorəndəw da, gə ha yê'n 'yagə gandəw nare əsəragəlê. » ⁴⁵ Jesu paja duwa di ocn gwale gə ta di gəndəw bêdê. Gə budəgə gəndəw dodê dara cendi ba ocnana gəndəw daa bêdê sən. Cendi kaw lan ur Jesu gwale gə ta di gəndəw bêdê me ca.

Iwi me i geche mo ?

⁴⁶ Jesu paja duwa dam ilê gəgalê ba dwaregəlê ka da, iwi me ba i geche mo. ⁴⁷ Jesu ocn gwale gə cendi ilê ərmêlê dusərgəlê com. Mwom da, anji 'wê dwe gə bani gəra chəw tuləwê. ⁴⁸ Ərə, anji waygə da : « Gun gə yənê dwe gə bani gə ta di səwê da, yən i əndi səwê me. Gun gə yənên əndi səwê da, yə i aba giyên di səwê me ca. Dara gun gə cwana səw dwe gə 'yêng dwarengê pat da, ha gədê gun gə geche anju. »

⁴⁹ Jã u gwale way ba da : « Aba gəlê mani, nê yaranin gun mən swa woni widəbê daa gə sum me, nê ur ba nê əməwnin bam dara anji i gun nin bêdê. » ⁵⁰ Jesu cow wayəw da : « Əmnêw bam bêdê. Gun gə əlnêng bêdê da i gun dan. »

Jesu me nare nê ciri dâ Samari me

⁵¹ Wala gə nê Jesu duwa gaba cwara hara daa wor ib dəm da, anji way ba wama sii ya man de kaw, ba ha i managə Jerisalem ba. ⁵² Anji kəjə woni giyê duwa ba hana dərêwê pi.

Woni giyê duwa dâ ha me, gərgə managə ciri dâ gə 'wogədə Samari. Dara ba gə ha dāngəraw mana dərêwê pi. ⁵³ Ərə, nare nê ciri dâ Samari lê əməw mana bam dara anji ur ba ha i Jerisalem. ⁵⁴ Managə paja duwa nê Jā daygə Jak doygwale gə ta dâ mwom da, cendi way da: «Aba ciri, mē ur ba nê amsənanin Mārī dara ba giyəney duwa dâ daa ba hane ulnêgə bam gədənêgə dəbəriŋ mo?» ⁵⁵ Jesu cow dərêw dədəgəlê me algə gwale dara gwale day gə cendi wayəw di. Anji waygə da: «Bag 'yeni da, anê i nare na nê ərmê dan acŋ yande bəra? Gun gorəndəw da hara i dara meyanda nare bam bêdê. Hara bəg i dara 'yagə nare bəlê.» ⁵⁶ Ərə, cendi cəmgə hargə ciri dâ dāngə.

Woni urê ba gə pam Jesu tarəw

⁵⁷ Managə cendi ilê hara lê bərmê lê da, gun mən wayəw Jesu ba da: «Əndi da, managə woy woy gə mē hana lê da, nê ha pama i tarəm.» ⁵⁸ Jesu cow wayəw da: «Babasa kaw, gubdəri day ilê me, dirbi nê daa kaw ciri day ilê me ca. Dəm da, əndi gun gorəndəw da, nê 'ywo mana gaba hura dən ilê bêdê.»

⁵⁹ Jesu wayəw gun mən dāng ba pamna tarəw. Gun dâ cow wayəw Jesu da: «Kalən, nê ha dama bəyada aban marna nê munêw bam do me, nê ha pamam sən.» ⁶⁰ Jesu cow wayəw da: «Kal nare nê mare munê made day me, əjəm da, ha waya dwārī dâ nê Mārī duwa gwale dəra.» ⁶¹ Gun gə mən dāng wayəw da: «Aba ciri ni, nê ha pamame dəm da, kalən nê ha cəmêgə nare nê kərê niyê da do.» ⁶² Jesu cow wayəw da: «Gun gə bwana əsêw yənê chari me beyalna tarəw da, dwārī dâ nê Mārī duwa da ha ladaw bêdê.

Jesu me paja nê gənən wurgə subu gə di sər me

10 ¹Targən dang da, aba ciri pi paja duwa nê dang gənən wurgə subu gə di sər, kəjə sər sər dərêwê pi. Kəjəgə managə ciri də anji ha haralê ba ba. ²Anji waygə da : « Swagê woni urê nilê ilê naŋe. Dəm da, woni nilêgə ilê bêdê. Amsəna aba swagê di kaləw a kəjəne wuni nilêgə. ³Yarna hana, nê kəjəng ya dəmênje de managə mĩ dalawê. ⁴Anê ilê haralê da, unê gursə əsərangê bêdê me, magəla bêdê me, layna gəbande bêdê me, dəbdənê dodê dara alagə gə nare labiya bêdê me ca.

⁵Anê dara dəmê gun kərê duwa lê da, piyənê bədəng duwê ba həlala damna gandəw. ⁶Gun gə dusəw ladə inalê ciri dwařəlê da, biy dan gə piyə ha dama gandəw. Dəm da, gun gə ta di inalê bêdê da, biy dan gə piyə di ha dama lê ciri də dwařəlê bêdê. ⁷Damna lê kərê ta di jang mani inalê ciri də dwařəlê da, wamna me chana me ca. Dara gun gaba ala giyə da, ur i 'y wagaw gə gwayni duwa le me, kalna cimdê daa daa di. ⁸Walagə anê hana ciri də geche me nare yənəng sədəgəlê da, wamna mani pat nê gə ha 'yang gandagə. ⁹Swana nare woni mwom nê ciri də ta lê di daa me, waynagə da : « Dwāřĩ də nê Māřĩ duwa chidə yala sədəngê ib dəm. » ¹⁰Dəm da, wala gə anê dəmnê ciri də gecheyê me, nare gəŋəng bam da, hana managə buřəgəlê me waynagə da : ¹¹"Caga da, nê bəbənin usəsə gə ciri dan dədəlê gə gədəraninê də bam." Dwayna ladəna dwāřĩ də Māřĩ duwa da, wor i ib deŋ dəm. ¹²Nê wayang da wang : Wala gə sariyalê da, ciri dan di gə ha aladə acŋ dwaya nare nê ciri də Sodomê bam. »

Ciri dā gechide me Jesu me

¹³ « Bagən i dara 'yeni, nare nê ciri dā Korase me ciri dā Betsayda me. Mani nê daṅa nê nê algə managə dwaṅangə da de, nê alnagə i managə ciri dā Tir me ciri dā Sidō me da, nare nê ciri dā ta lē de bo bədəgə bəg cubə dəbəriṅ bo dədəgəlē damnəm ṅagəniyē. ¹⁴I dara ta dā me, sariya dā dan da, gə ha aladə acṅa dwaya dā nê nare nê Tir me Sidō me day bam. ¹⁵Məndi dā ciri dā Kapernayum da, ərəmē diyalē da, dē ur ba dē dwoy kwanday bam pat ʙa. Dē alna yande da, dē ha cwara hara əndara bengə. » ¹⁶Jesu cwor waygə paja duwa dāng ba da : « Gun gə dwayna gwale dan da, dwoy i gwale ni əndi me. Gun gə gəṅē gwale dan bam da, gəṅ i gwale ni əndi bam me. Gun gə gəṅē gwale ni bam da, gəṅ i aba giyēn di bam me ca. »

Cwara gə nê paja nê gənəṅ wurgə subu gə di sər day

¹⁷Jesu paja duwa nê gənəṅ wurgə subu gə di sər di cwara haragə ulay gə si 'ywala me cendi gəra way da : « Aba ciri, 'wa gə nê 'wonin gə sumi gə dəma da, dundi dā acṅe laṅənine. » ¹⁸Jesu cwor waygə da : « Nê yara sidan əndara lē daa ya Māṛī dudəw dā wuṅəṅē de. ¹⁹Dwayna : Nê 'yang dwana dədə dərbə kwalale me dorni me dodē gə gədərang, me dədə dərbə dwana dā nē aba maṅande dan duwa dodē me, mani mən kaw ha alang bədē. ²⁰Kalna ajəna pide dara dundi dā acṅe laṅa dəra gə laṅang di bədē, ladni duwa da ajəna pide dara sumdəng gə gə jangəw daa di. »

²¹ Managə ta də lə dok, dundi də nê Mārī duwa hurêw Jesu sii 'ywala səwê. Anji ajə pide me way da : « Ay aban, aba ciri gə mani nê daa me nê dodê me i əsəwê. Nê aləm doche dara mê u gwale dəma gəlgə dine nê 'yang da me. Nare nê dərêgə nagədə woni 'wacna mani da, mê budəgə gandəw dodê. I sədə 'yang, aban, mê ur dara mani nê ta di ba ina i ya ta de, dara əjəm mê ur, əjəm.

²² Aban da bwon mani pat i əsê nê əndi. Gun mən 'wocnən əndi gə dwe gə ta di bêdê. I aban mən tenene me 'wocnən, anju. Gun mən 'wocnə dara aban da ba i wi mo bêdê, i əndi gə gorəndəw mən me, nê 'wocnəw əndi me i nare nê əndi nê gəldə dome 'wocnəw sən. »

²³ Ərə, Jesu cwo dərêw paja duwa dədêgəlê me waygə məndagə ba da : « Nare nê yêr mani nê ta di gə dərêng da, sədəng ha 'ywalagəle. » ²⁴ Jesu waygə da wang ba da : « Woni waya gwale gə nê Mārī duwa nê bəg nan me, dolgə me, ur ba gə yêr mani nê anê yêrgə ta di kaw, 'ywoğə yêrgə bêdê. Ur ba gə doy gwale gə anê doyəw ta di kaw, cendi doyəw bêdê. »

Gwale gə diri gə nê gun gə Samari gə lade duwa

²⁵ Wala mən da, aba 'wocna bi gə 'wo gə nê Juwip day ur ba gərsə Jesu dara yara gə dusəw me urəw da : « Aba ciri, əndi da, nê ha ala i man me, nê ha 'ywegə bəlê gaba dama gə dərêw bəriṅ də mo ? » ²⁶ Jesu wayəw da : « Gə jangə ina managə bi gə 'wolê me, mê asə i gwale na ilê dwaṛəne me mo ? » ²⁷ Abe di cwo wayəw da : « Aba ciri dəma gə Mārī da, mê ha urêw gə dusəm mən me, gə ərəmê dəma me, gə

dwana dāma me, gə dundəm me ca. Dang da, mē ha urê jam gun ya səm dāma de. » ²⁸ Jesu cwow wayəw đang ba da : « Gwale dāma gə mē wayəw ta di, i sədə 'yang. Ha mē ha ala yande me, mē ha 'ywa bəlê. » ²⁹ Ərə, aba gəlêgə nare nê Juwip biy gə 'wo di ur Jesu dara ba bigə gwale bam dəwê, me anji ur Jesu da : « Jan gun da i wi mo ? » ³⁰ Jesu cwow wayəw gwale gə diri ba da : « Wala mən, abe mən swa ciri də Jerisalem ba ha managə ciri də Jeriko. Ərə, anji gəra əndər managə mīdi əsəragəlê. Cendi yəw nərəbəw mani bam səwê me, lay mani duwa bam pat me gobê kalêw made bədê me, kal sədêgə ya yala day. ³¹ Aba bwasa Mārī mən gə i wiləw duwa swa managə Jerisalem ba hara managə Jeriko. Anji 'wo bərmê gə ta di me, dəgəlaw gəra ajəw abe di dəwê. Anji yêrəw 'yalê bərmê dugədəwê me, 'woy bam bərmê dugədəw də talê, ha kaləw bam. ³² Gun mən đang gaba wagə nare woni bwasa Mārī lê giyê dayê gə 'wogəw Lebi gə i wiləw duwa di, swa 'wo bərmê gə ta di me dəgəlaw gəra ajəw abe di dəwê. Anji yêrəw 'yalê me 'woy bam bərmê dugədəw də talê, ha kaləw bam. ³³ Ərə, abe mən gə ciri də Samariyê gə gəndəw đang swa ba ha managə Jeriko me, dəgəlaw ajəw dəwê managə anji yêrêw 'yalê da, dərêw 'yəngəw duwê. ³⁴ Anji yəw dengəw daa me susəgəw swani me gani gə 'wogə "bī" diya duwa di dərêdêlê me maw daa gə barge me uw ha chəw daa kura duwa dədê. Anji ha gandəw managə kulili nê gə pigə dara məje ba inalê me dam gaməw. ³⁵ Sanga dəra da, anji bi chile sər 'yaw aba kulə di me wayəw da : « Gamən abe gə ta di ladəle mani na nê mē meyandənagə tarənê đang kaw, cwara niyê da, nê gəra ha 'ywegam daa pat. »

³⁶ Jesu asəwê diyê ba da : « Managə nare nê subu di dwaṛagəlê da, i wi me yêr abe gə mîdi gobəw ta di ba i jaw gun mo ? » ³⁷ Aba bwasa Mārî cwow wayəw da : « I aba ala gandəw ladni ta di. » Jesu wayəw da : « Ha me, mê ha ala yande dige dige. »

Jesu me Martə me Mari

³⁸ Managə Jesu daygə paja duwa worgəlê haralê bərmêlê sən da, anji gəra dəm ciri də mənê me, deme də gə 'wogə Martə way ba hane kərê dəra lê. ³⁹ Martə da, chidədə mən də gə 'wogədə Mari ilê. Tandi gəra dam dodê aba ciri gə Jesu gədawê, ilê dwaya gwale gə anji ilê gələwê. ⁴⁰ Martə dəra da, dam kədəbər dara ala gə mani nê wama. Əṛə, tandi gəra wayəw Jesu da : « Aba ciri, mê yêr kədəbara gə nê kədəbər ta dim, mê kal chədən də Mari dam dodê da 'ywoləm mo ? Waydə kaldə də swana daa, wananê. » ⁴¹ Aba ciri di cwodə waydə da : « Martə, Martə, də jiba sii me də sadə me, dara ala gə mani pat. ⁴² Caga da, mani mən me i nê lade. Mari bəṛə dəra i mani nê lade nê gə ha 'wogə bam əsədəlê bêdê. »

Jesu me amsa gə Mārî me

11 ¹ Wala mən, Jesu dam ilê amsa Mārî mana gə mənê. Managə amsa duwa di 'yeṇ bam, paja duwa mən gəra urəw ba da : « Aba ciri, gələnin amsa gə Mārî di ya Jā Batis ba gəlêgə gə paja duwa de. » ² Jesu cwogə waygə da : « Dawa də anê dara amsa da, wayna da : Abəranin, kal sum nəm nê ciriyê pat dara dusəm wusəle. Kal dwārî dəma də daa hane. ³ Yanin haye nê womnin gə wala wala. ⁴ Kal dusəm həlal dədêninê ya ba nê kalnin gə dusərênin həlal

nəm woni maṛande nin dədəgəlê ta de. Kal sidan lamnanin bêdê. »

⁵ Jesu cwogə waygə dang ba da : « Yarna ya dwaṛangê da, gun mən jaw mache inalê me, anji harəw gə changa dwaṛə dara ba 'wanaw mapa subu. ⁶ Anji wayəw da : « Dara jan mache swa məjeniyê yala ilê sənê me, mani mən nê woni 'yaw ilê bêdê. » ⁷ Əṛə, jaw mache di cwanaw gə gəndəw mərə kulê ba da : « Kal jiban di. Kulə bəw dəchər daa me, nin gə dəndan kaw, nê inin nuni dəm me ca. Nê neyəm gaba swa hara 'yam mapa bêdê dəm. » ⁸ I sədə, nê wayang de, anji swana wunəw dara ba i jaw mache bêdê kaw, anji ha swa 'wow dara ajəmaragə anji ajəmar gandəw di.

⁹ Yande da, nê wayang : Anê urnê mani da, gə ha wonge. Anê kanjəna mani da, anê ha 'ywale. Anê gwabəna kulə bəw da, gə ha tənəng bam me ca. ¹⁰ Dara gun gə urnə mani da, gə ha 'yawə me, aba kanja kaw ha 'ywale me, gə ajəna bi kaw, gə ha tənəw i bam me ca. ¹¹ Ya dwaṛangə da, gun mən dwe duwa inalê urnêw doche da, anji ha yə kwala 'yaw mo ? ¹² Labaa anji urnêw gasa da, ha yə dorni 'yaw mo ? ¹³ 'Yeni. nê dusərəng acnə kaw, anê 'woṇ bərmê gaba wogə dəndərang mani nê lade da, abərang gaba dama daa da ha wogə woni urêw mani dundi də wuse bêdê mo ? »

Jesu me woni əjəw gə gwale me

¹⁴ Wala mən, Jesu ilê 'ywara dundi də acnə də əmêw abe waya gə gwale bam səwê. Managə dundi də acnə di dəm bam səwê mwom da, gun di so way gwale me, nare nê gəṛe di yəbdə dədəgə. ¹⁵ Managə ta də lê da, nê yab way da : « Anji ba i Belsebil. » (Belsebil i geche gənê dundi də

acne day me, ba 'yaw dwana dədə 'ywara gə dundi də ta di bam, anju.) ¹⁶ Nare nê dāng ur ba gə gərsəwe me cendi urəw da : « Al mani nê daṅa mən nê gəlnin dara ba mē swa i daa Māṛī səwê. » ¹⁷ Əṛə, Jesu 'wocn ərmê day com me waygə da : « Dwāṛī də woy woy də woni ciri dəra 'ywalmənadə da, tandi ha meyandara bam me kuləli dəra kaw ha cubara bam bwara kwandagə dədəgəlê kame kame. ¹⁸ De ina i sidan me jarna gə səw duwa gang da, dwāṛī duwa ha 'yalê man man mo ? Anê way da ba i Belsebil me ba 'yan dwana anju me, ba nê 'ywor gə dundi də acne də bêdê mo. ¹⁹ Əṛə de, nê 'ywarnagə ina i yande da, paja dan da, iwi 'yagə dwana me 'ywor nəm mo ? Cendi gang ha wayang dara ba gwale gə anê wayəw ta di ba ha ilê bêdê. ²⁰ I sədə 'yang, i gə dwana də nê Māṛī duwa me, nê 'ywor gə dundi də acne di. Ta di i mani nê gəl dara dwāṛī di də nê Māṛī duwa di ba chê yala sədəngê me, anê yêrdə dəm.

²¹ Gun gaba dwana gə mani duwa woni jara say inalê da, anji ha gama ciri duwa dwaṛê me, mani duwa nê 'ywa me ca. ²² Dəm da, aba bələw gə dwana duwa dwaynaw bam ina lê da, anji ha laya mani duwa nê say di bam me, mani duwa nê 'ywa nê anji kal dusəw lê diyê ta di, əsəgə nare bam.

²³ Gun gə gwale duwa bwor gə ni bêdê da, anji i aba əlên. Gun gə wananê daya gə mani di lê bêdê da, i aba meyandagə bam.

²⁴ Managə dundi də acne di dəmnê bam gun səwê mwom da, tandi so ha kədəbara bam kudəmi dalawê kanja mana gaba dama. Tandi 'ywana mana di bêdê mwom da, ha waya da, nê cwara hara mana ni gə nê damê pi gə ba də so lê

di. ²⁵ Dundi də acne di cwara me, 'ywo mana tojər bam me, mani kaw dangərar ladə bam dərêwê dəm me ca. ²⁶ Ərə, anji ha laya dundi nê acne wurgəsubu dang nê gwale day wom dwoy duwa bam, bamara gandəw mən haragə gəra kulu gə ta də lê me damgəlê. 'Yaņa duwalê da, widəbê duwa di cwor aləw nañ dwoy gə pi bam. » ²⁷ Managə Jesu way gwale gə ta di yande mwom da, deme mən managə nare dwařagəlê so wayəw gwale mařjadə daa ba da : « Deme dədə yam me 'yam nāy me ca da, sədə ha 'ywaladəle. » ²⁸ Ərə, Jesu codə waydə da : « I nare woni dwaya gwale gə nê Māřĩ duwa me, 'wow ala gə giyê me, ha 'ywa 'ywala cendi. »

Mani nê daņa

²⁹ Managə nare dayar gəřə nañ Jesu tuləwê da, anji so way da : « Nare nê caga, i nare nê acne. Cendi ur ba gə alnagə mani nê daņa me, gun mən kaw ha alagə bôdê. I nê nê Jonas duwa nê cendi yêr ta di mərə dəm. ³⁰ Mani nê daņa nê al Jonas dara nare nê ciri də Ninib da, nê nê əndi gun gorəndəw kaw, ha alala yande dara nare nê caga ka me ca. ³¹ Wala gə sariyalê da, doli də pi swa hən tulən də əsəy abeyê da, ha swa dəbê daa nare nê caga ka dərêgəlê. Tandi ha bwagə gwale dədə gəlê dara tandi dwaya gwale gə nare wayəw dara dərən naa nê nê Salomo duwa me, swa səņa də yeyê hən hara nəm dara dwaya gwale gə nê Salomo ta di. Əndi da, nê dwey Salomo bam. ³² Wala gə sariyalê da, nare nê ciri də Niniblê ha swa daa nare nê caga ka dərêgəlê. Cendi ha bwagə gwale dədəgəlê dara nare nê Ninib tuni pi dwoy berni də nê Jonas duwa me, cwo mani day nê ala. Dang yarna gwale ni da dwoy gə nê Jonas duwa bam.

³³ Gun mən neyəm gərê duwa lamba lê me chədə budê lê bêdê me, əbê mani dədə bêdê me ca. Ladni duwa da, gə chədə i daa mani dədəgə dara nare woni dəmê kərê da ba yarna gə mana.

³⁴ Dudəm da, i ya lamba də nê səm duwa de. Dudəm ina labiya da, səm kaw acne me ca. Dudəm ina labiya bêdê da, səm ya ba dam i diləmê de. ³⁵ Asə angal dəma ladəle, kal duwa də acn səmê ta di cwarna gədənê diləm bêdê. ³⁶ De səm pat acnana dəban diləm hənə inalê səmê bêdê da, anji ha acna pat duwalê pat ya lamba ba də acn nəm səmê ta de. »

Jesu me nare nê parisiyê me woni 'wacna bi gə 'wo me

³⁷ Managə Jesu gwale duwa worê buwê jang sən da, abe gə Parisiyê mən 'wogəw ba anju ba hana wamna mani kərê duwalê. Jesu dəm kərê me dam wama buwê. ³⁸ Abe gə Parisiyê di yêr Jesu wama gə hayelê dəban wiyagə əsêw bam lê da, anji yə dəw. ³⁹ Aba ciri gə Jesu wayəw da : « 'Yeni nê Parisiyê da, anê wujə dögədəre dan me gugələli dan me taragə bam ladə me ca. Dwaragə də korgən da, 'wonbə daa gə dusi də miyni me dusi də uşne me ca. ⁴⁰ Məng dan da, Mərī gaba ala mani taragə nê iche da, al dwaragə nê korgən bêdê mo ? ⁴¹ 'Yanagə nare nê naganı mani gə dusərəng də wuse her me, sədəng pat ha wusê her Mərī dərêwê me ca. ⁴² 'Yeni nê Parisiyê da, mani dan nê anê yəgəgə nê hənə yande kaw, anê wur dim day mənang me da, anê ha bwa bagən dara anê gən alagə mani nê təba bam me dwani də nê Mərī duwa bam me ca. Ta me, i mani nê anê ha alagə dəban kala nê yab bam bêdê di. ⁴³ 'Yeni nê Parisiyê nê anê

ur dama pi nare dərêgəlê kulu gaba dayaralê me, anê ur ba nare ba alnang lapiya mələwdanang nəm nare dərêgəlê me ca da, anê ha bwa bagən. ⁴⁴ 'Yeni nê Parisiyê, anê ha bwa bagən dara anê wun ya munəni nê nare ha dədəgəlê dəban 'wacnagə ta de. » ⁴⁵ Gun mən managə woni gəlêgə kwandagə bi gə 'wo dwaṛagəlê u gwale wayəw da : « Aba gəlê mani, gwale gə mê wayəw ta da, mê cadəbənin i nenin me ta bêdê mo ? » ⁴⁶ Jesu cow wayəw da : « 'Yeni woni gəlêgə kwanang bi 'wo da, 'yeni kaw anê ha bwa bagən dara anê chəgə nare hudər gə nugde dədəgəlê. Əṛə, 'yeni da, gə dunderəng yande hənə kaw anê bələw bêdê. ⁴⁷ Anê ha bwa bagən dara anê aw woni waya gwale gə nê Mārī duwa nê pi munəni day. Nare nê ta di i abərang nê pi 'yêgə cendi gang. ⁴⁸ Anê al yande dara mani nê mwagərang al ta di 'ywalange. Cendi 'yêgə me 'yeni da, anê aw munəni day daa me ca. ⁴⁹ I dara ta də me, Mārī gaba dərənə naa way da : Nê ha kəjêgə gə woni waya gwale gə nê Maṛī duwa me, nê nê Jesu duwa me ca. Cendi ha 'ya nê mən bam me ha gəlêgə nê yab dərêgə me ca. ⁵⁰ I dara ta də me, nare nê caga ka da, gə ha urêgə bare gə nê woni waya gwale gə Mārī duwa nê pi day gə bor bam wala gə Mārī asə gə sənə lə ba. ⁵¹ Swa made də nê Abel ba hara managə made də nê Jakari gə gə 'yêw managə kulu gə nê Mārī bulê day gə mana gə aba bwasa Mārīyê. Nê wayang da wang, nare nê ta di bare day ha wara nare nê caga ka dədəgəlê. ⁵² 'Yeni woni gəlêgə nare bi gə 'wo da, anê ha bwa bagən dara anê u lakle gaba tənəgə nare kulu gaba 'wacnə Mārī di bəw budə bam. Anê gənə dəmê gə kulê bam me nare nê ur ba gə dəm kulê kaw, anê əmgə bam me ca. » ⁵³ Managə Jesu dəmê iche mwom da, woni gəlêgə kwandagə bi gə 'wo

me Parisiyē me, dusērêgə nagə naṅ me urbəw gwale jiga jiga me ca. ⁵⁴Cendi urbəw yande gaba gə 'ywo gwale gə acṅe buwê mo.

Pamagə Jesu tarəw dəban dusi də sər

12 ¹Wala gə ta də lê da, nare dayar naṅ me gəmdər dubu dubu me, nê yab dərbə kwandagə gəderagə. Pi pa da, Jesu waygə paja gwale duwa gə ba da : « Gamna sədêng dara nare nê Parisiyē nê gwale 'ywol bədêgəlê me, dusērêgəlê də korgəṅ da, i jiga. Cendi wun ya musəbu gə gə bow burə gə kwaya dalawê, dara ba swadəna nəm yande. ²Mani nê nare algə nudərêgəlê kaw, ha dəmê daa me, nê gə algə budəlê da gəndêgə, ha biyara daa pat. ³I dara ta də me, gwale gə anê wayəw budəlê da, gə ha dwayaw daa pədenə dēṅ me, gə anê dam kulə bo bədêng nare sumdêgəlê ṅaməw nəm kaw, gə ha swajaw daa pəng pəng nare dərêgəlê pədēṅê dēng.

⁴Nê wayang, i 'yeni nê kwandan moso, kalna laṅaw gə gun gə ha 'ya doni dan me, ha alang mani mən targəṅ bədê di. ⁵Yarna, nê gəlêng gun gə anê ha laṅaw : laṅaw Mārī gə ha 'yang me neyəm asa dunderêng managə duwalê da, i anji me anê ha laṅaw.

⁶Dudi də tētē kaw, gə kəldə bam gə chile sər bədê mo ? Ina yande da, dirbi nê ta di mən dwaṛagəlê kaw, Mārī nəmgə bam bədê. ⁷Laṅa bədê, 'yeni da, 'ywala dan dwoy dirbi də bam bədə mo ? Wudəṅ nê dədêng kaw, Mārī asəgəle pat me ca.

⁸Nê wayang, gun gə wayna daa nare dərêgəlê ba i paja ni da, əndi gə gun gorəndəw kaw, nê ha waya daa paja

nê nê Mārĩ duwa dərêgəlê, anji ba i gun ni. ⁹Dəm da, gun gə wayna daa nare dərêgəlê ba 'wacnənan bêdê da, əndi gə gun gorəndəw kaw, nê ha waya daa paja nê nê Mārĩ duwa dərêgəlê ba nê 'wocnəw bêdê me ca. ¹⁰Gun gə wayna gun gorəndəw gwale duwa gə acnə da, anji ha kala dusəw həlala duwêle me aba cadba dundi də nê Mārĩ duwa da aba kala dusəw həlala duwê ilê bêdê. ¹¹Wala gə gə hana ganang sariyalê kulili nê woni dayaralê labaa woni dəbə nare dərêgəlê, labaa nare nê gechide woni wama ciri dərêgəlê kaw kalna laṇa dara gwale gə anê ha wayaw me bəlê gə sədəng me di. ¹²Dara i dundi də nê Mārĩ duwa me ha gələng gwale gə anê ha wayaw managə ta də lê di.

Gwale gə diri gə nê aba 'ywa mani gə məng duwa

¹³Gun mən managə nare nê gəre dwarzəgəlê wayəw Jesu da : « Aba gəlêgə nare mani, wayəw chen kaləw a əsənənin mani nê dəba nê abranin kalnin gandagə di bam. » ¹⁴Jesu cwow wayəw da : « Jan mache, iwi chən geche gaba agə nare gwale labaa aba əsəgə mani dodê mo ? » ¹⁵Ərə, Jesu waygə nare ba da : « Asəna angal dan, dara urê gə mani nê 'ywa. Gun da de mani duwa 'yarbarna ya man de kaw, cendi ha bəlêw bêdê. » ¹⁶Jesu waygə gwale gə diri ba da : « Gun mən gaba 'ywa mani, yiga duwa naw, swagə 'yarbar naṇ. ¹⁷Anji dam ərəm me way da : « Mana ni gaba bwa swagə ilê bêdê me, nê ha ala i man mo ? ¹⁸Ərə, anji ərəm dusəw ba da : Mani nê nê ha alagə di me i ta. Nê ha ichibê bechibe ni bam pat me, nê ha awa nê gechide dāng me, nê ha bwa gə swagə ni di lê. Ərə, nê ha daya gə mani ni nê 'ywa nê dānglê pat me ca. ¹⁹Targəṇ dāng da, nê ha waya dusənê

da : Dundən mani diya woni wama aliya naṅ 'yarbar naṅe. Wom me chê me dam də bwo gwayni, ajə pide səṅa dədə. »

²⁰ Ərə, Māri cwor wayəw da : « Məng, ga changa də labalê da, mê ha marale som. Yande da mani dəma nê 'ywa nê mê dajəbəgə di, ha waraw i wi mo ? » ²¹ Jesu asəwê diyê ba da : « Gun gə kanjəna 'ywa dara səw duwa gang me, kanji 'ywa gə daa Māri səwê bədə da, 'ywala duwa i nalê mo ? »

²² Ərə, Jesu waygə paja duwa da : « I dara ta də me, nê wayang da : kalna dusəring sawna nimi dara haye gə anê ha wama bələ nəm me, barge gə anê ha wura sədəngə me bədə.

²³ Yarna bələ dan da, ladni duwa dwoy mani nê wama bam. Doni dan da, ladni duwa dwoy barge gə hura bam me ca.

²⁴ Ərmənê gaa dəwê sən : Cendi yigə bədə me, nəl bədə me, daṛə day dədə chê wama kaw ilê bədə me bechibe day kaw ilê bədə me kaw, Māri əsəgə. 'Yeni nê nare da, anê dwoy dirbi bam bədə mo ? ²⁵ I wi managə dwaṛangə səṅa dədə ka neyəm chidê aliya duwa gə dam nəm səṅa dədə daa gə ərmê duwa gə dusəwê mo ? ²⁶ Ina yande da, de dwana dan neyəmna dara ala mani nê həneṛəw bədə da, dara na me,

dusəring saw nimi dara alagə mani gəndəgə nê wor nê dāng mo ? ²⁷ Yarna dimeche sən : Tandi yigə bədə me, ku barge bədə me kaw, Māri hurədə barge gə lade sədə. Barge gə ta di dole gə Salomo gə suməw 'wogə naṅ ta də kaw, hurəw di mən bədə sən. ²⁸ Chemde nê bam nê dam laba me sanga gə ha bwagə duwalê kaw, Māri hurnagə barge sədəgələ daa.

'Yeni da, anji ha 'yang dwaya bam bədə mo ? Hay nare nê dusərgə də kala bani nê ga. ²⁹ Ya ta de da, kalna ərmə naṅ mani nê wama dədəgələ bədə me, mani nê cha dədəgələ bədə me. Alna naganı day bədə me ca. ³⁰ Mani nê ya ta de

da, i nare woni 'wacṇa Maṛi ladə b̄d̄d̄ n̄ s̄ṇa d̄d̄d̄ ka me kanjəgə cendi. Abərang gə daa 'wocṇ dara mani n̄ ta də kaw, an̄ ba urgəle. ³¹ Kanjəna mana gə Mārī me ha lama dwāṛī anju pi do me, mani n̄ d̄ang da, gə ha 'yang gandagə naṇ s̄ṇ.

³² 'Yeni n̄ an̄ wun ya d̄m̄ṇje n̄ dayar b̄ani kab de da, kalna laṇa di. Dara abərang gə daa ur ba 'yang dwāṛī də daa də le. ³³ Kəln̄ mani dan n̄ 'ywa bam me əsən̄gə woni ṇagəni. Kanjəna mal d̄d̄d̄ meȳnda b̄d̄d̄, tandi. Dayna mal dan bwanadə daa Mārīȳ. I mana gə m̄ ha miȳd̄d̄ b̄d̄d̄ me, d̄gəṇe kaw ha ladə b̄d̄d̄ me ca. ³⁴ Ina yande da, managə mal dan il̄ da dusər̄ng kaw, ha 'ya l̄ diȳ me ca.

Dama gə bəra bəyada

³⁵ Hurbana barge dan gə giȳ s̄d̄ṇḡ. Damna b̄yadəna n̄m me kal lamba dan damna gə 'ywa jang me ca. ³⁶ Damna wun̄ ya woni ala giȳ n̄ dam b̄ȳd̄d̄ aba ciri day gə ya dyamdəranīȳ ta de. Managə an̄ji gərney me, ajəna kulu bəw me da, cendi b̄r̄ṇ t̄ṇəw bam. ³⁷ Woni ala giȳ n̄ aba ciri day cwarney gərney 'ywanagə bəra da, s̄d̄ṇḡ ha 'ywalagə le. N̄ wayang i gwale s̄əw, gun gə hur̄ barge gə giȳ di, ha kalagə dama d̄d̄d̄ me ha hara dwaṛagəl̄ m̄n m̄n əs̄ṇgə mani n̄ wama me ca. ³⁸ An̄ji hane gə changa dwaṛə labaa gə mana p̄r ib me 'ywanagə bəra da, s̄d̄ṇḡ ha 'ywalagə le.

³⁹ 'Yeni da, an̄ 'wocṇ com, gun gaba ciri 'waṇana dara m̄ ba hara l̄, mīȳw̄ gə dawa də ya ta de da, an̄ji ha dama bəra əm̄w̄ d̄m̄ gə kər̄ bam. ⁴⁰ 'Yeni kaw, d̄bən̄ ib dara gun gorəndəw ha d̄m̄ i gə wala gə an̄ ər̄m̄ l̄ diȳ b̄d̄d̄.

⁴¹ Piyer urəw da : « Aba ciri, gwale gə diri gə m̄ wayəw ta də da, m̄ waynin i nenin m̄ra labaa m̄ waygə i nare pat mo ? » ⁴² Aba ciri way da : « Gun gaba ala giyê gə lade me, gə dərêw naa me da, iwi mo ? I gun gaba ciri duwa ha bwaw giyê gaba əsêgə nare nê kərê duwa lê mani nê wama managə dawa day neyamna ba ba. ⁴³ Aba ala giyê gaba ciri duwa cwarne gərne 'ywanaw ilê ala giyê gə an̄ji ərəməwê lê da, səw ha 'ywalawe. » ⁴⁴ Jesu waygə da : « I sədə 'yang, aba ala giyê gə lade yande da, aba ciri duwa ha bwaw mani duwa nê 'ywa pat əsêwê. ⁴⁵ De aba ala giyê di wayna da : Aba ciri ni di warale sən̄. An̄ji so gwobə nare nê kərê də me, wom me chê widəbə nəm, an̄ju, me ca. ⁴⁶ Ərə, aba ciri duwa di cwara gərə gə wala gə an̄ji 'wocn̄ bêdê me, dawa də an̄ji 'wocn̄ bədê me ca. Aba ciri duwa di ha magədaw asaw iche me, ha alaw acn̄ ya ba gə algə woni 'wacna Mařî bêdê ta de. ⁴⁷ Aba ala giyê gə 'wocn̄ mani nê aba ciri duwa urgə də com me, an̄ji dəbə ibden̄ dara alagə bêdê da, aba ciri duwa di ha gwabaw nañe. ⁴⁸ Aba giyê gə 'wocn̄ mani nê aba ciri duwa urgə di bêdê me, alna mani nê acne nê neyem gwaba da, gə ha gwabaw baniye. Gun gə gə 'yanaw mani əsêwê nañ da, gə ha urêw mani nañ me. Gə bwanaw mani nañ əsêwê da, gə ha urêw mani di nañ əsêwê daa me ca. »

Jesu me agda gə bam me

⁴⁹ « Əndi gə Jesu da, nê hara dara gərə duwa managə sən̄a dədê ka me, caga da kaw, nê ur dara duwa di de gərnênê le dəm. ⁵⁰ Əndi da, de gə ha alan i batem mən me, nê dam i gə hara bəra dan̄ ta di alal nəm ba. ⁵¹ Ərmê danê da, anê

way ba nê hara i gə labiya sənə ba. Bêdê, nê wayang, nê hara i dara agêda nare bam. ⁵² U gənən caga ka da, nare ji damna kərê mən da, ha agêda i bam subu ha bwa gəndêgə əlê nê sər me, nê sər ha əlê nê subu me ca. ⁵³ Dwe abo ha əlê gorəndəw me, dwe ha əlê abo me ca. Dwe idə ha əlê durmêdə me, durmêdə kaw ha əlêdə me ca. Dwe nwadə ha əlêdə me, dwe ha əlê nwadə me ca. »

'Wacnə mani nê ha alala

⁵⁴ Jesu cwor waygə nare nê gərə nan di dang ba da : « Anê yarna Mārî swanay gəndəwê da, anê way kalang : Mārî di ba ha 'wale me, anji hara 'wê me ca. ⁵⁵ Anê yarna gale waney əsay gə abeyê da, anê way mana ba ha urêle me, mana di urə 'yang. ⁵⁶ Nare nê al sêdêgə ya ba gə 'wocnə maniye de me, 'wocnə bêdê nê ga anê ocnə mani nê alal sənə dêdê me nê daa me ca me, dara na me, anê ocnə mani nê ha alala caga ka bêdê mo ?

Dangərə gə gwale

⁵⁷ Dara na me, 'yeni gang, mani nê i gə bərmê day da anê 'wocnəgə bədê bara ? ⁵⁸ Aba marənde dəma 'wagənam managə sariyalê da, managə anê wor haralê bərmêlê da, dangərə gandəw gwale gə marjam nê həlale pəgən. Bêdê da, anji ha hara gandəm aba ala sariya dərêwê me, aba ala sariya di ha yəm 'yagə asəngar me asəngar di ha asam dangeyê. ⁵⁹ Nê wayəm da wang : Managə ta də lê, mê 'ywagəna 'yanəna bam pat. Bêdê da, mê ha dəmê iche bêdê bərən.

Kəlanga gə mani nê ala

13 ¹Wala gə ta də lê da, nare yab gəra kəbəw Jesu dara nê Galile wala gə cendi dam ilê Jerisalem ala sargalê kulê kulu gə nê Māřiyê. ²Jesu cwogə waygə da : « Ərəmê danê da, anê way ba nare nê Galile nê gə 'yêgə ta də da, acna day đwoy nare nê Galile nê đang day bam mo ? ³Bêdê, nê wayang, anê kəlangəna ərəmê dan bam. Bêdê da, 'yeni kaw, anê ha mara ya cendi de me ca. ⁴Ərəmə danê da, nare nê mwac di dunasər nê ciri də Silowe jur dədəgəlê 'yêgə da, anê way ba acna day ba đwoy gə nê nare nê Jerisalem day bam pat mo ? ⁵Bêdê, nê wayang, anê kəlangəna ərəmê dan bam bêdê da, 'yeni kaw, anê ha mara bam ya cendi de me ca. »

Gwale gə diri gə nê dwaga də də yaa bêdê dərə

⁶Ərə, Jesu waygə gwale gə diri đang ba da : « Abe mən đəl dwaga managə habde nê gə 'wogə "bī" dwařagəlê. Wala mən, anji hara dara ba ar dwaga də 'ya dərə me, ərə, tandi yê bêdê. ⁷Anji swo wayəw aba gama habde di ba da : Yêr, aliya laba neyəm subu, nê kanji ba nê ar dwaga di yaa dərə me, tandi yê bêdê. Caga da, sawdə bam. Tandi əm mana bam pəgə. ⁸Aba gama habde di cwow wayəw da : Kaldə aliya gə labalê do, nê ha pwala gəndədə bam, bwadə ichənê, yara nəm sə. ⁹Nê aldə yande, ga də yana bêdê, aliya gə đangê dome, mê ha sawadə sə. »

Jesu me deme də gwangərang me wala gə saba me

¹⁰ Wala mən gə saba, Jesu ilê gəlêgə nare mani kulê gaba dayaralê. ¹¹ Managə nare dwaṛagəlê da, deme mən də dundi də acṇe bidə gwangərang ilê, tandi gongə i dodê neyəm biyê dərêdê daa bêdê bəṛən. ¹² Managə Jesu yêrdə mwom da, 'wagadə me waydə da : « Deme, wala gə labalê da, kal gwangərang, diya di inalê bêdê dəm. ¹³ Anji lay əsêw bo dədê me, managə ta də lê di dog, tandi so ha dərêdê daa təba me, bow Măṛī gə jilay. ¹⁴ Əṛə, geche gə nê kulu gaba dayara duwa, dusəw naw dara Jesu swa duwa gə so deme daa gə wala gə sabat. Me anji so waygə nare nê gəṛe di ba : « Wala gaba ala giyê da, i kubi məra. Hane wala gə ta də lê də me, anê swo nəm daa mwom danê di, dara wala gə sabat da, giyê ilê bêdê. » ¹⁵ Aba ciri gə Jesu cwow wayəw da : « Nare nê bədêgə 'ywolgə gwale nê dusərêgə acṇ nê ga. Gun mən dwaṛangə gə awrə kura duwa labaa labe daa dunê, ha nəm bəlalê 'yadə nimi gə wala gə sabat bêdê da, i wi mo ? ¹⁶ Deme də i Abraham mwaw də sidan madə al aliya mwac di dunasər da, gə neyəm awradə daa laba gə wala gə sabat bêdê mo ? » ¹⁷ Jesu gwale duwa gə cwogə waygə gandu ta di, woni gaga gandəw da, jawe yəbəgə. Dəm da, nare nê gəṛe da, sədêgə 'ywolgə naṇe dara mani nê lade naṇ nê Jesu algə.

Gwale gə diri gə nê dwăṛī də nê Măṛī duwa dəra

¹⁸ Jesu way da : « Dwăṛī də nê Măṛī duwa da, wun i ya na de mo ? Nê ha 'wodə ərmêdê i gə na na dəm ? ¹⁹ Dwăṛī də nê Măṛī duwa wun ya habda mən gə 'wogəw "mutar" dərêw

nê gun 'wugə gəsəgə managə yiga duwalê de. Mutar dərêw nê hən̄erəw hən̄erəw di gandə jor me, gədə habda gə geche gə dirbi d̄angəṛə ciri day managə dəwê. ²⁰ An̄ji cwor way d̄ang : « Nê ha 'wo dwāṛī də nê Māṛī ərmədə i gə na d̄ang tugu mo ? ²¹ Dwāṛī də nê Māṛī di, wun ya musbə gə deme juw bow managə burê gə naṅ dəwê de. Managə tandi koyəw baməw daa mwom da, burê di sodə naṅ. »

Dəmê gə ciri də nê Māṛīyê

²² Jesu ha dara hara ciri də Jerisalem da, an̄ji cilangə ciri də gechide me də dine me, gəlgə nare gwale dərêw daa. ²³ Gun mən urəw da : « Aba ciri, nare woni 'ywa bəlê da, ha ya i bani mərə mo ? » An̄ji cwogə waygə da : ²⁴ « Jarna dara dəmê gə ciri bədə dê bani, dara nare naṅ ur bagə dəm gə ciri bədə də ta di me, cendi 'ywo bərmê bêdê.

²⁵ Wala gə aba ciri di dara swa daa me dəyasa bi da gə lakle dej da, 'yeni nê gənêng wor iche da, anê ha gwaba bi waya da : « Aba ciri, aba ciri, tən̄ənin bi bam ! » An̄ji ha swa wayang da : « Nê 'wocṅ mana dan gə anê swalê də bêdê. » ²⁶ Əṛə, anê ha wayaw da : « Nenin kaw, nê womnin gandəm me, nê chênin gandəm me ca bêdê mo ? Əjəm kaw, mê gəlgə nare mani managə ciri ninê me ca bêdê mo ? » ²⁷ Əṛə, an̄ji cwara waygə d̄ang : « Nê 'wocṅ mana dan gə anê swalê də bêdê. Hana bam hən̄e tulənê, 'yeni nare woni ala acṅa. »

²⁸ Wala gə anê ha yara Abraham me Isaak me Jakob me woni waya gwale gə nê Māṛī duwa me managə dwāṛī də nê Māṛīyê me, 'yeni anê ha wara iche me da. I managə ta də lê me, anê ha bwa gura me anê ha yədəbê sandərang me ca. ²⁹ Nare nê mən ha swa tulən̄ də jomniyê me tulən̄ də turgəlê

me, əsəy abe me əsəy jele me, dama wama buwê ciri də nê Māřiyê. ³⁰ Wala gə ta də lê da, nare nê pi ha cwara targəŋ me, nê targəŋ ha cwara pi me ca. »

Jesu me ciri də Jerisalem me

³¹ Wala gə ta də lê di, Parisien nê yab chə dəbê Jesu səwê me wayəw da : « Cim kal ciri də ka di fi, dara Herod ur ba 'yəmme. » ³² Jesu cwogə waygə da : « Hana waynaw ba basa gə ta di da : labaa da, nê 'ywor dundi də acne me nê swo nare naŋe daa mwom dayê me, sanga kaw nê ala yande me, sanga də ta dərə da, i giyê ni 'yaŋa duwa dəm. ³³ Laba me sanga me kwondədə me da, nê pam i bərmê ni əjə Jerisalem dara aba waya gwale nê Māřī duwa da neyəm mara ciri də dāngê bêdê. ³⁴ Hay Jerisalem, Jerisalem. Məndi dədə 'ya nare woni waya gwale gə nê Māřī duwa me nê Māřī kəjêgə da, də jêrgə 'yêgə gə kuŋa me ca di. Nê kaŋjə bərmê ba nê day dənday gənê ya dure ba də day gə dəndadə gəndədələ de kaw, anê gəŋ bam com. ³⁵ I na yande da, nê kalang səŋa dan di. I sədə, nê wayang : Anê ha cwara yaran targeŋ dāng bêdê bəraa dāŋ anê ha waya da. Kal Māřī pinê nê bəw gun gə hane gə aba ciri suməw duwê. »

Jesu me gun mən gaba mwom me wala gə sabat me

14 ¹ Wala mən gə sabat, Jesu gəra kərê nê geche gə Parisiye dayê dara wama mani. Nare woni dama gandəw tabəl bədê 'yar yêrəw. ² Managə ta də lê da, abe mən gə sêw sodəbə ilê me ca. ³ Jesu u gwale ur woni gəlêgə kwandagə bii gə 'wo me Parisiye me ba da : « Bag te, gənêndu ənda lê da, gə neyəm swa gun daa mwomê gə

wala gə sabat labaa bəđđə mo ? » ⁴ Cendi asəw gwale mən lə diyə bəđđə. Ərə, Jesu so aba mwom də daa me 'yworəw anji ba hana ulay. ⁵ Ərə, Jesu cwa dərəw əjigə me waygə da : « I wi dwařangə gorəndəw labaa labe duwa labaa əndarna bələlə gə wala gə sabat da, ha neyəma 'wow daa kalang bəđđə mo ? » ⁶ Cendi 'wocn gwale mən gaba asawə diyə bəđđə.

Kanĵagə mana gə dama gə lade

⁷ Jesu dam yər dara nare də pat ba kanĵə i mana gə lade gaba dama. Mwom da, anji u gwale gə diri waygə ba da : ⁸ « Wala gə gun 'wagənam ba mē hane wamna haye gə dyamdərani da, kal kanĵi mana gə lade damalə pi di. Dara ga nare nē anji 'wagagə ta di mən, gun gə geche gaba đwoyəm bam ilə som. ⁹ Ərə, aba 'wagang di gəra ha wayam ba da : « So kaləw gun gə ta di mana. » Ina yande da, mē ha swa gə jawe hara dama targəŋ. ¹⁰ Ladni duwa da, wala gə 'wagənam dyamdəraniyə da, ha dama targəŋ. Managə aba 'wagam di gərne me waynam da : Jan mache, sway hare dam managə ladeyə kwa pi, - ta di me, nare nē gə 'wagagə di ha asam sumi gə 'waga dəmē səŋ. ¹¹ Gun gaba urə 'wow dəw daa, anji gaba ciri da, gə ha cwaw dəw di huraw dodə me. Aba hura dəw dodə, gə ha 'wow dəw daa me ca. » ¹² Ərə, Jesu wayəw gun gaba 'wagaw di ba da : « Managə wama gə jomniyə labaa gə turgələ da, kal 'waga kwandam moso me chambəram me wəřam me woni ciri dəma bəđđə woni 'ywa mani me mərə bəđđə. Dara ga cendi ha cwara 'wagam, ba mē hane wamna lə biyə me, gwayni dəma ha 'yalə daa bəđđə. ¹³ Wala gə mē urnə ba mē 'yanagə nare mani nē wama da, 'wagay woni 'ywa mani bəđđə me, nare nē majəgəndə me, nē dərəgə bu

me ca. ¹⁴Mê alna yande da, sëm ha 'ywala dara nare nê ta di ha 'ywa mani woni wom lâ biyê bêdê. I Mārî me, ðaŋ ha 'ywagam anju wala gə nare nê dusərêgə wuse dara dəmê daa munulê. »

Gwale gə diri gə nê nare nê gə 'wagagə day

¹⁵Managə gwale gə ta də lâ da, gun mən managə nare nê gə 'wagagə di dwaɾagəlê wayəw Jesu da : « Gun gə ðaŋ dara hara wama mani daa ciri də nê Mārîyê da, səw ha 'ywalawe. » ¹⁶Əɾə, Jesus kəbəw gwale gə diri gə ta di ba : Wala mən, abe mən đworəbə haye me 'wogəgə nare naŋ ba hane wamna haye di. ¹⁷Dawa də haye di nagədə mwom da, anji giy dwe duwa gaba dama gandəw mən, ba hana way nagə nare di ba haneyê đəm, mani di ba nagədəle. ¹⁸Əɾə, nare nê anji 'wogədəgə di gəŋê bam pat dayê pat. Gə mən wayəw da : « Nê kəl yiga niyê me, nê hay yarawê. Kal dusəm həlal dənê. » ¹⁹Gə đang way da : « Nê kəl labje ni mwaj ilê me, nê hay gərsəgəlê. Kal dusəm həlal dənê. » ²⁰Gə mən đang way da : « Nê u deme də dərway caga caga dwara me, nê neyəm hara bêdê. » ²¹Dwe di cwara hara kəbəw aba ciri duwa di gwale gə cendi wayaw ta di da pat. Əɾə, aba ciri di dusəw naw me wayəw dwe də ba da : « Ha kalang managə ciri dwaɾəlê me, buɾəgəlê me, wale nare woni 'ywa mani bêdê me nê majəgəndê me nê dərəgə bu me, hare gandagə. » ²²Bam yande da, mache di hara wayəw aba ciri duwa di ba da : « Aba ciri ni, gwale gə mê wayən di, nê alaw đəm me, əɾə mana gaba dama worê sən. » ²³Aba ciri di wayəw mache duwa di ba da : « Ha managə bərmê gə dineyê me gər dugduwê chab-chab, wale nare kalgəgə hara 'wona kulê

ni dalaw daa. ²⁴ Dara nê wayang : Nare nê gə 'wogəgə pii nê gəñê hara bam ta di, cendi ha neyəma bəlê mani nê nê dərəgə ta di bədêgəlê bêdê.

Mani nê gun ha alagə dara gədêgə Jesu paja duwa

²⁵ Managə Jesu swo dara hara mwom da, nare nañ paməw tarəwê me, anji cwo dərêw yêrgə me waygə da : ²⁶ « Gun gə urnê ba gədənê paja ni da, anji gəñê abo bam, iw bam, dyamo bam, dəndaw bam, chamraw bam, me səw duwa anju gə gə gang bam me ca. Bêdê da, anji ha gədə paja ni bêdê. ²⁷ Gun gə unê habda duwa gə dagəla duwê bêdê me, pamna tarên bêdê me ca da, anji ha gədə paja ni bêdê. ²⁸ Gun mən dwarzangê urnê ba awna kulu da, a damna dodê asna gursə duwa di. Ga ha neyəma 'yañaw kulu di mo ? Bêdê da, anji ha neyəma asa kulu duwa di gəndəw bêdê. ²⁹ Pəgəñ bêdê da, anji swana yande bəřəñ asana kulu di gəndəw me, 'yannaw bêdê da, nare nê pat nê yarna kulu gəndəw gə ta di da, ha piyəw baya. ³⁰ Nare də ha waya da : « Yarna abe gə ta di, i gun gə asə kulu gəndəw me neyəm 'yañaw bêdê di. ³¹ Anê 'wocñ com : Ya dole mən urnê ba hana jirêmənê jaw gə dole say de. Anji dam dodê yêr ga, abje duwa nê dubu mwaj di da neyəm jara say gə nê dubu gəñən sər nê nê aba mařande duwa gə đang di mo ? ³² Anji yarna dwana duwa neyəmna bêdê da, kəji nare ha 'ywa dole gə đang di. Managə anji hara hən sən da, anji giyə nare duwa dara bagə đangərə gwale dara kal bagə dam labiya. ³³ I yande da, 'yeni kaw, ərmênê ladnale me ca. Gun gə gəñê mani duwa nê 'ywa bam bêdê da, anji ha neyəma gədê paja ni bêdê. ³⁴ Wala da, i mani nê lade. Managə anji udarna bam mwom da, gə ha

cwara alaw man me, ha cwara hərənga bi mo ? ³⁵ Anji al giyê mən bəddê. Gə bwanaw saṅalê kaw, neyəm swa swagə bəddê dēm. Giyê duwa i twagə bam. Gun gə sumdəw woni dwayna gwale inalê da, a dwayna. »

Gwale gə diri gə nê dəmən̄ də mən də nole dərə

15 ¹ Wala gə ta də lê da, woni hwaga sala pat me woni ala acṅa me dayar Jesu tuluwê dara dwaya gwale duwa. ² Nare nê Parisiye me woni gəlêgə nare bi gə 'wo me ṅamdə gwale ba da : « Gun gə ta di i man me, yə nare nê acṅe səwê me wom gandagə me ca mo ? » ³ Ərə, Jesu waygə gwale gə diri ba da : ⁴ « Gun mən managə dwaṅangê pagəma dəmən̄je aru. Də mən nwalna bam da, anji ha kala nê gənən̄ dunamən gə di dunamən di dodê me ha kanja də mən də ta di bəraa 'ywadə ba bəddê mo ? ⁵ Managə anji 'ywanadə mwom da, səw 'ywoləw me anji 'wodə asadə kunəwê. ⁶ Cwara duwa gə ulayê da, anji gəra day kwandaw moso me, woni ciri duwa bədə me waygə da : « Ajənandə pide dara dəmən̄ ni də nol bam di, nê 'ywadə dēm. » ⁷ Nê wayang, alê ciri də nê Mārīyê kaw, ha wunê i yande me ca. Gun gaba ala acṅa mən bwana bəw da, gə ha ala sii 'ywala gə geche. Dwaya nare nê gənən̄ dunamən gə di dunamən nê gən̄ bwa bədêgə bam di, dara cendi ərəm dusərêgəlê bagə i nê ladbe. »

Gwale gə diri gə nê gursə də nole dərə

⁸ « Ya deme mən gursə dərə sak mwac ina lê me, sak mən sərənê nwalna bam. Tandî ha gərê duwa lambalê kanjadə nəm angal angal bəraa 'ywodə ba bəddê mo ? ⁹ Managə tandî

'ywanadə mwom da, tandi ha 'waga kwandadə mware me, woni ciri dəra bədə me wayêgə da : « Ajênanədə pide dara gursə ni də nol bam di, nê 'ywodə dəm. »¹⁰ Nê wayang, gun mən gaba ala acnə bwana bəw da, paja nê nê Mārī duwa gə daa ha aja pide naņe me ca. »

Gwale gə diri gə nê dwe gə nole duwa

¹¹ Jesu cwor waygə dāng ba da : « Abe mən yê dəndaw ser. ¹²Gə mache wayəw abəw da : « Aban, əsənin mani nê dāņ ha waranin dəba di bam gə dərēm dəma. » Ərə, abəw di kaw swo əsəgə me ca. ¹³Al wala bəni da, gə mache di day mani duwa kəlgə bam me swo ha managə ciri də dāngə də yeyê. Managə ta də lē di, anji al mani nê ha gə bərmê day bēdê me meyanda mani duwa di bam pat. ¹⁴Wala gə anji meyəndə mal duwa di bam pat mwom da, badgara də geche əndêr managə ciri də ta lē di. Ərə, mani pat yala jaləw dəm. ¹⁵Anji swo ha 'ywa gun mən gə geche managə gə ciri də ta lē di, ba 'yanaw giyê. Ərə, abe di gəyəw ba hana bam gamnaw gochəng. ¹⁶Anji ur ba wom jele gə gochəng woməw ta di kaw, gə əməw bam. ¹⁷Managə ərə anji dam ərəm ba da : « Woni ala giyê əndi na managə kərê nê abanê da, wom əbdə mani gəndêgə wor dodê. Me cwor man me, əndi nê mar cherni mo ? ¹⁸Caga da, nê ha cwara hara 'ywa aban me, nê wayaw : Aban, nê al mani nê acnə managə Mārī dərêwê me əjəm dərêmə me ca. ¹⁹Caga da, mē yêrən ya gorəndəm de bēdê dəm. Cwon ya mache dəma gaba alam giyê de dəm. ²⁰Anji cwor ha ba ha 'ywa abêw di. Managə anji wor bərmêlê hən sən da, abêw yaraw hara lē me, dərêw 'yegəw me wada hara saw dərêw daa. Abêw di jêrəməw yêw

səwê. ²¹ Gorəndəw di wayəw da : « Aban, nê al acna managə Māri dərêwê me əjim dərêmə me. Yêr ya ba nê i gorəndəm de bêdê dəm. » ²² Ərə, abêw di waygə woni ala giyê duwa da : « Wana kalang, layne barge gə lade, hurnaw səwê me, kuləm əsəwê me gəbande gədawê me ca. ²³ Yəne labe gə əne gaba swani, 'yanaw me, wamna də ajənandə pide. ²⁴ Dara gorəndən gə anê yêrêw ta di, ya ba mare me, ba dəmê i daa munulê de. Anji tanga nol i bam me, nê yala 'ywow bi. » Managə ta də lê da, cendi nərə. ²⁵ Managə ta də lê da, gorəndəw gə geche di wara bam i yigalê. Managə anji swa bam gəra ciri gogər dərə lê ib mwom da, anji dwey mani nê to nəmê day me nərə me ca. ²⁶ Anji 'wogə mache gə nê abêw duwa mən me urəw da : « Ina ba alal ta di mo ? » ²⁷ Mache di cwow wayəw da : « I chenəm gə dwey di, cwara yala anju. Abam di 'yê gə labe gaba swani dara chenəm di ba cwara yala gə labya. » ²⁸ Managə ta də lê da, gorəndəw gə geche di dusəw naw me anji gəñ dəmê gə kərê bam. Ərə, abêw di dəmê gəra wayəw anji ba hana kərê. ²⁹ Ərə, anji wayəw abow da : « Nê dam gandəm aliya nañ aləm horəmbê me, nê gəñ bəm bam bêdê me ca. Di mən yande kaw, mê 'yan cange gə dwey dara ba nê 'yanaalna gə sii 'ywala gə kwandan bêdê. ³⁰ Ərə, cwor gorəndəm gə cwara yala ta di, i gə 'wo wama mani dəma bam pat, gə namde nê ajiba me, mê 'yêw labe gaba swani bay ! » ³¹ Abêw di cwor wayəw da : « Əjəm, mê i gorəndən gə mê ilê gandən gə wala wala. Mani ni kaw i dəma me ca. ³² De ca ənda lê ca, də ha ala ənda sii 'ywala gə geche dara chenəm gə ta di ya ba nole de, ba mare me, ba dəmê i daa munulê de me ca. »

Gun gə gə bow mani nê 'ywa əsêwê

16 ¹ Jesu waygə paja duwa gwale gə dang ba da : « Abe mən gaba 'ywa mani, i gə gun duwa gə anji bow mani əsêwê mən ilê. Nare gəra wayəw aba ciri da : « Gun duwa gə ta di ba meyəndəw mani duwa bam pat. » ² Aba ciri di 'wagəw gəra nəm me wayəw da, « I man me, nare way gwale dəma yande pat mo ? Asən mani ni nê nê 'yam di da pat, dara nê ha kalam. Mê ha ala giyê di bêdê dəm. » ³ Abe gə bow mani əsêwê di way da : Aba ciri ni di ha laya mani duwa di bam əsənə da. Nê ha ala i man man mo ? Dara dwana ni də də yiga ilê bêdê. Nê hana amsəna le i jawe me ca. ⁴ Caga da, nê 'wocn mani nê nê ha alagə di com. Managə aba ciri ni di ywarnan bam giyê duwalê di kaw, nare nê dang ha yən sədêgəlê pəgə. ⁵ Abe gə gə bow mani əsêwê di 'wogə nare nê anji 'yagə mani nê nê aba ciri duwa di lê dədêgəlê mən mən. Cendi hara nəm səwê me anji urgə pi da : « Mani ni nê nê aba ciri ni di ilê dəmê əndi na mo ? ⁶ Anji wayəw da : « Gəyaye nê swani aru. » Me anji cwo wayəw da : « Dam dodê u maktubu dəma, mê jangə gənə ji. » ⁷ Ərə, anji wayəw gə mən dang ba da : « Əjəm da, dəma i əndi na mo ? » Me anji wayəw da : « Səwal gə geme aru aru ji. » Anji cwor wayəw da : « Dam dodê u maktubu dəma, mê jangə aru wodə. » ⁸ Aba ciri di dam yêr mache duwa di. Kojigê duwa də anji aldə gə bərmê bêdê ta di acne. Anji bow jilay dara anji i gun gə dərêw naa le. Dwayna nare nê dam dodê sənə dədê ka da, kojigê day nañ dwoy nare nê managə waleyê gə nê Mārī duwa ilê sədêgəlê bam. » ⁹ Jesu waygə paja duwa da : « Əndi nê wayang : 'Yeni unê 'ywa dan gaba

lama mana di yənê məlan gə kwandagə yande da. Wala gə mani di 'yaṇa ba əsəragəlê kaw, Māṛī ha walang hara nəm mana gaba damagə dərêw bəṛəṇ lê di. »

¹⁰ « Yarna gun gə dərêw naana managə mani nê baniyê da, nê naṇ kaw ha naa ilê diyê me ca. Gun gə dərêw naana bêdê managə mani nê baniyê da, nê naṇe kaw dərêw ha naalê diyê bêdê me ca. ¹¹ Dərêng naana managə mani nê 'ywa woni lama mana nê dodê sənəlê ka bêdê da, nê lade nê daa da, iwi ha 'yang gandagə əsərangê mo ? ¹² 'Yeni da, mani nê nê gun duwa nê 'yang əsərangê me dərêng naana lê diyê bêdê da, nê dan nê sədêng da, iwi ha 'yang əsərangê mo ? ¹³ Gun mən neyəm alagə nare sər giyê bêdê. Anji alna yande da, ha urê gə mən me, ha gəṇê gə mən bam. Anji ha yêgə mən naṇ me, ha alagə mən ichin. Anê neyəm alaw Māṛī giyê me urê gursu me ca bêdê. » ¹⁴ Managə Jesu way gwale duwa bam pat da, Parisiyê woni dama dwaya gwale duwa di da, cendi aləw mêng dara cendi ur gursu naṇe. ¹⁵ Anji waygə da : « 'Yeni da, anê ur dara nare ba yarnang ba nê i nare nê dusərêng ladəle. Māṛī da 'wocṇ dusərêngdə korgəṇ com. Dara mani nê nare yêrgə ba i nê lade da, Māṛī yêrgə ba i nê acṇe dərêwê. ¹⁶ Bi gə 'wo gə nê Moyis duwa me, gənê woni waya gwale gənê Māṛī duwa me da, gə way gwale dərə i bəg bəra ha dəm nəm wala gə nê Jā lê ba. U gənəṇ managə wala gə nê Jā lê da, gə way nō də nê dwāṛī də nê Māṛī duwa gwale dərə me, wi wi kaw jêr dara ba dəmêlê gə dwana. ¹⁷ Dəm da, nê wayang dwayna biyê gə mani bam hənə managə bi gə 'wo lê da, wom dwoy siyaya me sənə me meyandara day bam. ¹⁸ Gun gə 'ywarna dyamo bam me hana unê deme də dāng da, anji al i acṇa gə gichəni. Dang

tugu, gun gə unê deme də tərêdê 'ywaradê ba da, anji al i acna gə gishəni di me ca. »

Gwale gə diri gə nê gun gə geche me Lajar me

¹⁹ « Wala gə ta də lê da, abe mən gaba 'ywa mani ilê. Anji hurê barge gə ladbe gə 'yogde, gə kili duwa wom nan, səwê jwab-jwab me, wom i mani nê wama nê lade me ca. ²⁰ Ərə, aba naganı mən gə səw sabar jarbe gə 'wogəw Lajar da, hara i ciri duwa bədê jwab jwab. ²¹ Anji ərəmê duwalê da, ur de ba wom haye gə susəgə dodê tabəl gəndêdêlê dara 'ya gə cherni duwa. Me gərade kaw lagdə diyabe duwa me ca. ²² Wala mən, aba naganı di mar. Paja nê daa uw hanəm chêw Abraham tulêwê. Me aba 'ywa mani di kaw mar me gə muw me ca. ²³ Wala gə ta də lê da, aba 'ywa mani di gəl dərən nanı managə beng. Me managə ba u dərêw daa mwom da, yêr Abraham me Lajar me damê alê hən. ²⁴ Ərə, anji swoy ba da : « Aban gə Abraham, yêr naganı ni. Giyey Lajar kaləw a sune dunêw nimiyê, hane həlalənan gə marəjan dara nê gəl dərən nane duwa dərêdêlê. » ²⁵ Abraham wayəw da : « Kal dusəm gum dara əjəm da, tanga mê 'ywa 'ywala dəma bam sənə dədə dəm. Lajar duwa da, tanga 'ywa i wamani me, caga da gə yala asêw həlala dusəwê. Me əjəm da, mê wor i gəlêgə dərənê dəm. ²⁶ Caga da pat kaw neyəm bədə sən, dara dwardêlê da, beng gə geche ilê. Beng gə ta di i yande dara gun ba cilangəne hane sədêninê bədə me, nenin kaw, nê cilangənin ha səwê bədə me ca. ²⁷ Managə ta də lê di, aba 'ywa mani di wayəw Abraham da : « Aban, gəyey Lajar kaləw a hana kərê nê abanê. ²⁸ Dara chamran ji waralê. Kaləw a waynagə gwale gə ta di mwom da, cendi

ha hara mana gaba gəlê dərən̄ gə kalê di bêdê dēm. » ²⁹ Ərə, Abraham cwow wayəw da : « Gə jangə maktubu də nê Moyis lê me, woni waya gwale gə nê Mārī duwalê me kalgə lê, dara cendi ba dayna dēm. » ³⁰ Aba 'ywa mani di cwor wayəw da : « »Yande bêdê, aban gə Abraham. Gun dəmnê daa munêlê hana waynagə da, cendi ha bwa bədêgə. » ³¹ Abraham cwor wayəw da : « Cendi dwayna gwale gə nê Moyis duwa bêdê me, gənê woni waya gwale gə nê Mārī duwa day bêdê me ca da, gun dəmnê daa munêlê hana waynagə kaw cendi ha dwaya gwale duwa bêdê com.

Ala gə ac̣na me kala gə dusi həlala ac̣na dəwê me ca

17 ¹ Jesu waygə paja duwa da : « Səna dədê ka da, mani woni lama nare bwagə ac̣nalê ilê. Dəm da, aba lama jaw asaw bam da, sanga ha bwa bagən ! ² Ladni duwa da, gun gə ya ta de da, ur i maw gə kuṛa də noy kunêwê me asaw managə kurayê. Dara ina i dwe gə 'yêng mən tenene kaw, gə əmnêw lamaw meyandənaw bam bêdê. ³ Asna angal dan, 'yeni woni ladnalê. Chenəm alna ac̣na da, gəsəwe. An̄ji 'wac̣nana ba al i ac̣na da, kal dusəm həlal dəwê. ⁴ An̄ji alna ganəm ac̣na dii wurgəsubu wala mən dalawê me, cwarne hane waynam ba al i ac̣na da, kal dusəm həlal dəwê. »

Dusi də kala

⁵ Woni waya gwale gə nê Jesu duwa wayəw da : « Aba ciri, kal dusərênin də kala jwarna le. » ⁶ Ərə, aba ciri gə Jesu cwogə waygə da : « De dusərêng də kala di, ina i bani ya habda gə gə 'wogə "mutarəd" dərêw de mərə kaw, anê

neyəm wayaw habda ba biyarna daa gə sabəraw ɓurag, hana dəlalna kurayê kaw, an̄ji ha biyara harale. »

Giyê gə ala gə nê aba dama gun dərêwê duwa

⁷ « Ya gun mən dwarzangê mache duwa gaba yigaw laba gamaw mani nê paga inalê, managə an̄ji yarnaw swane bam gərne da, an̄ji ha wayaw hare kalang mê wom mani nê wama mo ? ⁸ Bêdê, an̄ji ha waya : « Dwarzang haye ni me, huray barge dəma səmê, hare mê dʒwagəran ni nê wama me, nê chê me, dome mê ha wama dəma me mê ha cha me sən. » ⁹ Aba ciri di ha neyama alaw mache duwa di doche dara mani nê an̄ji algə di mo ? An̄ji ha alaw doche bêdê. ¹⁰ Yeni kaw, ha 'ya i yande di me ca. Wala gə anê alna mani nê gə urnê ba anê alna da, wayna da : Nê inin moso dəma nê woni dama dərêwê nê pəgəŋ yande. Nê alnin i mani nê dolnin ala. »

Jesu me woni cagəm mwac me

¹¹ Wala gə Jesu ha dara hara Jerisalem da, an̄ji dəm i gə pale gə Samari day gə Galileyê. ¹² Managə an̄ji dəm ciri də mənê da, woni cagəm mwac ha saw dərêw daa, me gəra dəbəgə bam hən səwê. ¹³ Woni cagəm di amsəw gə marəjagə daa nan ba da : « Jesu, aba gəlêgə nare mani, yêr naganin nin de. » ¹⁴ Jesu yêrgə me waygə da : « Hana gəlêgə woni bwasa Mārī di sədêng. » Managə cendi ilê hara lê da, cagəm di sərə bam sədêgəlê. ¹⁵ Gə mən dwařagəlê yêr dara cagəm də ba sərə i bam mwom da, an̄ji cwara gədawê məjac, bwo Mārī jilay gə marəjaw daa nan. ¹⁶ An̄ji gəra pi gubərêw dodê Jesu dərêwê me, əbêr dərêw dodê me alaw Jesu doche. Aba

cagəm gə ka di, i gun gə Samari. ¹⁷ Jesu u gwale way da : « De nare nê cagəm sərə bam sədêgəlê di, i mwac bêdê mo ? Me nê dunamən di, wey day mo ? ¹⁸ Gun mən kaw cwara gəra aləw Mārī doche bêdê, i məje gə ta di mən duwalê mərə. » ¹⁹ Ərə, Jesu wayəw da : « Swo da, mê ha i dara dusəm də, mê kal də me, mê 'ywo nəm gə labiya. »

Dwārī də nê Mārī duwa hara dərə

²⁰ Wala mən, nare nê Parisiyê ur Jesu dara dwārī də nê Mārī da ba hara i mindi na mo ? Anji cwagə waygə da : « Hara gə nê dwārī də nê Mārī duwa dərə da, i mani nê gun ha yaragə gə dərêw bêdê. ²¹ I mani nê gun ha neyama waya da : Hane, tandi i ka ! bêdê me, I ta ! bêdê me ca. Ərmənê dədêngə ladmale. Dwārī də nê Mārī duwa di ilê dwařangê ka dəm. » ²² Ərə, anji waygə paja duwa di ba da : « Wala gə wome harale. Anê ha urê dara ba anê yêr wala gə nê gun gorəndəw duwa dii mən tenene kaw, anê ha yara bêdê sən. ²³ Gə waynang da, Krist di ba ilê ka labaa, ba ilê alê ta da, hanalê bêdê me, wana kalang hanalê bêdê me ca. ²⁴ Yarna cwara gə nê əndi gə gun gorəndəw ni da, wun ya Mārī nê wurən daa siyayalê acn mana dəm kame kame yande. ²⁵ Pi pa da, kal gə gələnən dərən nan me, nare nê wala gə ta dê lê kaw gənən bam me ca do. ²⁶ Wala gə əndi gə gun gorəndəw nê dara cwara da, mani ha alala ya tanga pi bəg, wala gə nê Nowe duwalê de me ca. ²⁷ Wala gə ta də lê da, nare wom me chê me lay namde me wur dəndəragə abje yê me bəraa wala gə Nowe dəmnəm bəruwa gə geche gə 'wogə ark dalawê ba. Mvom da, nimi nê geche gəra 'yêgə nəm bam pat. I Nowe gə dəndaw mərə me bəl wor cendi. ²⁸ Cwara niyê da, wun

ya tanga pi bæg, wala gə nê Lot duwalê de me ca. Nare wom me chê me kâl mani me cwo kâl bam me yigə swagê me aw kululi me ca. ²⁹ Ərə, wala gə Lot dêmê bam ciri də Sodomê da, Mārî 'wa duwa bamadə gə mani woni gurê duwa kalang daa gəra ulgə bam pat. I Lot gə nare nê kərê duwalê me wor bəl cendi. ³⁰ Wala gə nare ha dama ala mani nê dusərêgə ur da, əndi gə gun gorəndəw, nê ha dêmê jisgə yande me ca. ³¹ Wala gə ta də lê da, gun gə bwana gwayni mana gaba bwa gwayniyê daa kulu dəwê, ha neyama chê dêmê kulê dara laya gə mani duwa nê dodê ba bêdê dem. Me gun gə nê 'ywanaw bam yigalê kaw, ha neyama cwara ulay bêdê me ca. ³² Kalna dusərêng gunêng managə gwale gə nê Lot dyamo dərə duwê. Tandi ugədə dədə dara mani dərə nê tardəlê me, 'ywo gə made me ca. ³³ Gun gə urnə ba gamna səw dəwa, anju gəgə gang da ha asa səw bam. Me gun asna səw dara Mārî da, ha dama i labiya gə dərêw bərən. ³⁴ Daŋ wala gə cwara duwalê da, nare sər ha 'ya solbê dədəgəlê ca. Gə ha bərê gə mən me gə ha kala gə mən dodê. ³⁵ Namde sər ha dəbê gine buwê igəlê. Gə ha bərê də mən me, gə ha kala də mən dodê. ³⁶ Abje sər ha dəbê yigalê. Gə ha bərê gə mən me, gə ha kala gə mən dodê. ³⁷ Ərə, paja duwa də urəw da : «Aba ciri, mani nê ta də ha alala i managə wey mo ? » Anji cwogə waygə gə diri ba da : «Managə kumbə ilê da, duni dajar ilê me ca. »

Aba sariya me deme də wambə me

18 ¹ Jesu waygə paja duwa gwale gə diri. Cendi ba amsəna Mārî ajəmarna nəm me, ba kalna sədəgə ba wanagə bêdê me ca. ² Anji way da : «Managə ciri mən də

gecheyê aba a sariya mən ilê. Anji lanəw Mārî bêdê me doləw gə gun bêdê me ca. ³ Ciri də ta də lê kaw, deme mən də wambə ilê me ca. Tandi hara 'ywow me wayəw da : « An sariya nin gə aba maṛande ni. » ⁴ Wala nan anji gəw gwale dərə də bam. Əṛə targəw dāng da, anji wayda : « Nê laynəw Mārî bêdê me dolən gə gun bêdê me ca kaw. ⁵ Ina yande kaw, wambə də ta də jiban nanə. Nê ha adə sariya də lê, dara kal dədə cwarne dūgərənən sumdāng dāng bêdê dəm. » ⁶ Aba ciri way da : « Dwayna aba a sariya gə acne kaw ana sariya ya ta də da. ⁷ Əṛə, anê ərəm dara Mārî ba ha agə nare duwa nê anji anjirəgə sariya bêdê mo ? Nare nê ta də îlê amsawê gə dawa me gə changa me ca da, anji ha wagəlê kalang bêdê man man mo ? ⁸ Nê wayang : Mārî da, ha a sariya də le kalang ma me da. Wala gə əndi gə gun gorəndəw cwaraniyê da, nê ha 'ywa dusi də kala dodê sənə dədə ka ya də nê deme də ta di dərə de ma mo ? »

Abe gə Parisiye me aba hwaga sala me

⁹ Jesu waygə nare gwale gə diri mən dāng, dara nare nê yêr sədêgə ba gə ladəbəle Mārî dərêwê me, yêrgə kwandagə ya ichən de me ca. ¹⁰ « Nare sər hagə ha kulu gə nê Mārîyê dara amsa Mārî, gə mən i Parisiye me, gə mən i aba hwaga sala me ca. ¹¹ Parisiye di so dəbə daa me way dusəwê da : Mārî nê aləm doche dara əndi da, nê i ya nare nê dāng de bêdê. Nare nê ta di i miidi me woni kanja namde me, nê acne me ca. Nê i ya aba hwaga sala gə dəbê alê ta də de bêdê me ca. ¹² Əndi da, dəmas dwaṛəlê mən da, nê u achiyam dən sər. Mani ni nê 'ywa pat nê neyəm mwaj da, nê bəṛə mən 'yaw Mārî. » ¹³ Əṛə, Aba hwaga sala duwa da, bi səw ha dəbê bam hənə.

Anji neyem 'wo dərêw yara daa bêdê. Anji gobə jorgəw dara ba i aba ala acna me way da : « Mārī ni, yêr naganī ni. Nê i gun gaba ala acna. » ¹⁴ Jesu waygə da : « Dwayna, i abe gə ta di me, ha chê dodê hara ulay duwalê dəban acna me, gə Parisiye da, acna worê duwê hurêg. Dara gun gə urnê ba unê dəw daa, anju gaba ciri da, gə ha yêw huraw dodê me, gun gə hurna dəw dodê da, gə ha biyêw gandədə daa. »

Jesu me dine nê 'yêng me

¹⁵ Nare laya dine nê mañ hara nəm 'yaw Jesu dara anju ba bəlnə əsêw sədêgəlê me, ba pinê bəw dədêgəlê me ca. Managə paja duwa yêr yande da, əmêgə hara bam. ¹⁶ Ərə, Jesu 'waga dine nê 'yêng nê ta di səwê me waygə nare da : « Kalne dine nê 'yêng hane 'ywanan, əmnêgə bam bêdê. Dara dwārī də nê Mārī duwa da, i dara nare nê ya cendi nê ta də de. ¹⁷ Nê wayang i gwale səw : Dara gun urnê dwārī də nê Mārī duwa ya dwe gə 'yêng ba urgə wilêw de bêdê da, ha neyama hara ciri də nê Mārīyê bêdê.

Gun gaba 'ywa mani

¹⁸ Jup mən gə geche gəra 'ywo Jesu me urə ba da : « Aba gəlê mani gə lade, nê ha ala i man me, nê ha 'ywa gə bəlê gaba dama gə dərêw bəřêñ də mo ? » ¹⁹ Jesu cwow wayəw da : « Mê 'wogən gun gə lade dara na mo ? Aba ala mani nê lade jwab jwab da, i Mārī mən tenene. ²⁰ Mê 'wocñ bi gə 'wo gə nê Mārī duwa gə way : ba mê kañjəna gun dyamo bêdê, ba mê 'yana gun bêdê, ba mê miyənê bêdê me, ba mê sawna gwale gə kulagə asnaw jam dəwê bêdê me, ba mê lañaw abam me im me ca. » ²¹ Abe gə jup di cwow wayəw

da : « Mani nê ta di pat da, nê algə bəg gə dənani ni dəm. »
²² Managə Jesu dwoy gwale duwa di mwom da, wayəw da :
 « Mani mən worêṃ ala. Kəl mani dəma nê 'ywa bam pat me,
 gursu day da əsəgə nare woni ṇagəni me, mê gəra ha 'ywa
 mani daa səṇ. Mwom da hare, mê pam tarən. » ²³ Managə
 abe gə ta di ba dwoy gwale gə Jesu wayəw mwom da, dərêw
 al ṇagəni naṇ dara mani duwa nê 'ywa di 'yarbar naṇe. Anji
 ur ba kəlgə bam əsəgə nare pəgəṇ bêdê. ²⁴ Managə Jesu
 yêrəw me dərêw al ṇagəni mwom da, anji way da : « Nare
 woni 'ywa mani, hara day gə dwāṛi də nê Māṛiyê da, wom
 naṇe. ²⁵ Gun gaba 'ywa mani hara duwa gə dwāṛi də nê
 Māṛiyê da, wom naṇe, dwoy jambal dəmnê libara dudəw
 bam. » ²⁶ Nare nê dam dwoy gwale duwa di way da : « Ina
 yande da, iwi me ha hara 'ywa bəlê də mo ? » ²⁷ Jesu cogə
 waygə da : « Mani nê dwoy nare dərêgə da, ha dwaya Māṛi
 dərêw bêdê. » ²⁸ Piyer cow wayəw da : « Yêr nenin da, nê
 kalanin mani nin bam pat me, nê pamnin i tarəm, əjəm. »
²⁹ Jesu waygə da : « Nê wayang i gwale gə lade : Gun kalna
 ciri duwa bam labaa dyamo bam labaa chamraw bam labaa
 waṛaw bam labaa dəndaw bam, dara ciri də nê Māṛi duwa
 da, ³⁰ anji ha 'ywa mani duwa nê anji kalagə bam di naṇ,
 dwaya gə pi bam caga ka. Me daṇ wala duwa gə 'yeneyê da,
 anji ha 'ywa bəlê gaba dama gə dərəṇ bəṛəṇ me ca. »

Jesu me made duwa me

³¹ Jesu wol paja duwa nê mwaj di sər daa me waygə
 da : « Hagənanə, dê harang Jerisalem. Gwale gə nare woni
 waya gwale gə nê Māṛi duwa jangəw bəg, dara əndi, gə gun
 gorəndəw di, ha alala lê managə ta də lê di. ³² Nare nê Juwip

ha yêñ 'yagə nare nê Juwip bêdê əsəragəlê. Cendi ha alan mêng me, ha cadban me, ha əsêñ lade sənê me ca. ³³ Cendi ha gwaban gə bəraw me, ha 'yan bam me. Ərə wala subu da, nê ha dêmê daa munəlê me ca. » ³⁴ Ərə, paja duwa di ocñ gwale duwa gə anji way ta di gəndəw hənə bêdê bərən. Dara gwale gə ta di gə budəwe me, ərə cendi kaw ocñ dara anji ba way i dara na me mo bêdê me ca.

Jesu me abe gə dərêw bu me

³⁵ Jesu daygə paja duwa hargə gərgə ib gə ciri də Jeriko. Abe mən gə dərêw bu damê bərmê dugduwê amsalê. ³⁶ Managə anji dwoy nare nê gəre di gədəragə mwom da, anji urgə ba ina yande mo. ³⁷ Nare də wayəw ba i Jesu gə Nasaret me, ba ilê haralê anju. ³⁸ Managə abe gə dərêw bu di dwoy yande da, so swoy ba da : « Jesu gə nê Dabid mwaw, yêr năgəni ni đe. » ³⁹ Nare woni hara pi kwandagə dərêgəlê də aləw gwale, anju ba dəchəna bəw daa. Ərə, anji cor swoy daa nan dəy gə pi bam ba : « Dabid mwaw, yêr năgəni ni đe. » ⁴⁰ Jesu dəbə dodê me waygə cendi ba walnaw abe gə dərêw bu di hane nəm. Managə anji gəra Jesu səwê ibdêñ mwom da, anji urəw da : ⁴¹ « Mê ur ba nê alnam ina mo ? » Anji cow wayəw da : « Aba ciri, nê ur ba nê cwor yêr mana. » ⁴² Ərə, Jesu wayəw da : « Kal dərêm yêr mana di. I dara dusəm də kala me, mê yêr gə mana ta di. » ⁴³ Managə ta də lê dog, anji yêr mana me, ərə so pam Jesu tarəw me 'wogə Mărĩ gə jilay me. Nare nê yêr mani nê alal ta də 'wogə Mărĩ gə jilay me ca.

Jesu me abe gə 'wogəw Jache me

19 ¹Managə Jesu gər ciri də geche də Jerikolê da, anji ur ba jê gə ciri dədə hale. ²Managə ciri də ta də lê di, abe mən gaba 'ywa mani nañ ilê. Abe gə ta də gə 'wogəw Jache. Anji i geche gə nare woni haga sala day. ³Managə ta də lê da, anji kanjə bərmê ur ba yêr Jesu də ba i wi mo. Ərə, anji neyəm yaraw bêdê dara nare də gərə nane me, anji kaw i mwange me ca. ⁴Anji wa ha pi haga daa managə chi dədə dara ba yêr Jesu. Dara Jesu də ha 'wo i bərmê gə ta də me ha hara nəm. ⁵Managə Jesu gəra lê managə ta də lê mwom da, anji u dərêw daa, yêrəw me 'wogəw wayəw da : « Jache, chəy dodê kalang. Laba da, Mārī ur ba nê hana walna dəma lê. » ⁶Managə Jache dwoy yande mwom da, twalala chê dodê kalang gəra 'ywow gə si 'ywala. ⁷Nare di managə yêrəw yande mwom da, pat dayê pat namdəw dodê ba da : Anji ilê hara wala kərê nê gun gaba ala acnalê. ⁸Managə Jesu damê kərê mwom da, Jache so dəbə daa aba ciri dərêwê me wayəw da : « Yêr aba ciri, mani ni nê pat da, nê ha əsəgə dodê korgəñ sər, me nê ha 'wo tulêgə mən 'yagə woni nəgəni. Me gun gə nê salna mani duwa gə bərmê day bêdê da, nê ha 'ywagaw lê diyê di wodə. » ⁹Ərə, Jesu wayəw da : « Wala gə labalê da, Mārī kal dusəw həlal managə dəmê me, nare dəma nê ciri dwaɾəlê dədəgəlê me ca. Dara əjəm kaw, mê i Abraham mwaw me ca. ¹⁰Yarna, əndi gə gun gorəndəw da, nê hara i dara kanja nare nê nole nê 'wocn Mārī bêdê, dara ba nê bəlgəle. »

Gwale diri gə nê jindar dərə

¹¹ Jesu day gə paja duwa yalagə ip gə ciri də Jerisalem. Nare duwa da ərəm dara dwārī də nê Maṛī duwa ba gəlê sədə i managə ta də lê dog. Managə narje dwoy gwale duwa də mwom da, Jesu u gwale gə diri me waygə da : ¹² « Abe mən waṛaw gəndêgə i dolgə so ba ha sənə də hênê, dara cendi ba chinêw dwārīyê do me, ba cwara hara lam də sənə duwa sən. ¹³ Managə anji wor hara sən da, 'waga woni giyê duwa mwaj kwandagə dwaṛagəlê me 'yagə wi kaw jindar mən mən me waygə da : « Hana alnan gə kenge bəraa cwara niyê ba. » ¹⁴ Əṛə, nare nê sənə duwa lê di urəw bêdê me, giyəw nare tarəwê ba hana waynaw dole gə geche da : « Nê urnin dara abe gə ta di ba wamnanin bêdê. » ¹⁵ Managə gə chêw dwārīyê də mwom da, anji cwara hara sənə duwa lê bi. Mwom da, anji 'waga woni giyê duwa nê anji tuni 'yagə jindar ba alnaw gə kenge di, ga cendi ba 'ywo nimi dərə lê diyê mo. ¹⁶ Gə pi chêdê səwê me wayəw da : « Aba ciri, jindar də mê 'yan gandədə di, nê 'ywo nimi dəralê diyê me dayar mwaj. » ¹⁷ Aba ciri də wayəw da : « Əjəm da, mê i aba ala giyê gə lade nanə. Mani nê bani kaw mê algə ladə təba mwom da, nê chəm dole gə geche, mê lam ciri də mwac. » ¹⁸ Gaba di sər chêdê səwê me wayəw da : « Aba ciri, jindar də mê 'yan gandədə di, nê 'ywo nimi dərə lê diyê dayar ji. » ¹⁹ Aba ciri də wayəw da : « Mê i aba ala giyê lade, nê chəm dole geche gə nê ciri də ji dərə. » ²⁰ Gə dang hara gəra wayəw da : « Aba ciri, yêr jindar dəma di i ta. Nê madə gə barge bəw gamdə daa. ²¹ Dara nê lanəme dara mê i gun gə gwale dəma wome. Mani nê mê asəgə əjəm bêdê kaw, mê ugə me, mani

nê gəsəgə bêdê kaw, mê nəlga me ca. » ²² Aba ciri di wayəw da : « Aba ala giyê gə acne, gwale dəma gə waya me asəm gwale dəmê. Mê 'wacnana dara ba nê i gun gə gwale ni ba wome, ba nê u mani nê ba nê asəgə bêdê me, ba nê nəl mani nê ba nê gəsəgə bêdê me ca da. ²³ Mê asən gursə ni di managə bangəlê bêdê man man mo ? De cwara niyê da, nê 'ywo nimi dərə lê diyê bêdê mo ? » ²⁴ Dole di waygə nare nê dəbə lê tuləwê di, cendi ba chabna jindar duwa di ba 'yanaw aba 'ywa mwaj di lê diyê. ²⁵ Cendi cow wayəw da : « Aba ciri, anji jindar duwa di ilê əsəwê mwaj dəm me. » ²⁶ Aba ciri di way da : « Nê wayang, aba ala giyê gə lade da, gə ha 'yawê diyê me, aba ala giyê gə lade bêdê da, ina nê hənə yande kaw, gə ha 'wo bam əsəwê. ²⁷ Dəm da, woni maṛande ni nê ur ba nê lama dwāṛī bêdê da, laynagə hane nəm kunbənəgə bam dərênê caga ka. »

Jesu yala duwa gə ib Jerisalem

²⁸ Managə Jesu way gwale də bam pat mwom da, anji əndêr paja duwa dərəgəlê ba gə hagə ha Jerisalem. ²⁹ Anji haragə gəragə ib gə ciri də gə 'wogədə Betpaje me Betani me, də i kuṛa də olibye tuldəlê. Əṛə, anji giy paja duwa sər dərəwê pi. ³⁰ Anji waygə da : « Hana managə ciri də i dərəngê ta di, anê ha 'ywa kura də dwe də gun ajələdə di mən bêdê sən. Dəbə lê malê, awranadə hane nəm. ³¹ Gun urnəng ba anê yə kura di dana mo da, waynaw aba ciri ure, anju. » ³² Woni giyê nê sər di hargə me 'ywo mani di ya Jesu ba waygə nəm de. ³³ Managə cendi ilê awra kura də lê mwom da, woni ciri urgə da : « Anê awrə kura di ha nəm wey mo ? » ³⁴ Cendi cogə waygə da : « Aba ciri ure »

mwom da, cendi kalgə ha. ³⁵ Woni giyê nê sər di yədə hara nəm 'yaw jesu. Mwom da, cendi lay barge day gə gechide bodə tardəlê, me uw chəw lê diyê. ³⁶ Managə anji ilê haralê mwom da, cendi lay barge day gə gechide darbə dodê bərmê lê dərêwê. ³⁷ Managə cendi chê daa kuṛa də olibye dədə hara dara hara Jerisalem da, paja nê gəṛe di sədêgə 'ywolgə me, bow Mārī jilay gə maṛəjagə daa nan, dara mani nê daṇa nê gechide nê Jesu alagə nê cendi yaragə di. ³⁸ Cendi way da : « Kal Mārī piynê bəw managə dole gə hara gaba ciri suməw di duwê. Me kal həlala jwam damna daa, me Mārī gə daa cog suməw 'wagəna me ca. » ³⁹ Parisiye nê yab nê ilê nare nê gəṛe di dwaṛagəlê wayəw Jesu da : « Aba gəlêgə nare mani, waygə paja dəma di kalgə gə đesna bədêgə daa. » ⁴⁰ Anji cogə waygə da : « Nê wayang, cendi đesəna bədêgə daa kaw, kuṛa ha bwa gura le com. »

Jesu dərêw 'yêngəw dara Jerisalem

⁴¹ Əṛə, managə Jesu gər ib gə Jerisalem da, anji u dərêw yêrdə me nul gura. ⁴² Anji way da : « De məndi kaw, dê 'wacṇana wala gə ta di ba aba neyama 'yay həlala jwam da. Əṛə 'wacṇa gə ta di caga da, gə budəy gandəw dodê. ⁴³ Daṇ wala gə acṇe hara lê diyê me, woni maṛənde diya ha aja gêr liwey daa me chəbêy daa kame kame. ⁴⁴ Cendi ha meyanday bam, məndi, me ha 'ya nare nê dam diyê bam me ca. Cendi ha ichê mani bam pat, gung kaw ha kalaw wara daa bədê. Dara dê 'wocṇ wala Mārī hara dara daray də bədê. »

Jesu managə kulu gə nê Mārīyê

⁴⁵ Jesu dəm kulu gə nê Mārīyê da, anji 'ywor woni kenge nê damê kulê di bam. ⁴⁶ Anji waygə da : « Gə jangə maktubə də nê Mārīyê ba da : Kulu ni i kulu gaba amsa Mārī. Cor man me, anê gədəw mana gə budê gə nê miydi day mo ? » ⁴⁷ Jesu dam kulu gə nê Mārī duwa buwê gəlgə nare mani gə wala wala. Gechide nê nê woni bwasa Mārī day me, woni 'wacna bi gə 'wo me, gechide nê nê Juyib day me, kanjə bərmê dara ba gə 'yanaw bam. ⁴⁸ Cendi 'ywo bərmê gaba ala mani bêdê dara nare də pat dam asə angal day dwe gwale duwa me ca.

Gasnani də nê Jesu duwa

20 ¹ Wala mən, Jesu ilê gəlêgə nare mani managə kulu gə nê Mārī duwa buwê me waygə nō də lade gwale dərə me ca. Gechide nê nê woni bwasa Mārī day me woni 'wacna bi gə 'wo me, woni ala sariya nê gechide me, gəra 'yow. ² Cendi urəw ba da : « Waynin iwi me 'yam gasənani dədə ala gə mani nê ta di mo ? Labaa iwi me 'yam gasənani də ta də mo ? » ³ Jesu cogə waygə da : « Əndi kaw, nê ha urêng gwale mən. ⁴ Jã da, iwi 'yaw gasənani dədə ala batem mo ? Gasənani də ta di swa i daa Mārīyê, labaa swa i nare sədêgəlê mo ? » ⁵ Ərə, cendi gagə ba da : Dê waynang ba swa i Mārīyê da, anji ha wayandə ba dara na me, ba dê kalang dusərêndə Jã duwê bêdê mo. ⁶ Ərə, dê waynang gasənani duwa di ba swa i nare sədêgəlê le, gə ha jarandə gə kuṛa 'yandə bam me ca. Dara cendi 'ocn dusərêgəlê com : Jã di ba i aba giyê gə nê Mārī duwa. ⁷ Cendi cow wayəw ba gə 'ocn Jã gasənani duwa di mana dərə gə ba swa lê də bêdê. ⁸ Ərə,

Jesu cogə waygə da : « Əndi kaw, nê ha wayang gasənani ni də nê algə mani nê ta di mana dərə gə swa lê də bêdê me ca. »

Gwale gə diri gə nê nare woni dəlbê biñê day

⁹ Jesu waygə nare nê gəre di gwale gə diri dāng ba : « Abe mən dəlbə habde duwa nê gə 'wogəgə biñê managə yiga duwa lê. Ərə, anji so dara hara məjəni də yeyê da, u yiga duwa di 'yagə nare nê dāng əsəragəlê. Anji waygə cendi ba gamnaw yiga duwa də le. ¹⁰ Wala gə habde də naa mwom da, anji giyə gun duwa mən ba hane 'ywanagə ba 'yanaw habde ya day di. Ərə, nare nê ta di yəw gobəw me 'yworəw əsəw pəgəñ. ¹¹ Aba yiga di cor giygə gun gə dāng bi. Cendi gwabaw me cadəbaw me, 'ywaraw əsəw pəgəñ me ca. ¹² Ərə, anji giyəgə gaba di subə dāng bi, anji kaw cendi ajəbaw diyabe 'ywaraw bam iche bi. ¹³ Aba yiga di dam ərəm dusəwê ba da : « Ta də da, nê ha ala i man man mo ? Nê ha giyəgə gə gorəndən ni gə nudên gə nê urəw nañ di. Anju da, cendi ga yêw jawe som. » ¹⁴ Managə cendi yaraw haralê da, cendi way bulê dayê ba : « Ta i aba wama dəba duwa di. 'Yanandə gandəw bam me, kal dəba di warnandə nendə. » ¹⁵ Cendi yəw dəmnəm bam iche yigalê me, 'yêw bam. » Jesu urgə da : « Ina yande da, aba yiga di ha ala nare nê ta di man mo ? » ¹⁶ Jesu waygə da : « Aba yiga di harê gə səw duwa 'yagə bam me, ha o yiga di 'yagə nare nê dāng. » Managə cendi dwoy yande da, cendi way da : « Mani nê ta di ha alala bêdê bəreñ. » ¹⁷ Jesu yêrgə 'ywag 'ywag me waygə da : « Gwale gə diri gə jangəw maktubu lê ta di, gəndəw i na mo ? "Kuṛa də woni awa kuləli gənyə bam di, caga da, cor

gədə kura də lade də bağ dədə awa kulu də tandi. ¹⁸ Gun gə wey gə əndarna kuṛa də ta di dədə da, ha piyara bam. Əṛə, gun gə tandi əndarna duwê da, ha dəlaṇara i bam me ca." »
¹⁹ Woni 'wacṇa bi gə 'wo me, gechide woni bwasa Māṛī me, ur ba gə yəw i managə ta də lê di dog. Əṛə, cendi laṅgə i nare nê gəṛe di. Cendi 'wocṇ com dara gwale gə diri gə ta di, anji ba waygə i cendi.

Sala gə nê dole gə Romē duwa

²⁰ Managə ta də lê ba da, woni 'wacṇa bi gə 'wo me, gechide woni bwasa Māṛī me, kal dərêgəlê duwê, me giyəw nare hara səwê al sədəgə ya ba gə i nare nê ladbe de. Cendi gərsəw dara ga ba gə 'yo gwale gə acṇe buwê mo, de ba gə yəw 'yaw geche gə nê Romē day əsêwê. ²¹ Cendi urəw ba da : « Aba gəlê mani, nê 'wocnin dara ba mê way i gwale səw me, ba mê gəl mani gə bərmê day təba me ca. Əjəm da, mê bi gun mən dərêw bêdê bam me ca. Gwale gə nê Māṛī duwa gə mê ur nare ba alnaw da, mê gələw i gə bərmê duwa. ²² Caga da, waynin gwale mən : bi ənda gə 'wo da, ur ba dê 'ywagənw ənda geche gə nê Romē day sala labaa, 'ywagənw bêdê mo ? » ²³ Jesu 'wocṇ kojəgê day də com me waygə da : ²⁴ « Unê gursə də Romē day də mən gəlnən daa. Kal nê yêr sən, gə chə iwi dəwê lê labaa, gə jangə iwi suməw mo ? » Cendi cow wayəw da : « I dole gə nê Romē day dəw. » ²⁵ Əṛə, Jesu waygə da : « Mani nê dol dole da, 'yanaw me. Nê dol Māṛī kaw, 'yanaw me ca. » ²⁶ Cendi 'ywo gwale gə acṇe bəwê managə gwale duwa gə wayəw nare dərêgəlê də bêdê. Əṛə, cendi yəbdə dədəgə me, dam bədəgə məgəmi.

Dəmê gə daa munulê

²⁷ Nare nê gə 'wogə Sadusen, nê way da gun ba marna da, ba ha dămê daa munulê bêdê di, nê yab gəra 'ywo Jesu. Cendi urəw ba da : ²⁸ « Aba gəlê mani, Moyis jangəndə nendə nê Juyip maktubulê ba da : Gun chendəw ba unê deme me ba marna kalnadə dəban dwe da, shəndəw gə wor ta di ba unêdə me, ba yanaw gə dine ba warna gəndəw. ²⁹ Managə ta də lê da, chamre wurgəsubu ilê. Gə pi u deme me mar dəban ya gə dwe. ³⁰ Gaba di sər udə me mar bam me. Gaba di subu udə kaw mar bam me, gə dāng udə mar nəmê bəraa 'yeŋ abje wurgəsubu ba. ³¹ Abje nê wurgəsubu nê ta di mar gə bam pat, dəban ya gandədə dwe. ³² Targəŋ dāng da, deme də kaw mar bam me ca. ³³ Ina yande da, wala gə nare dara dămê daa munulê da, abje nê laydə wurgəsubu di da, deme di ha 'ya iwi dyamo mo ? » ³⁴ Jesu waygə da : « Managə səŋa dədê ka da, abje me namde me lay sədêgəle. ³⁵ Abje me namde me nê Mārī yêrgə ba i nê duwa nê ha dama dərəŋa də dərwayê da, ha 'wo deme bêdê me abe bêdê me ca. ³⁶ Cendi ha mara bêdê dəm, dara cendi ha wunə ya paja nê nê Mārī duwa nê daa de me. Cendi kaw, i Mārī dəndaw dara cendi dămê i daa munulê me ca. ³⁷ Moyis way da wag dara nare ba ha dămê i daa munulê. Managə anji jangə gwale gə nê habde woni jimdi woni gurə duwa day də me, 'wogə gə Mārī lê, ba i Mārī gə nê Abraham duwa me gə nê Isak duwa me gə nê Jakob duwa me ca. ³⁸ Nare nê də yarang gandagə ba mare da, Mārī dərêwê da, cendi mare bêdê. Anji i Mārī gə nare woni dama bəra day, dara nare pat dam bəra dərêwê. » ³⁹ Nare woni 'wacŋa bii gə 'wo nê yab u gwale me way da :

«Aba gəlêgə nare mani, mê way i gwale səw.» ⁴⁰ Ərə, gun mən kaw neyəm urêw gwale dāng bêdê dēm.

Krist i David gorəndəw me i aba ciri duwa me ca

⁴¹ Jesu waygə da : «I man me, nare way ba Krist di ba i dole gə Dabid gorəndəw mo ? ⁴² Dara Dabid də gang kaw way managə maktubə də Pəsomê ba da : Aba ciri gə Mārī wayəw aba ciri ni, hare dam əsən gə abeyê. ⁴³ Ərə, nê com woni mařande dəma ya gage dəma gaba bwa gədam de. ⁴⁴ Dabid kaw 'wogəw Krist ba i aba ciri duwa. Cor man me, anji i gorəndəw mo ?

Nare woni 'wacna bii gə o sariya day

⁴⁵ Managə nare nê gəre di ilê dwaya gwale duwa lê da, Jesu waygə paja duwa ba da : ⁴⁶ «Asna angal dan ladna le me, kalna ala ya nare woni 'wacna bii gə 'wo di de dī. Dara cendi ur hurba barge gə cherbe hara nəm nare dwařagəlê me, ur dara cendi ba alnagə labiya sugəlê me, ur ba gə dam pi managə ladbeyê kwandagə dərêgəlê me, ur ba gə dam cendi pi managə ladbeyê me ca. ⁴⁷ Cendi dam də i doləm dədə lajəba namde nê wambə mani day bam me, amsə Mārī ta ta ya ba gə i nê ladbe de. Cendi nê ta di, sariya day da ha wama dwaya kwandagə day bam pat. »

Mani nê duwani nê nê deme mən də wambə dərə

21 ¹ Jesu uw dərêw daa me yêr nare woni 'ywa mani ilê bwa mani day nê duwani managə magəla lê. ² Anji yêr deme də wambə mən də mani dərə ilê bêdê kaw, so bo chile sər me ca. ³ Ərə, anji waygə nare da : «Dwayna,

nê wayang i gwale səw : Deme də ta di gursə dərə də tandi wudə da, dʒwoy kwandadə di day bam pat. ⁴ Dara nare nê ta di pat wur i mani day nê 'ywa nê wor səʒəgəm me, deme də ta di wur i mani dərə nê lê əsədələ di bam pat. »

Jesu way dara mendara gə nê kulu gə nê Māʒi duwa

⁵ Nare nê mən way gwale dara kulu gə nê Māʒi duwa ladni duwa me, kuʒa də ladəbe də gə aw nəm də me, mani nê ladəbe nê gə hara chəgdə dalawə me ca. Jesu waygə da : ⁶ « Daŋ wala hara lê da, mani nê anê yərgə ta di pat da, ha mendara bam. Kuʒa mən kaw ha wara daa kondədə dədə bəddə. » ⁷ Əʒə, cendi urəw da : « Aba gəlê mani, mani nê ta di ha alala i mindi na mo ? Me i mani na me, ha gəlê dara mani di ba ha alala le di mo ? » ⁸ Jesu waygə da : « Asəna angal dan ladəle dara kal gə lamnang bwanang bam bəddə. Dara nare naŋ o sumən haranəmê me, gəra ha wayang da : Əndi də me, nê i Krist di. Labaa cendi ha wayang wala di ba yala ib dəm da, kalna pama taragə dī. ⁹ Managə anê dwayna nare jarna say, me nare swana gə gwale sədəgə dayê gang me da, kalna ala laŋa dī. Dara mani nê ta di ha alala le pi pa do dəm da, wala di ha 'yaŋa lê ta bəʒəŋ bəddə sən. »

Jesu way dara wamani gə hara lê

¹⁰ Əʒə, Jesu waygə da : « Ciri ha swa jara say gə kwondədə ciri. ¹¹ Wala gə ta də lê da, sənə ha gəgədara nənə me, mwom gaba dəmê mana ha ala narje ciryê jiga jiga me, badəgara də geche ha əndara ciryê jiga jiga me, mani woni ala laŋa naŋ me, mani nê daŋa me, ha swa daa alala me ca.

¹² Pi pa gə mani nê ta di wor alala sən da, gə ha yəbêng gəlêng dərən me, gə ha hara gandang kululi woni dayara nê nê Juyib dayê, bwang gwale dədəngê me, gə ha yəbêng dange me ca. Gə ha hara gandang dolgə nê gechede dərêgəlê me woni wama ciri nê gechede dərêgəlê me dara daran əndi. ¹³ I mani nê ta di me, ha gəlêng bərmê gaba biyê gə sandan di. ¹⁴ Ərmênê dədəngê ladəna le, dara gwale gaba bəlê sədêng da, anê ha dāngəraw yeni bêdê. ¹⁵ I əndi me, nê ha hurang gwale me dərən naa me bədəngê. Woni maṛande dan ha neyəma gaga gandang bêdê me, gwale day ha neyəma dwaya gə dan bêdê me ca. ¹⁶ Abrang me, igərêng me, chamrang me, wərang me, kwandang moso me da, ha bwang gwale dədəngê me cendi ha hura gənêng nareyê gə ha 'ya nê yab bam dwaṛangê me ca. ¹⁷ Narje pat ha gənêng bam dara daran əndi. ¹⁸ Ina yande kaw, wudən nê dədəngê mən ha nwala bam bêdê. ¹⁹ I yê dan gə sədêng waya me, anê ha 'ywa gə bəlê gaba dama gə dərêw bərən di.

²⁰ Wala gə anê dara yara asəngar woni maṛande liyuwê Jerisalem daa da, ərmênê dara wala dəra gaba meyandara wor i ib deŋ dəm. ²¹ Əṛə, nare woni dama wama gə Judeyê da, gə wana hana daa kuṛa dədə. Woni dama kərê Jerisalem da, dəmnê bam iche. Nê gədêgə cindara ? ? bam da, hane ulay bêdê dəm me ca. ²² Dara i wala gaba 'ywala kwale gə jangə gwale duwa managə maktubu lê gə ba ha alala di. ²³ Owe, namde woni gudi gudi me, nê dəndəragə ilê əsəragəlê da, ha ala i man wala gə ta də lê mo ? Dara jiba gə geche ha əndara ciri də ta lê me, Māṛī kaw dusəw ha swa nare nê ciri də ta di lê dədəgəlê me ca. ²⁴ Nare nê ciri də ta lê di nê yab da, gə ha 'yagə gə sugənene nê cherbe me.

Nê mæn da, gə ha yəbəgə kwaynani hara nəm ciri də dangê. Me Jerisalem da, nare nê Juwib bêdê ha dərbêy dodê gə gədəragə bəraa dan wala gə 'yole di neyamna nəm ba. »

Jesu way dara cwara gə nê gun gorəndəw duwa

²⁵ « Gun gorəndəw cwara duwa lê da, mani nê danə ha alala daa dawa lê me, durulê me, dechəwê me ca. Ərə, nare managə sənə dədə da, lanə ha alagə nan me, dusərêgə ha cubêgə me, dara nimi nê kurayê gwabara day me sugədə day me ca. ²⁶ Nare lanə ha sabəgə 'yêgə beyadə gə mani nê ha alala dodê sənə dədə di. Dara dwana də daa ha gəgədarə le. ²⁷ Managə ta də lê da, gə ha yara gun gorəndəw swa daa siyaya dwaşəlê gə dwana me, gə sumi gə 'waga nan me gandəw. ²⁸ Wala gə mani nê ta di dara alala mwom da, dēbnê abnani, yarna dərêng daa, dara wala gə ha kədêng daa di i ib dəm. »

Gəsêni dara dama gə dərənə naa

²⁹ Ərə, Jesu waygə gwale gə diri ba da : « Yarna dwaga me habde pat me sən. ³⁰ Wala gə anê yarna bajəragə kubənê mwom da, anê ocnə dara masəni ba i ib dəm. ³¹ Ina i yandə da, dawa də anê yarna mani nê nê wayang gwale day ta di alnana mwom da, dwāřī də nê Māřī duwa kaw i ib dəm me ca. ³² Dwayna, nê wayang i gwale səw, nare nê wala gə niyê ta di ha mara 'yaņa bam pat ba me, mani nê ta di ha alala sən bêdê. ³³ Mani nê daa me nê dodê me da, ha 'yaņa le, me gwale ni da 'yaņa duwa ilê bêdê. ³⁴ Asəna angal dan, dara kal dusərêng nəmarna bam managə wama gə nan duwê me, cha gə gani nan duwê me, ərəmê gə sənə dədə ka duwê me

bêdê. Bêdê da, cwara gə nê gun gorəndəw gə ta di ha dəmê dədəngə jisgə. ³⁵ Ya law ba də yibə gə goche ta de, dara mani nê ta di ha yibê nare nê dodê sənə lê ka le pat. ³⁶ Damna bəra me amsəna Mārī dəban bwagə gwayni, dara kal anê 'ywo gə dwana dədə dəmê nəm bam managə mani nê wome nê ha alala ta di lê di. Me anê ha dəbə nəm daa gun gorəndəw dərêwê di me ca. »

³⁷ Gə dawa da, Jesu hərəm daa kulu gə nê Mārīyê gəlêgə nare gwaleyê. Ərə gə turgə da, anji dəm ha kuşa də gə 'wogədə Olibiye dədə wala lê. ³⁸ Gə jomni mwom da, nare pat hara 'ywow kulu gə nê Mārīyê dara dwaya gə gwale duwa.

Namdə gwale Jesu duwê

22 ¹ Wala gə ped də nê mapa gə dəban bwaw musəbu di wor ib deŋ. Ped də ta di gə 'wogədə Pak. ² Nare woni bwasa Mārī nê gechide me, woni gəlêgə kwandagə bii gə 'wo me, kanjə bərmê dara bagə yə Jesu 'yêw bam. Ərə, cendi laŋgə i nare nê gəre di dərêgə. ³ Sidan dəm managə Judas gə 'wogəw Iskariyot nudêwê. Judas di i Jesu paja duwa gə dayar gə kwandaw me al mwaj di sər di. ⁴ Anji ha 'ywa woni bwasa Mārī nê gechide me asəngar woni gam kulu gə nê Mārī duwa gechide day me, gagagə ga ba yê Jesu di i man man mo ? ⁵ Cendi sədəgə 'ywolgə me, ərəməw ba gə 'yaw i gursə. ⁶ Anji dusəw ure me, anji kanjə bərmê dara ba yəw nare nê gəre dərêgəlê 'yagə bêdê.

Dwara gə haye gə Pak

⁷ Wala gaba ala ped də nê mapa gə dəban musəbə, də gə ha kundê gəgəriṅ gə dwe gaba Pak di neyəm dəm. ⁸ Jesu giy nê Piyer daygə Jā me waygə da : « Hana dwarnandə haye gaba Pak di. » ⁹ Cendi urəw da : « Mê ur ba nê hananin dwarnaw i wey mo ? » ¹⁰ Jesu cogə waygə da : « Managə anê gərney ciri də Jerisalem me, abe gunê nimi pəṛəmê da, pamna tarəw bəraa managə ciri də anji ha dəmê lê. ¹¹ Əṛə, anê ha wayaw aba ciri gə ta di : « Aba gəlê gə nare mani wayanin ba nê urnəmnin ba da : kulu gə nê ha wamanin haye gə pak lê gə kwanan di ba i wey mo ? » ¹² Gun gə ta di ha gəlêng kulu gə bəle gə daa jaw duwê, gə mani pat ilê dalawê me, anê ha d̄wara haye də lê dalawê. » ¹³ Cendi ha me gəra 'ywa mani di ya Jesu ba ərməgə nəm de. Əṛə, cendi d̄wor haye gə Pak də lê. ¹⁴ Managə dawa turgə dədə wama haye gə Pak di neyəm mwom da, anji dam tabəl bədê gə woni waya gwale duwa də mən. ¹⁵ Əṛə, Jesu waygə da : « Əndi da, nê kanji ba, ba nê wom ganang haye gə Pak di do me, nê ha 'ywa gəlê gə dərən sən. ¹⁶ Dara əndi da, nê wayang da wang, haye gə ta di nê ha wamaw d̄ang bədê bəṛən bəraa d̄an Pak di gəndədə biyarna daa dwāṛi də nê Māṛiyê ba. » ¹⁷ Əṛə, anji u gani gə 'wogəw bē d̄angə amsə Māṛi lê diyê me, way da : « Unê chana pat danê pat. ¹⁸ Dara nê wayang da wang, əndi da nê ha cha bē targən d̄ang bədê bəṛən bəraa d̄an dwāṛi də nê Māṛi duwa hane ba. » ¹⁹ Targən d̄ang da : Jesu u mapa əsêwê amsə Māṛi lê diyê me, b̄wolbəw dodê u 'yagə me waygə da : « Ta də me, i doni gə sən gə gə 'yaw dara darang di. Alna yande me kal dusərêng gunêng nəm dənê. » ²⁰ Managə cendi wom mapa

Luk 22

di bam mwom da, an̄ji u bē d̄angə me al nəm ya de ba algə mapa de pi de me way da : « Dang də ta di, gəl i məlan də d̄ârway də M̄āĩyê gə nare nê bare ni gə bor dodê darang di. ²¹ Caga da, yarna aba ur yêñ kəlêñ bam di kaw, ilê wamalê gan mən. ²² Gun gorəndəw da ha marale 'yang, ya M̄āĩ ba ərəm nəm de. Ayna d̄aŋ ha waraw gun gaba yêw kəlêw bam di. » ²³ Ərə, paja duwa di urbə sədêgə da, iwi mən me ba ha ala mani nê ta di d̄waɾagəlê mo ? Iwi me ha 'ya i geche mo ? ²⁴ Paja nê nê Jesu duwa nasə naŋ ba d̄waɾagəlê da, iwi me ba ha 'ya geche day mo ? ²⁵ Jesu waygə da : « Dolgə nê səŋa dədê ka da, lam dwāĩ nare day dədêgəlê me, woni lama dwāĩ kwandagə dədêgəlê da kal sədêgə gə 'wogəgə ba i woni ala mani nê lade. ²⁶ Dəm da, 'yeni dan da, kal ina yande bədê. Ladni duwa da, gun gə geche dərêngə da, cwana səw dwe gə 'yêng me, aba lama nare dədêgəlê da, cwana səw aba alagə nare giyê. ²⁷ Ya ərəmê danê da : Iwi mən me i geche mo ? Aba dama tabəl bədê labaa aba alagə nare giyê mo ? I aba dama tabəl bədê bədê mo ? Əndi da, nê ilê d̄waɾangê ya aba ala giyê de. ²⁸ 'Yeni da, anê d̄əbə gan woy managə wamani gə 'ywonê. ²⁹ I dara ta di me, nê ərə 'yang dwāĩ də nê M̄āĩ duwa di ya aban ba wun nəm gandədə de. ³⁰ Yande da, anê ha wama me cha me managə tabəl ni bədê dwāĩ niyê me, anê ha dama gagegeyê ya dolgê de lana ge dwāĩ managə gangole gə nê Israyel daygə mwac di sər duwê. ^a

^aNare way ba : gangole gə mwac di sər di i nare nê nê M̄āĩ duwa.

Bəlê gə bi sarni gə nê Piyer duwa

³¹ Aba ciri gə Jesu 'wogə Piyer da : « Simo, Simo, asə angal dəma ladəle dara sidan ur Mārī dara ba də lugiyênge ya ba gə lugi gə swagə dāngê de. ³² Ərə əndi da, nê amsê Mārī daram dara kal dusəm də kala di cwarna targəŋ bêdê. Wala gə mê cwarne dāngərana gwale dəma da, hurêgə chamram abnani dusêrgəlê. » ³³ Simō cow wayəw da : « Aba ciri, əndi da inê i managə dange labaa madeyê kaw, nê ha hara i gandəm. » ³⁴ Ərə Jesu way da : « Nê wayəm, Piyer, laba managə gəray wor swaya hərda sən da, mê ha bəlê bəm sarni di subu ba mê wocŋin bêdê.

Wamani gə hara lê

³⁵ Ərə, Jesu urgə paja duwa da : « Wala gə tuni nê kəjêng pi dəban 'wo gə gursu əsərangê me magəla əsərangê me laya gə gəbande me da, ina jalang mo ? » Cendi cwow wayəw da : « Mani mən jalnin bêdê. » ³⁶ Anji waygə da : « Ərə caga ka da, gun gə gursu duwa inalê da, unê daa əsêwê me gə magəla duwa inalê kaw, unê daa əsêwê me ca. Me gə sugənê duwa inalê bêdê da, bəŋê nê barge duwa gə chêre kəlnê bam me, kəlnê nəm mən. ³⁷ Dara nê wayang gwale gə jangəw maktubulê di, neyamna nəm dənê : Anji gə asəw managə nare woni ala mani nê acne dwaŋagəlê me, dāng tugu, mani nê gə ərəm dara dən da, 'yaŋa nəm me ca. » ³⁸ Cendi cwow wayəw da : « Aba ciri, sugənene sər ilê ka dəm. » Anji cwor waygə da : « Ta di neyəme dəm.

Kuṛa də olibiye dədə

³⁹ Jesu dәмә hara kuṛa də olibiye dədə ya te ba gә al nәм pi de. Әrә, paja duwa kaw pamaw tarәwә me ca. ⁴⁰ Managә cendi gәra managә ta dә lә di mwom da, anji waygә da : « Amsәna Mәrї dara kal anә bwarna bam managә mani woni gәrsәngә di lә bәdә. » ⁴¹ Әrә, anji da bi duwa sәw bam hәnә kal bulә day wor bam bәni, piy guburәw dodә me amsә Mәrї. ⁴² Anji way ba da : « Aban, mә urnә da, gәlәgә dәрәn gә ta di chow bam gә tulәn. Ina yande da, al mani urә dәmalә, kal ala urә niyә di. » ⁴³ Managә ta dә lә da, paja mән gә nә Mәrї duwa gә daa dәмә duwә 'yaw dwana. ⁴⁴ Jesu laṇa gә geche alәw me, anji amsә Mәrї da daa me, laṇa duwa wuṇa bare de me susgә bor dodә. ⁴⁵ Managә anji amsә Mәrї de bam pat mwom da, anji so ha 'ywa paja duwa. Cendi dәрәgә al nәgәni bogә i nuni. ⁴⁶ Jesu waygә da : « Dara na me, anә i nuni yande mo ? Swana, amsәna Mәrї dara kal anә bwarna bam managә mani woni gәrsәngә dә ilә bәdә. »

Yә gә nә Jesu duwa

⁴⁷ Managә Jesu gwale duwa wor bәwә sәn da, nare nә gәrә di dәмәw daa. Abe gә gә 'wogәw Judas gә i Jesu paja duwa gaba alagә kwandaw mwaj di sәр di, әndara nare nә gәre di dәрәgәlә. Anji hara 'ywo Jesu dara ba chәchәм gajaw. ⁴⁸ Jesu wayәw da : « Judas, i chәchәмә gә gajan me, mә ha yә gә gun gorәndәw kәlәw nәм bam mo ? » ⁴⁹ Managә Jesu paja duwa di yәr dara ba gә ha yәwe mwom da, cendi duwa di urәw daa : « Aba ciri, nә ajbәnagәnin gә sugәnene nә sorbe di mo ? » ⁵⁰ Managә ta dә lә di dog, paja mән so

ajə aba ala giyə gə nê geche gê woni bwasa Māřĩ nê gechide day sumu gə əsêw gə abeyê led, saw bam. ⁵¹ Əřə, Jesu so waygə da : « Kalna ala yande fı. » Me anji bəl əsêw managə abe di suməwê me suməw di wal daa bi. ⁵² Jesu so way gə woni bwasa Māřĩ gechide day me, asəngar woni gama kulu gə nê Māřĩ gechide day me, gechide nê nare day me nê hara ba gə yəw di ba da : « Anê yêrên ya ba nê i mē de labaa man me, anê hara gə sugunene nê sorbe me cilande me mo ? » ⁵³ Wala gə wala nê dama ganang kulu gə nê Māřiyə kaw, anê neyəma yên bêdê. Əřə laba da, i dawa dan də də ala mani nê dərêng ur me, i dawa də nê sidan dəra dədə gəlê gə dwana dəra me ca. »

Bəlê gə bi sarni gə nê Piyer duwa

⁵⁴ Managə cendi yə Jesu da, woləw ha nəm kərê nê geche gə nê woni bwasa Māřĩ gə gecheyê. Əřə Piyer da, wor bam hən pam tarəw. ⁵⁵ Ciri dwařəlê dən da, cendi lam duwa me dayar damê wunəlê me, Piyer hara dam dwařagəlê. ⁵⁶ Deme mən dədə ala giyə yərêw damalê duwa bədê, kal dərêdê duwê der me way da : « Gun gə ta di kaw, i gandəw me bêdê mo ? » ⁵⁷ Əřə, Piyer bəl bəw sarni me way da : « Deme də ga, nê 'wocnəw bêdê. » ⁵⁸ Bam da, gə mən gəra yêrəw me way da : « Əjəm kaw, mê i gun duwa də me bêdê mo ? » Əřə Piyer cwow wayəw da : « Abe ga, nê i gun duwa bêdê. » ⁵⁹ Bam al ya dawa mən de da, gə dən gəra ajimar gandəw ba da : « Yang gun gə ta di kaw, i aba hara gə Jesu di mən me bi duwa kaw i gə wama gə Galileyê me ca. » ⁶⁰ Əřə, Piyer cwow wayəw da : « Abe, ga gwale dəma gə mê wayəw ta di, nê 'wocnəw bêdê. » Managə anji wor ilê waya gwaleyê

səŋ da, gəray swoy hərda. ⁶¹ Ərə, aba ciri gə Jesu cwa dərêw yêrəw dər me Piyer dusəw guw managə gwale gə abavciri wayaw pi ba da :vLaba pi pa gə gəray wor swaya hərda səŋ da, mê ha bəlê bêm sarni dənê dəm subu dara ba mê 'wocnən bêdê. ⁶² Ərə, Piyer dəmê gəra dəbə iche me, sojə gura swajagə acnə.

Wudərəw gə nê Jesu duwa me gwaba duwa me

⁶³ Nare woni gama Jesu di aləw məng, chadbəw me gobəw me ca. ⁶⁴ Cendi legərəw dərêw daa, me urəw ba da : « Mê ina i gun gə Măřĩ giyêw da, gu gun gə gobəm di. » ⁶⁵ Ərə, cendi cwor chadbəw widərəw naŋ đwoy gə pi bam.

Jesu managə kulu gə geche gaba ala sariya lê

⁶⁶ Managə mana wal bam mwom da, gechide nê nê nare day me gechide nê nê woni bwasa Măřĩ day me, woni 'wacna bi gə 'wo me dayara me waya ba gə walna Jesu hana nəm mana gaba ala sariyalê. ⁶⁷ Woni ala sariya di wayəw da : « Mê ina i Krist da, wayənin daa. » Jesu cwor waygə da : « Nê waynang yande kaw le, anê ha yê gwale ni bêdê com. ⁶⁸ Ərə əndi de, nê urnəng gwale əndi da, anê ha cwanê diyê bêdê. ⁶⁹ So ka ha pi da, gun gorəndu ha dama Măřĩ gaba dwana əsêw gə abeyê. » ⁷⁰ Cendi pat dayê way ba da : « Əjəm da bag, mê i Măřĩ gorəndu mo ? Anji cwor waygə da : « I 'yeni di gang me, anê way ba nê i Măřĩ gorəndəw. » ⁷¹ Ərə, cendi way ba da : « Dê kanjang i gwale na đang đang mo ? Dê dwayang gwale gə sumdêndə ənda ta mwom me, ina đang tugu mo ? »

23 ¹ Ɖɔ̀ɔ̀, nare nê gɔ̀ɔ̀ nê dayar di bɔ̀ɔ̀n daa me wala Jesu hara gandəw dole gə Pilat dərêwê.

Jesu managə Gubenêr gə Pilat dərêwê

² Nare nê gɔ̀ɔ̀ nê wala Jesu hara gandəw di, so sabəw gwale dəwê ba da : « Abe gə ta di, nê 'ywawnin ilê lama nare bwagə bam me, waygə nare ba 'ywagənanaw dole gə Cesar sala bêdê me, an̄ji way da, ba i Krist dole gə geche me ca. »

³ Pilate urəw ba da : « Ɖjəm me, mê i dole gə Juwip day di mo ? » Jesu cwow wayəw da : « Ya ba mê way nəm ta de. »

⁴ Ɖɔ̀ɔ̀, Pilat waygə woni bwasa M̄ɔ̀ɔ̀ nê gechide me, nare nê gɔ̀ɔ̀ di me ba da : « Gun gə ta di, nê 'ywo gwale gəndəw nəm tenene gaba bwaw dəwê bêdê. »

⁵ Ɖɔ̀ɔ̀, cendi ajəmar gə gwale di com com ba da : « An̄ji hawun nare me gəlêgə nare gwale me. An̄ji di gwale duwa gə ta di gəndəw mana gə Galile me, gawun Jude pat me, dəmê nəm ka me ca. »

⁶ Managə Pilat dwey yande da, an̄ji urgə da : « Gun gə ta di ba i gə Galile mo ? » ⁷ Managə dole Pilat 'wocn̄ dara an̄ji ba i gun gə Galile wama gə nê dole Herod lê da, an̄ji giyəw səwê dara wala gə ta də lê di, an̄ji damê managə Jerisalem.

Jesu managə dole gə Herod dərêwê

⁸ Managə Herod yêr Jesu mwom da, səw 'ywoləw nañ dara an̄ji ur ba yêrəwê bəg. An̄ji ur ba yêrəw dara gwale gə gə way dara daraw dəm me an̄ji ərəm de, an̄ju ba alna mani nê daña ba yêr. ⁹ An̄ji urbə Jesu di gwale nañ me Jesu asəw gwale lê diyê bêdê bəɔ̀ɔ̀. ¹⁰ Managə ta də lê da, woni bwasa M̄ɔ̀ɔ̀ nê gechide me, woni 'wocna bi gə 'wo me, dɔ̀bê lê Jesu tuləwê ilê bwaw gwale gə gechide dəwê. ¹¹ Ɖɔ̀ɔ̀, Herod me

asəngar duwa me, cadbə Jesu me aləw məng me ca. Anji lay barge gə 'ywoḡde hurəw Jesu səwə me, cwow giyəw nê Pilat lə bi. ¹² Pi da Pilat daygə Herod nê i gə maṛande lə bulə dayə kaw. Əṛə, wala gə ta də lə cendi cor yəgə məlan daa bi. Jesu al mani bəđə me, gə bo gwale duwə. ¹³ Gubernêr Pilat daya woni bwasa Māṛī nê gechide me, woni đəbə kwandagə gə dərəḡələ me, nare pat me gəra nəm. ¹⁴ Me anji waygə da : « Anə yən abe gə ta hara nəm ba i aba lama nare meyandagə bam. Cor nê urəw gwale managə dərəngə kaw le, nê 'ywo gwale gə acṇe gə anə sawaw asaw duwə di buwə bəđə. ¹⁵ Anə yər, dole gə Herod kaw 'ywa gwale mən buwə bəđə me 'ywarandə nəm gandəw bi. Ba, abe gə ta di al mani nê acṇe hənə nê neyəm yaw bəđə. ¹⁶ Caga da, nê ha gwabawe gə bəṛaw me, nê ha gənəw i daa. ¹⁷ (Te duru day gə pet də Pak lə ba da, gə gərgə dange mən daa baba.) ¹⁸ Nare nê gəṛe di bəṛəṇ bwo gura pat dayə ba da : « Gərnin Barabas daa, anju me, Jesu da meyəndəw bam. » ¹⁹ Abe gə Barabas ta di gə yəw i dara anji dayar gə nare al gwale gə dolgə nê nê ciri dəđə me 'ya gə gun me ca. ²⁰ Dang tugu, Pilat waygə nare gwale dara dusəw ur ba gər Jesu di daa. ²¹ Əṛə, cendi bəṛəṇ bwo gura naṇ ba da : « Beyangənaw daa habda gə dagələlə ! Beyangənaw daa habda gə dagələlə ! » ²² Pilate waygə đang gaba di subu ba da : « Abe gə ta di al ina nê acṇe ɓag mo ? Nê 'ywa mani nê acṇe hənə səwə nê neyəm 'yaw nəm bəđə. Caga da, nê ha gwabawe me, nê ha gərəw i daa. » ²³ Əṛə, cendi di ajəmar me bəṛəṇ bwo gura naṇ, ur dara cendi ba beyangənaw daa habda gə dagələlə. Me gura day di đwey dəw bam. ²⁴ Anji ərəm ba algə mani nê dərəḡə ba ur də le. ²⁵ Anji gərgə gun daygə cendi urəw gə yəw dara ala gə gwale

gə dolgə di me 'ya gun me di daa. Ərə Jesu da, cendi ba alnaw mani nê dusərêgə ba ur.

Bərmê gaba hara mana gə Kalber

²⁶ Wala gə cendi yê Jesu hara gandəw da, gə 'ywa abe gə gə 'wogə Simo gə ciri duwa Sirene swa bam yigale bərmələ me, asəngar yêw 'wow habda gə dagəla asaw dəwê, ba pamna gə Jesu tarəw. ²⁷ Nare nê gərə nañ pamaw Jesu taruwê me, namde kaw ilê nare dwaregələ me gobə jworgagə nul nəm daraw. ²⁸ Jesu cwa dərêw dədəgələ me waygə da : « Namde nê Jerisalem, nulnê nê andi bədə. Nul sədəng dan, 'yeni me dəndərang me ca. ²⁹ Yarna, wala haralê gə ha waya da : Namde nê madərə me nê dii mən yê dwe bədə me, nê dine chê najəragə bədə me ca da, sədəgə ha 'ywalagəle. ³⁰ Wala gə ta də lê da, nare ha wayadə kuşa də gechide ba : Ədarne dədəninê ! Me cendi ha wayadə kuşa də dine ba : Budənine ! ³¹ Habda gə bəra kaw gə alnaw yande da, gə woye da gə ha alaw dwaya bam bədə mo ? ³² Managə ta də lê da, gə yəbê nare woni ala acna sər haranəm ba gə bəyəndəgə daa habde nê dagələleyê bamgə gə Jesu mən.

Nare bəyəngə Jesu daa habda gə dagələlê

³³ Managə gə yê Jesu hara gandəw managə gə 'wogə di kungəng dərəlê də mwom da, gə bəyəngəw daa habda gə dəgalələ me gə bəyəngdə nare woni ala mani nê acne sər gəndu me. Gə mən əsêw gə abeyê me gə mən əsêw gə jeleyê me ca. ³⁴ Jesu way da : « Aban, kal dusəm həlal managə dədəgələ, dara mani nê cendi algə ta di 'wocn gəndəgə bədə. » Ərə, asəngar gobə jagiy əsə gə barge duwa. ³⁵ Nare

nê gəre da bəbə tuluwê yêrəwe me, dolgə nê nê Juwip day da aləw mæng ba da : « Anji bəl nare nê dang me cwor man me, anji de ina Krist gə Māřĩ biyəw da, bəl səw duwa daa bəđê mo ? » ³⁶ Asəngar di kaw aləw mæng. Cendi chidê hara səwê u bē gə yale 'yaw, ³⁷ me cendi wayəw da : « Mê ina i dole gə nê Juwip day da, bəl səm dəma daa ! » ³⁸ Daa dəwê da gə janga mani babəralê ba da : "Ta di i dole gə Juwip day di." ³⁹ Woni ala mani nê acne nê gə babəřəgə daa gandu mən ta di, gə mən aləw mæng ba da : « Bag, mē i Krist də ga bay, bəl səm dəma daa əjəm me, bəl nin me ca. » ⁴⁰ Əřə, gə mən so aləw gwale ba da : « Əjəm da, mē laŋəw Māřĩ bəđê. Əjəm kaw, mē ilê jibalê ya anju de me ca. ⁴¹ Jiba ənda da, i gə bərmê duwa, i mani ənda nê ala me harandə gə jiba ta di. Me anju da, al mani nê acne mən tenene bəđê. » ⁴² Əřə, anji way Jesu da : « Wala gə mē dara lama dwāřĩ dəma da, kal dusəm gum dənê. » ⁴³ Jesu cwow wayəw da : « Dwey, nê wayəm i sədə. Dawa də laba lê da, mē ha hara dama gan ciri ni də daa lê. »

Made də nê Jesu duwa

⁴⁴ Managə dawa dəbə ciri dwařəlê da, diləm əbə mana daa kədab səna dədə da bəra dawa pagar nəm ba. ⁴⁵ Dawa budə sədə bam me, barge gə geche gə maw kulu gə nê Māřĩ dalawê da jêr bam car korgəŋ sər. ⁴⁶ Əřə, Jesu swoy mařəjaw da nan ba da : « Aban, nê 'wayam dundən əsəmê. » Managə anji way gwale gə ta di bam mwom da, bəw som. ⁴⁷ Managə geche gə asəngar day yêr mani nê ta di mwom da, anji 'wogə Māřĩ gə jilay ba da : « Abe gə ta di i aba ala mani təba 'yang. » ⁴⁸ Nare nê gəre nê gəra dəbə yêr mani nê alal ta di gə dərêgə

da, cendi gobə jwargagə cwor ha nəm. ⁴⁹Nare woni 'wacna Jesu pat me, namde nê swa gandəw Galile ba me ca da, dəbəgə bam həne me, yêr nəm gə mani nê alal ta di.

Mo gə nê Jesu duwa

⁵⁰Managə ta də lê da, abe mən gə 'wogəw Josep ilê. Anji ilê gechide nê woni ala sarya nê nê Juwip day dwaṛagəlê me, anji i gun gə lade gaba ala mani təba. ⁵¹Mani day nê cendi ərməgə me algə ta di me ca da, anji dusəw ur bəddə. Abe gə ta di ciri duwa i managə Arimate də i ciri də nê Juwip day. Anji damê bada dwāṛi də nê Māṛi duwalê. ⁵²Josep so ha 'ya Pilat urəw ba 'yanaw Jesu kumbə duwa ba ha mo dodê. ⁵³Managə anji urê Pilat mwom da, anji biyê Jesu kumbə duwa dodê. Anji legərəw daa gə barge gə buragə me, uw ha asa managə munu gə poləw kuṛa dwaṛəlê. Munu gə ta di, i gə di mən gə wor mo gun lê sən. ⁵⁴Wala gə ta di, wala gaba dagəra mani beyada gə sabat. Dara sabat di, i wala gaba bwa gwayni. ⁵⁵Managə ta də lê da, namde nê swo gandəw managə Galile di pam Josep tarəw. Cendi ha gəra ha yara munu di gaba gə mu Jesu di i man man mo. ⁵⁶Cendi cwara hara ulay, gəra dangəṛə swani gə biye me itər me ca. Əṛə, wala gə sabat da, cendi bwo gwayni ya biy gə 'wo gə nê Moyis ba way nəm de.

Paja nê nê Māṛi duwa me munu gə nê Jesu duwa me

24 ¹Gə dəmas gə jomni coṛəṛê da, namde lay swani gə biye gə cendi dangərəw di əsəragəlê, ha nəm munulê. ²Cendi 'wo me yara kuṛa də gə dechə gə munu bəw di, nogəṛêr əndêr bam tulənê. ³Əṛə, cendi dəm munulê

di me yêr aba ciri gə Jesu kumbu duwa ilê bêdê. ⁴Managə cendi ilê urbə sêdêgəlê ba da, mani nê alal ta di gəndêgə ba i man mo da, abje sər gə barge gə 'ywoğde sêdêgəlê dêmê jîsgə dəbê dərêgəlê. ⁵Laŋa algə me, cendi hurbê dərêgə dodê səŋalê. Ərə abje nê sər di waygə da: «Anê kaŋji gun gə bəra managə nare nê mare dwaŋagəlê dana mo? ⁶Anji ilê ka bêdê, dəm daa munulê. Kalna dusərêng gunêng gwale gə tuni anji wayang managə wor nəm Galile səŋ di. ⁷Anji wayagə pi da, kal gə yənê gun gorəndəw 'yanagə woni ala acŋa əsəragəlê, me gə beyəngənaw daa habda gə dagəla duwê me, wala gə subu da, anji dêmê daa munulê.» ⁸Ərə, namde di dusərêgə gugə gwale gə nê Jesu duwa di duwê. ⁹Cendi swo munulê di, cwara hara gəbgə paja nê mwac dii mən di me, nê dāng pat nê gəndêgə wor me ca di, gwale gə ta di pat. ¹⁰Namde nê gəra gəbgə paja gwale gə ta di, i nê Mari də Magdala me Jan me Mari də nê Jak iw me namde nê dāng woni hara gandagə me ca. ¹¹Ərə, paja di yêr gwale gə namde wayəw ta di ba i səw bêdê me, kal dusərêgəlê diyê bêdê me ca. ¹²Managə ta də lê da, Piyer so wa ha munulê di me, anji gəra dîmbəl yêr munu dalaw me, yêr barge gə gə legərəw nəm di ilê mərə. Anji cor ha ulay me, dusəw cubəw dara mani nê alal ta di.

Jesu managə bərmê gə Emayus lê

¹³Wala gə ta də lê di dog, Jesu moso duwa nê sər sogə hargə managə ciri də gə 'wogə də Emayus. Ciri də ta di bulê daygə Jerisalem da neyəm ya kilometər mwac di mən de. ¹⁴Managə moso di ilê haralê da, cendi kəbê mani nê alal ta di pat gwale dayê dərêgə daa. ¹⁵Managə cendi ilê

kəbalê me ilê gəgalê naŋ me da, Jesu chədê gə suw duwa əndər ha gandagə mən bərmêlê. ¹⁶ Ərə, mani əmgə yaraw 'wacŋaw bam. ¹⁷ Jesu waygə da : « I gwale na me, anê gagaw daa hara lê bərmêlê mo ? » Ərə cendi dəbə dodê me dərêgə al ŋagəni. ¹⁸ Nare nê sər ta di dwaŋagəlê da, gun mən gə 'wogəw Kəlopas wayəw Jesu da : « Hay, Jerisalem ka da, i əjəm mən tenene me, mê 'wocŋ mani nê alal wala gə ta də lê di bêdê ɓa. » ¹⁹ Jesu waygə da : « Ina di alal ɓag ɓara ? » Cendi cwow wayəw da : « Mani nê 'ywo Jesu gə Nasaret, gə i aba waya gwale gə nê Măřĩ duwa gaba dwana. Anji al mani me way gwale me gə dwana Măřĩ dərêwê me nare dərêgəlê me ca. ²⁰ Nare ənda woni bwasa Măřĩ nê gechide me, woni dəbê kwandagə dərêgəlê me yəw 'yagə nare nê Rome, bow gwale duwê dara ba gə 'yanaw bam me ɓabəŋəw daa habda gə dagələlê. ²¹ Nenin da, ərəmê ninê da, nê waynin i anji me ba i gun gə ba ha kədê nare nê Israel daa nare nê Rome əsəragəlê, me əŋə cwor made duwalê ba da, neyəm ya wala subu de. ²² Dang da, namde nin nê yab nê ilê dwaŋaninê di gəra wayənin gwale gə nê yəbdənin dədənin. Cendi 'wo munulê gə jomni coŋəŋə ²³ me cendi 'ywa Jesu kumbu duwa munulê bêdê. Cendi cwara hara gəbgə nare ba paja nê nê Măřĩ duwa ba dəmê gəra waygə anji ba dəm ya damalê bəra. ²⁴ Dang tugu, nare nin nê yab 'wo managə munulê di me yara mani di ya namde ba gəra kəbgə nəm de. Me anju da, cendi yaraw bêdê. » ²⁵ Ərə, Jesu waygə da : « Hay 'yeni da, anê i nare woni 'wacŋa mani bêdê me, nê kal dusərêgə kalang managə gwale gə nê Măřĩ duwa gə woni waya gwale duwa wayəw di bêdê. ²⁶ Anê 'wocŋ dara Krist di ba ha 'ywa wamani pa, dome ha hara dama nəm daa

managə sumi 'wogə duwa gə daa lê sən bêdê mo ? » ²⁷ Ərə, Jesu bigə gwale gə gə way dara daraw managə maktubu də nê Mārîyê pat. Gwale gə ta di, anji swo gandəw managə maktubu də nê Moyis lê me woni waya gwale gə nê Mārî duwa lê pat me ca. ²⁸ Managə cendi gəra ciri də cendi ur ba gə ha lê di ib mwom da, anji asə diri ya ba dægə ha i pi de. ²⁹ Managə ta də lê da, cendi ajəmar gandəw ba hane walna gandagə dodê, dara dawa ba 'yene. Ərə anji dəm kərê ha dama gandagə. ³⁰ Managə anji dam gandagə wama buwê da, u mapa əsəwê, amsə Mārî lê diyê, bəlbəw dodê me u 'yagə. ³¹ Managə ta də lê da, dərêgə tənêr bam me, cendi 'wocnəw. Ərə anji so kwala bam dwaregəlê. ³² Cendi wajəbə bulê dayê ba da : « Managə anji wayandə gwale hara lê bərmê lê me, biyêndə gwale gə gə jangəw maktubu lê di gəndəw daa me da, dusərêndə urə ya duwa de bêdê mo ? » ³³ Ərə, cendi so managə ta də lê di dog, cor ha Jerisalem bi. Me cendi gər ha 'ywa Jesu paja duwa nê mwaj di mən di me, woni bwagə di me dayar ilê gandagə. ³⁴ Nare nê dayar dodê ta di waygə da ba : « I sədə 'yang, aba ciri di ba dəmê daa munulê me, Simon kaw ba yaraw me ca. » ³⁵ Ərə, paja nê sər di ajə gənən kəbəgə day mani nê 'ywigə managə haralê bərmê lê di. Me cendi kaw ba gə 'wacnaw i wala gə anji 'wo mapa bwalba dodê əsêgə nəm ta di lê me ca.

Jesu paja duwa dwaregəlê

³⁶ Managə paja nê sər di ilê kəbêgə gwale gə ta di lê sən da, Jesu dəmê gəra dəbə dwaregəlê me waygə da : « Həlala jwam gə nê Mārî duwa damna gandang. » ³⁷ Cendi sədəgə sadəgə, me laŋa algə me, cendi ərəm ba gə yêr i dundi.

³⁸ Ɖɔ̀ɔ̀, Jesu waygə da : « Dusə̀rə̀ng saw nimi me, anê gagə dusə̀rə̀ngê me yande dara na bara ? ³⁹ Yarna, əsan me gədan me, i əndi di bag. Bəlnən yarna sən, dundi da doni dərə me, gusən dərə me ilê bədê. Me əndi da, doni ni me gusən ni me ilê, ya ba nê yə̀rnəm ta de. » ⁴⁰ Managə anji waygə gwale gə ta di bam mwom da, anji gəlgə əsəw me gədaw me ca. ⁴¹ Managə cendi kal dusə̀rə̀gə bədê sən kaw, sədəgə 'ywołgə me, yəbdə dədəgə me. Ɖɔ̀ɔ̀, anji urgə da : « Mani nê wama ilê hənə bədê mo ? » ⁴² Cendi 'yaw doche gə waa. ⁴³ Anji uw woməw daa dərəgə lə. ⁴⁴ Ɖɔ̀ɔ̀, anji waygə da : « Mani nê gə way dara daran managə bi gə 'wo gə nê Moyis lə me, woni waya gwale gə nê Māri dayə me diriyə me di, ba alnana. Ta di me, i gwale gə tuni nê wayang gandəw managə nê wor nəm dwaɾangə sən di. » ⁴⁵ Ɖɔ̀ɔ̀, anji tənɡə dərəgə bam dara cendi ba 'wacnana mani nê gə jangəgə maktubu lə di. ⁴⁶ Ɖɔ̀ɔ̀, Jesu waygə da : « Gə jangə maktubu lə ba : Krist di gə ha gələw dərəw nənə me, anji ha marale me wala subu da, anji ha dəmê daa munulə. ⁴⁷ Ɖɔ̀ɔ̀, gə asənagə nare nê sənə dədê ka pat berni duwa, dara cendi ba bwana bədəgə me Māri ba kalna dusəw həlnana acnə day duwə me ca. Berni də ta di gə ha diyə gəndədə managə Jerisalem. ⁴⁸ Mani nê 'ywon ta di pat da, 'yeni anê i woni biyən sandan, 'yeni. ⁴⁹ Əndi da, nê ha giyəng mani nê aban biyəng bi gwale day di haralə sədəngə. 'Yeni da, damna lə ciri də geche də i ka lə də jang, bəra dwana də daa di hane sədəngə ba. »

Swa gə nê Jesu duwa gaba hara daa

⁵⁰ Wala gə ta də lə da, Jesu wala paja duwa dəmê nəm iche ciri gogər dərə lə, hargə əjə ciri də Betani. Managə ta də lə

Luk 24

da, an̄ji lay əsêw daa me pi bu dədəgəlê. ⁵¹ Managə an̄ji pi bu dədəgəlê mwom da, an̄ji so kalgə me, Mārī uw yanəm daa. ⁵² Cendi da, managə cendi mələwdəw mwom da, cendi cor ha managə Jerisalem gə sii 'ywala gə geche. ⁵³ Paja duwa di damê jang managə kulu gə nê Mārīyê me bow jilay me ca.